

Aanwijzingen:

- Anonymus (2006). Natura2000-gebieden (111 gebieden) : ontwerp-aanwijzingsbesluiten van de 1e tranche. [Den Haag], Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.
- Anonymus (2008). Aanwijzingsbesluit Natura 2000-gebied: Duinen Goeree & Kwade Hoek. [Den Haag], Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.
- Anonymus (2008). Aanwijzingsbesluit Natura 2000-gebied: Noordzeekustzone. [Den Haag], Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.
- Anonymus (2008). Aanwijzingsbesluit Natura 2000-gebied: Voordelta. [Den Haag], Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.
- Anonymus (2008). Aanwijzingsbesluit Natura 2000-gebied: Voornes Duin. [Den Haag], Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.
- Anonymus (2008). Aanwijzingsbesluit Natura 2000-gebied: Waddenzee. [Den Haag], Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.
- Anonymus (2009). Aanwijzingsbesluit Natura 2000-gebied: Arkhemheen. [Den Haag], Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.
- Anonymus (2009). Aanwijzingsbesluit Natura 2000-gebied: Deurnsche Peel & Mariapeel. [Den Haag], Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.
- Anonymus (2009). Aanwijzingsbesluit Natura 2000-gebied: Engbertsdijkvenen. [Den Haag], Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.
- Anonymus (2009). Aanwijzingsbesluit Natura 2000-gebied: Groote Peel. [Den Haag], Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.
- Anonymus (2009). Aanwijzingsbesluit Natura 2000-gebied: Witterveld. [Den Haag], Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.
- Anonymus (2010). Aanwijzingsbesluit Natura 2000-gebied: Coepelduynen. [Den Haag], Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.
- Anonymus (2010). Aanwijzingsbesluit Natura 2000-gebied: Deelen. [Den Haag], Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.
- Anonymus (2010). Aanwijzingsbesluit Natura 2000-gebied: Donkse Laagten. [Den Haag], Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.
- Anonymus (2010). Aanwijzingsbesluit Natura 2000-gebied: Eemmeer & Gooimeer Zuidoever. [Den Haag], Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.
- Anonymus (2010). Aanwijzingsbesluit Natura 2000-gebied: Elperstroom. [Den Haag], Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.
- Anonymus (2010). Aanwijzingsbesluit Natura 2000-gebied: IJsselmeer. [Den Haag], Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.
- Anonymus (2010). Aanwijzingsbesluit Natura 2000-gebied: Lepelaarplassen. [Den Haag], Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.
- Anonymus (2010). Aanwijzingsbesluit Natura 2000-gebied: Markermeer & IJmeer. [Den Haag], Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.
- Anonymus (2010). Aanwijzingsbesluit Natura 2000-gebied: Oosterschelde. [Den Haag], Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.
- Anonymus (2010). Aanwijzingsbesluit Natura 2000-gebied: Oostvaardersplassen. [Den Haag], Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.
- Anonymus (2010). Aanwijzingsbesluit Natura 2000-gebied: Oudeland van Strijen. [Den Haag], Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.
- Anonymus (2010). Aanwijzingsbesluit Natura 2000-gebied: Schoorlse Duinen. [Den Haag], Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.
- Anonymus (2010). Aanwijzingsbesluit Natura 2000-gebied: Ulvenhoutse Bos. [Den Haag], Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.
- Anonymus (2010). Aanwijzingsbesluit Natura 2000-gebied: Veluwerandmeren. [Den Haag], Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.
- Anonymus (2010). Aanwijzingsbesluit Natura 2000-gebied: Westerschelde & Saeftinge. [Den Haag], Ministerie van

Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.

Anonymus (2010). Aanwijzingsbesluit Natura 2000-gebied: Wijneterper Schar. [Den Haag], Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.

Anonymus (2010). Aanwijzingsbesluit Natura 2000-gebied: Zwarte Meer. [Den Haag], Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.

Arcadis (2008). Aanwijzing Wiedense Veld als Natura 2000 gebied: terecht of onterecht? : haalbaar én betaalbaar. [S.I.], ARCADIS.

Bastmeijer, C. J., M. K. de Bruin and J. M. Verschuuren (2008). Concept-aanwijzingsbesluiten getoetst : Natura 2000 in Nederland. Zeist, Vogelbescherming Nederland.

Leopold, M. F. L. and R. S. A. van Bemmelen (2014). Voldoen de aantallen zeekoeten aan de drempelwaarde voor kwalificatie van het Friese Front als Vogelrichtlijn-gebied? IJmuiden, IMARES Wageningen UR.

Minister van Landbouw, N. e. V. (1998). Ontwerpbesluit Geuldal. [S.I., s.n.].

Ministerie van Landbouw, N. e. V. (2003). Natura 2000 : vogel- en habitatrichtlijngebieden. 's-Gravenhage, Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.

Ministerie van Landbouw, N. e. V. (2003). Nederland werkt aan Natura 2000 : belangrijke informatie over de aanmelding van habitatrichtlijngebieden. [Den Haag], Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, Directie Natuurbeheer.

Ministerie van Landbouw, N. e. V. (2004). Reactiedocument aanmelding habitatrichtlijngebieden : resultaten van de ontvangen reacties bij de openbare procedure voor de aanmelding van habitatrichtlijngebieden in het kader van Natura 2000. Den Haag, Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.

Ministerie van Landbouw, N. e. V. (2006). Ontwerp-aanwijzingsbesluit Natura2000-gebied. [Den Haag], Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.

Ministerie van Landbouw, N. e. V. (2007). Gebiedendatabase : gebiedsbescherming. Den Haag, Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.

Ministerie van Landbouw, N. e. V. (2008). Aanwijzingsbesluit Natura 2000-gebied. [Den Haag], Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.

Ministerie van, L. N. V. (2005). Concept hoofdlijnen begrenzing en selectie Natura 2000 gebieden. Den Haag, Ministerie van LNV.

Schuilig, C., A. M. Schmidt and M. Boss (2014). Beschermde gebiedenregister : technische documentatie. Wageningen, Wettelijke Onderzoekstaken Natuur & Milieu.

van Beers, P., J. Bekhuis and G. Kurstjens (2008). Beschermde habitats in het Natura 2000-gebied Gelderse Poort: situatie 2007. Kekerdom, Stichting Flora- en Faunawerkgroep Gelderse Poort.

van Bemmelen, R. and O. G. Bos (2010). Gasfonteinen, pockmarks en habitatype 1180 : aanvullende beschermde gebieden op de Noordzee. [S.I.], IMARES Wageningen UR.

Van Bets, L. (2010). Towards marine protected areas in the Netherlands. [S.I., s.n.].

Witbaard, R., O. G. Bos and H. J. Lindeboom (2008). Basisinformatie over de Borkumer Stenen, Bruine Bank en Gasfonteinen, potentieel te beschermen gebieden op het NCP. [IJmuiden], Wageningen IMARES.

Habitat en terreinbeheer

Aggenbach, C. (2006). Knelpunten- en kansanalyse Natura 2000 gebieden.

Aggenbach, C. J. S. and H. Hunneman (2007). Herstelexperiment voor Elzenbroek door bevoeiing met oppervlaktewater in 't Lankheet : interpretatie nulsituatie 2005 en ontwikkeling in 2006. Ede, Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Directie Kennis.

Aggenbach, C. J. S., R. C. M. Verdonschot, H. H. de Vries, D. Groenendijk, J. P. Dijkstra and R. van Diggelen (2014). Effecten van maaibeheer op kleine zeggenmoerassen in beekdalen : effecten op vegetatiestructuur, microtopografie en faunagemeenschappen. Driebergen, Bosschap, bedrijfsschap voor bos en natuur.

Anonymus (2007). Natura 2000: over beheerplannen en vergunningen. Den Haag, Ministerie van Landbouw Natuur en Voedselkwaliteit.

Anonymus (2009). Natura 2000 concept-beheerplan Swalmdal. [S.I.], Provincie Limburg.

Anonymus (2009). Natura 2000 concept-beheerplan Weerter- en Budelerbergen & Ringsleven. [S.I.], Provincie Limburg.

Bakker, T., H. Everts, P. Jungerius, R. Ketner-Oostra, A. Kooijman, C. van Turnhout and H. Esselink (2003). Preadvies

- Stuifzanden. Ede, Expertisecentrum LNV, Bedrijfsvoering/Vormgeving en Presentatie.
- Beunen, R. and R. van Ark (2005). Beheersplannen voor Natura-2000 gebieden : advies over rol, inhoud en positionering van het instrument. Wageningen, Wageningen Universiteit, Leerstoelgroep Landgebruiksplanning.
- Bijlsma, R. J. (2008). Bosreservaten: koplopers in de natuurlijke ontwikkeling van het Nederlandse boslandschap. Wageningen, Alterra.
- Blik, R. and K. Vrolijk (2011). Van tuin naar duin : ontwikkelingsvisie voor de Vlotter en Duinweide. [S.l., s.n.].
- Bonte, D., P. Criel, L. Vanhoutte, I. Van Thournout and J. P. Maelfait (2004). "The importance of habitat productivity, stability and heterogeneity for spider species richness in coastal grey dunes along the North Sea and its implications for conservation." *Biodiversity and Conservation* **13**(11): 2119-2134.
- Boom, F. (2004). De ontwikkeling van Natura 2000 beheersplannen : "een exploratief onderzoek naar interactieve beleidsvorming". [S.l., s.n.].
- Broekmeyer, M. and A. Schmidt (2010). Informatieanalyse beheerplannen: bijdrage beheerplannen aan de rapportageverplichtingen van LNV. [Wageningen], WOT Informatie Natuur.
- Brouwer, E., J. Frazao and G. H. P. Arts (2009). Effectiviteit van herstelbeheer in vennen en duinplassen op de middellange termijn. Nijmegen, B-WARE Research Centre.
- Buro Natuur, W. (2008). De inzet van rietsnijders bij het realiseren van natuurdoelen, waterkwaliteitsdoelen en landschapswaarden in de voor Natura2000 aangemelde laagveenmoerasgebieden : advies op verzoek van de minister van LNV. [S.l.], bN+W buro Natuur + Water.
- Caño, L., J. A. Campos, D. García-Magro and M. Herrera (2013). "Replacement of estuarine communities by an exotic shrub: Distribution and invasion history of *Baccharis halimifolia* in Europe." *Biological Invasions* **15**(6): 1183-1188.
- Cl Claessens, J., W. Verweij, S. Lukacs and A. C. M. de Nijs (2014). Kwaliteitsstandaarden voor interactie grondwater met terrestrische ecosystemen. Bilthoven, Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu.
- Cusell, C., A. Kooijman, I. Mettrop, L. Lamers and G. van Wirdum (2013). Natura 2000 kennislacunes in De Wieden & De Weerribben. Driebergen, Bosschap, bedrijfschap voor bos en natuur.
- D.C.J., v. H. A. v. d. H. (2003). "Oproep: meer onderzoek naar oorzaken van verstruiking." *De Levende Natuur* **104**(2): 58-59.
- de Haan, W. A. M. V. d. B. E. J. C. (2001). "Bescherming en beheer van het Schelde-estuarium." *De Levende Natuur* **102**(2): 88-92.
- de Jong, J. J., I. M. Bouwma and M. N. van Wijk (2007). Beheerskosten van Natura 2000-gebieden. Wageningen, Wettelijke Onderzoekstaken Natuur & Milieu.
- de Jonge, V. N. (2007). "Toward the application of ecological concepts in EU coastal water management." *Marine Pollution Bulletin* **55**(10-12): 407-414.
- De Nooij, R. J. W., K. M. Lotterman, P. H. J. van de Sande, T. Pelsma, R. S. E. W. Leuven and H. J. R. Lenders (2006). "Validity and sensitivity of a model for assessment of impacts of river floodplain reconstruction on protected and endangered species." *Environmental Impact Assessment Review* **26**(8): 677-695.
- Dienst Landelijk, G. (2000). Natura 2000 beheerplannen. [S.l.], Dienst Landelijk Gebied.
- Ernoul, L., S. Varelzidou, C. Teofili, X. E. Gasulla and I. Tilders (2011). Adaptive management of coastal areas: Using the open standards approach. Proceedings of the 10th International Conference on the Mediterranean Coastal Environment, MEDCOAST 2011.
- Feola, S., M. L. Carranza, J. H. J. Schaminée, J. A. M. Janssen and A. T. R. Acosta (2011). "EU habitats of interest: An insight into Atlantic and Mediterranean beach and foredunes." *Biodiversity and Conservation* **20**(7): 1457-1468.
- Hoornweg, O. (2012). Beheerplan Boslust en Zurenhoek : een blik vooruit, en toch het verleden behouden. [S.l., s.n.].
- Jacobs, A. (2009). Balanceren tussen inhoud en proces : het Natura 2000-beheerplanproces op de Veluwe. [S.l., s.n.].
- Jak, R. G., O. G. Bos, R. Witbaard and H. J. Lindeboom (2009). Instandhoudingsdoelen Natura 2000-gebieden Noordzee. [S.l.], IMARES Wageningen UR.
- Jansen, A. J. M., J. R. von Asmuth, P. J. T. van Bakel, E. Brouwer, R. J. Ketelaar and R. L. Terhürne (2013). De Engbertsdijkvenen : advies van de Commissie van Deskundigen. Driebergen, Kennisnetwerk OBN.
- Jansen, P. and A. Winterink (2009). Innovatief beheer van essenhakhout : Natura 2000 gebied Kolland & Overlangbroek. Wageningen, Stichting Probos.
- Jansen, P. C., F. P. Sival, C. Kwakernaak, O. Clevering and E. Westein (2008). Ruimtelijke maatregelen voor Natura 2000 wetlands in het veenweidegebied : bufferzone voor het natuurgebied De Haeck. Wageningen, Alterra.
- Janssen, J. A. M. (2002). Habitatrichtlijn Natura 2000 : beoordeling in het kader van de Habitatrichtlijn van het uitvoeringsplan voor hakhoutbeheer in het bosgebied 'In de Roet' (gemeente Onderbanken). Wageningen, Alterra.
- Janssen, J. A. M., E. J. Weeda, P. Schippers, R. J. Bijlsma, J. H. J. Schaminée, G. H. P. Arts, C. M. Deerenberg, G. Bos and

- R. G. Jak (2014). Habitattypen in Natura 2000-gebieden : beoordeling van oppervlakte, representativiteit en behoudsstatus in de Standard Data Forms (SDFs). Wageningen, Wettelijke Onderzoekstaken Natuur & Milieu.
- Klimkowska, A., H. van Dobben, H. Keizer-Vlek, M. Wallis de Vries, R. J. Bijlsma and A. Schotman (2011). Urgente maatregelen voor Habitatrichtlijn : behoud van urgent bedreigde typische soorten en vegetatietypen. Wageningen, Alterra Wageningen UR.
- Kole, S. D. P. (2014). Het beheerplan voor Natura 2000-gebieden : een onderzoek naar de effectiviteit van het beheerplan, mede in relatie tot andere planfiguren in het omgevingsrecht. Proefschrift Radboud Universiteit Nijmegen ter verkrijging van de graad van doctor in het jaar 2014, Kluwer, a Wolters Kluwer business.
- Lasuy, B. and S.-e. Projectdirectie ontwikkelingsschets (2005). Ontwikkelingsschets 2010 Schelde-estuarium: Vogel- en habitattoets. Bergen op Zoom, ProSes.
- Linnartz, L. and W. Helmer (2009). Uitwerkingsplan Oostvaardersplassen. [S.l.], ARK Natuurontwikkeling.
- Loeb, R. (2013). Ontwikkeling van droge heischrale graslanden op voormalige landbouwgronden : eindrapportage fase 1. Driebergen, Bosschap.
- Ministerie van Landbouw, N. e. V. (2000). Handreiking Beheerplannen Natura 2000-gebieden. Den Haag, Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.
- Mucher, C. A., L. Kooistra, M. Vermeulen, J. Vanden Borre, B. Haest and R. Haveman (2013). "Quantifying structure of Natura 2000 heathland habitats using spectral mixture analysis and segmentation techniques on hyperspectral imagery." *Ecological Indicators* **33**: 71-81.
- Olsthoorn, A. F. M. and R. J. A. M. Wolf (2006). Evaluatie van effectgerichte maatregelen in multifunctionele bossen : eindrapport. Ede, Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Directie Kennis.
- Oltmer, K., K. H. M. van Bommel, J. Clement, J. J. de Jong, D. P. Rudrum and E. P. A. G. Schouwenberg (2009). Kosten voor habitattypen in Natura 2000-gebieden : toepassing van de methode Kosteneffectiviteit natuurbeleid. Wageningen, Wettelijke Onderzoekstaken Natuur & Milieu.
- Ottburg, F. G. W. A. and J. A. M. Janssen (2014). Habitatrichtlijnsoorten in Natura 2000-gebieden : beoordeling van populatie, leefgebied en isolatie in de Standard Data Forms (SDFs). Wageningen, Wettelijke Onderzoekstaken Natuur & Milieu.
- Paul, K. J. (2013). Natura 2000 op de Brabantse Wal : kans of knelpunt? [S.l., s.n.].
- Peters, B., D. Bureau and C. S. O. A. v. Milieuonderzoek (2009). Beheerplan Natura 2000 Grensmaas 2009-2015 : ontwerp-beheerplan. [S.l.], Rijkswaterstaat Limburg.
- Pouwels, R., J. Verboom, H. Kuipers and R. M. A. Wegman (2010). Herijking EHS Noord-Holland : een toets vanuit het perspectief van ruimtelijke samenhang. Wageningen, Alterra.
- Rijkswaterstaat (2008). Nieuwe beheersplannen voor rijkswateren. [S.l.], Rijkswaterstaat.
- Runhaar, H. and M. Jalink (2009). Toelichting bij de ecologische vereisten Natura 2000-gebieden. Nieuwegein, KWR.
- Runhaar, J., B. R. Raterman and W. J. Zaadnoordijk (2014). Inundatieregime kievitsbloemhooilanden langs het Zwarte Water. Nieuwegein, KWR.
- Schreiber, M. (2003). "Reported net areas for the habitat types of appendix 1 of the habitats directive - Balance sheet for the Atlantic and continental region of Europe." *Naturschutz und Landschaftsplanung* **35**(8): 255-259.
- Sparrius, L. B. and A. M. Kooijman (2012). Lange-termijneffecten van een invasie van Grijs kronkelsteeltje in kustduinen en stuifzanden. Driebergen, Bosschap, bedrijfschap voor bos en natuur.
- Team, H. (2011). Vissen binnen de grenzen van Natura 2000 : afspraken over het visserijbeheer in de Noordzeekustzone en Vlakte van de Raan voor de ontwikkeling van natuur en visserij. [S.l., s.n.].
- Thannhauser-Douwma, M. (2010). Vegetatieontwikkeling in De Deelen 2003 t/m 2008 : in het bijzonder vier petgaten en acht enclosures. Leeuwarden, Wetterskip Fryslân.
- Turlings, L. G. (2007). Onderzoek knelpunten waterkwaliteit Rijnstrangen. Rotterdam, Witteveen+Bos.
- van Apeldoorn, R. C., D. A. Jonkers, F. G. W. A. Ottburg and G. W. W. Wamelink (2010). Naar een beheerplan voor Eilandspolder-Oost als Natura2000-gebied : van top-down invoeren naar bouwen aan sociaal draagvlak? Wageningen, Wetenschapswinkel Wageningen UR.
- van Apeldoorn, R. C., A. Klimkowska and C. J. Smit (2010). Eerste concept- en ontwerpbeheerplannen Natura 2000 : kinderziekten en de weg naar herstel! Wageningen, Alterra.
- van As, B. (2011). Konijnen voor biodiversiteit : onderzoek naar de mogelijkheden van een konijnenbijplaatsing op Schiermonnikoog. [S.l., s.n.].
- van Bemmelen, R. S. A., M. F. Leopold and O. G. Bos (2012). Vogelwaarden van de Bruine Bank : project aanvullende beschermde gebieden. IJmuiden [etc.], IMARES Wageningen UR.
- van Dasselaar, I. (2013). The impact of a buffer zone : the influence of the introduction of buffer zones surrounding

- Natura 2000 areas on local actors, the case of het Boetelerveld in the Netherlands. [S.l., s.n.].
- van Delft, S. P. J. (2014). Ontwikkeling blauwgrasland door plaggen in Oostelijke Vechtplassen : selectie op basis van ecopedologisch en bodemchemisch onderzoek. Wageningen, Alterra Wageningen UR.
- van der Fluit, N., R. Torenbeek and A. van Leerdam (2009). Basisgegevens van de analyse van 51 natuurgebieden : basisrapport bij: Watercondities voor beschermde natuurgebieden in de ontwerp-waterplannen 2010-2015. [S.l., Buro Natuur+Water [etc.].
- Van Der Lee, G. E. M., D. T. Van Der Molen, H. F. P. Van Den Boogaard and H. Van Der Klis (2006). "Uncertainty analysis of a spatial habitat suitability model and implications for ecological management of water bodies." *Landscape Ecology* **21**(7): 1019-1032.
- Van Der Mark, C. F., R. A. M. Van Der Sligte, A. Becker, E. Mosselman and H. J. Verheij (2012). A method for systematic assessment of the morphodynamic response to removal of bank protection. International Conference on Fluvial Hydraulics, River Flow 2012, San Jose.
- van Dijk, G. (2013). Verbrakking in het laagveen- en zeekleilandschap : van bedreiging naar kans? Driebergen, Bosschap, bedrijfschap voor bos en natuur.
- van Dijk, V. G. and H. L. Bolle (2014). Beheersadvies Nieuwe Sliedrechtse Biesbosch : op basis van een landschaps- en trend analyse. [S.l., s.n.].
- van Emmerik, W. A. M. (2009). Natura 2000-gebied 112-Biesbosch, doelsoorten zoetwatervis : habitatgebruik en -eisen, knelpunten en trends. Bilthoven, Sportvisserij Nederland.
- van Haperen, A. M. M. and O. B. D. D.-e. Kustlandschap (2013). Beheeradvies Schoorlse Duinen. Driebergen, Bosschap.
- van Tiel, M. (2007). Evaluatie effecten van ondiep plaggen in de verruigde duingraslanden in de AWD : tussenevaluatie 2002-2004. Ede, Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Directie Kennis.
- van Tooren, B. F. D., J.; de Wijs, R.; Decler, K.; de Wilde, M.; Thissen, J. (1998). "Beschermde habitats en soorten in Nederland en Vlaanderen." *De Levende Natuur* **99**(6): 212-217.
- van Tuyl, A. and G. Dienst Landelijk (2007). Natura 2000 : natuur in een levend landschap : Natura 2000 beheerplannen. Utrecht, Dienst Landelijk Gebied.
- Van Uytvanck, J., G. De Blust, H. Demolder and B. Instituut voor Natuur- en (2012). Handboek voor beheerders : Europese natuurdoelstellingen op het terrein: Habitats. Leuven, LannooCampus.
- van Veen, M. P. (2007). Milieuomstandigheden en ruimtelijke samenhang in Natura 2000-gebieden. Bilthoven, Milieu en Natuur Planbureau.
- Verbeek, P. J. M., M. de Graaf and M. C. Scherpenisse (2006). Verkennende studie naar de effecten van drukbegrazing met schapen in droge heide : effectgerichte maatregel tegen vermessing in droge heide. Ede, Directie Kennis, Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.
- Verburg, R. W., I. T. M. Jorritsma and G. H. P. Dirx (2008). Quick scan naar de processen bij het opstellen van beheerplannen van Natura 2000-gebieden : een eerste verkenning bij provincies, Rijkswaterstaat en Dienst Landelijk Gebied. Wageningen, Wettelijke Onderzoekstaken Natuur & Milieu.
- Verkaik, E. (2010). Sterfte en verjonging in bosreservaten. Wageningen, Alterra.
- Vogelbeschermingswacht and Zaanstreek (2007). Beheerplan Kalverpolder. [S.l.], Vogelbeschermingswacht “Zaanstreek”, Werkgroep Kalverpolder & Enge Wormer.
- Wynhoff, I. (2008). Advies wegbermverlaging in Natura 2000 gebieden. Wageningen, De Vlinderstichting.

Beleid en recht

- Andela, M. (2011). Het fascinerende dossier Natura 2000. [S.l.], Interbestuurlijk Regiebureau Natura 2000 [etc.].
- Anonymus (2004). Natura 2000 in de bossfeer: „uitdagingen en kansen” : interpretatiegids. Luxemburg, Bureau voor officiële publicaties der Europese Gemeenschappen.
- Anonymus (2006). Gelijktijdige implementatie van de Kaderrichtlijn Water en Natura 2000. Wageningen, Alterra.
- Anonymus (2006). Natura 2000 doelendocument : samenvatting. Den Haag, Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.
- Anonymus (2006). "Natura 2000 krijgt vorm." *De Levende Natuur* **107**(4): 184.
- Anonymus (2007). Natura 2000 : natuurbeschermingswet 1998 en gemeenten. [Den Haag, [Ministerie van LNV].
- Anonymus (2007). Natura 2000 in Nederland : voorlichtingspresentatie aanwijzingen : natuur voor mensen, mensen voor natuur. [Den Haag], Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit [etc.].
- Anonymus (2010). Natura2000 : information and communication on the designation and management of Natura2000.

- sites. Wageningen, Alterra.
- Anonymus (2011). Implementatie Natura 2000 in Nederland : analyse naar aanleiding van het regeerakkoord en de motie van der Staaij c.s. naar nationale koppen, rek en ruimte in de Natura 2000-implementatie. [S.l., s.n.].
- Anonymus (2013). Groot Project Ecologische Hoofdstructuur : zesde voortgangsrapportage : rapportagejaar 2012. [Den Haag], Ministerie van Economische Zaken.
- Anonymus (2014). Decentralisatie natuurbeleid: Noordelijke provincies aan zet Provincie Drenthe. Assen, Noordelijke Rekenkamer.
- Anonymus (2014). Decentralisatie natuurbeleid: noordelijke provincies aan zet Provincie Fryslân. Assen, Noordelijke Rekenkamer.
- Anonymus (2014). Decentralisatie natuurbeleid: noordelijke provincies aan zet Provincie Groningen. Assen, Noordelijke Rekenkamer.
- Aragão, A. and H. F. M. W. van Rijswijk (2014). "Compensation in the European Union: Natura 2000 and water law." Utrecht Law Review **10**(2): 155-160.
- Arnouts, R. C. M. and F. H. Kistenkas (2011). De deur klemt : Nederland op slot door Natura 2000: de discussie ontrafeld. Wageningen, Wettelijke Onderzoekstaken Natuur & Milieu.
- Arnouts, R. C. M. and F. H. Kistenkas (2011). Nederland op slot door Natura 2000: de discussie ontrafeld. Wageningen, Wettelijke Onderzoekstaken Natuur & Milieu.
- Backes, C., M. J. Bogaardt, T. Nijmeijer and J. Vader (2007). De habitattoets getoetst. Den Haag, LEI.
- Backes, C. W., A. A. Freriks and J. Robbe (2009). Hoofdlijnen natuurbeschermingsrecht. Den Haag, Sdu Uitgevers.
- Backes, C. W., A. M. Keessen and H. F. M. W. van Rijswijk (2012). Effectgerichte normen in het omgevingsrecht : de betekenis van kwaliteitseisen, instandhoudingsdoelstellingen en emissieplafonds voor de bescherming van milieu, water en natuur. Den Haag, Boom Juridische uitgevers.
- Backes, C. W., M. P. van Veen, B. A. Beijen, A. A. Freriks, D. C. J. van der Hoek and A. L. Gerritsen (2011). Natura 2000 in Nederland : juridische ruimte, natuurdoelen en beheersplanprocessen. Den Haag, Planbureau voor de Leefomgeving.
- Bastmeijer, C. J., M. K. de Bruin and J. M. Verschuuren (2006). Juridische toets doelensystematiek : Natura 2000 in Nederland. Zeist, Vogelbescherming Nederland.
- Bennett, G. and S. Ligthart (2001). "The implementation of international nature conservation agreements in Europe: The case of the Netherlands." European Environment **11**(3): 140-150.
- Berendse, F. V., J.; Willems, F.; Breeuwer, A.; Foppen, R.; Kleijn, D. (2006). "De effectiviteit van het Nederlandse weidevogelbeleid." De Levende Natuur **107**(3): 112-117.
- Beunen, R. (2006). "European nature conservation legislation and spatial planning: For better or for worse?" Journal of Environmental Planning and Management **49**(4): 605-619.
- Beunen, R. (2010). The governance of nature : how nature conservation ambitions have been dashed in planning practices. Proefschrift Wageningen, s.n.].
- Beunen, R. and J. R. de Vries (2011). "The governance of Natura 2000 sites: the importance of initial choices in the organisation of planning processes." Journal of Environmental Planning and Management **54**(8): 1041-1059.
- Beunen, R., M. Duineveld and K. Van Assche (2011). "The problematic implementation of natura 2000. The performative power of failure." Landschap **28**(3): 109-118.
- Beunen, R. and J. E. Hagens (2009). "The Use of the Concept of Ecological Networks in Nature Conservation Policies and Planning Practices." Landscape Research **34**(5): 563-580.
- Beunen, R. and R. G. H. Van Ark (2007). "The political dimension of Natura 2000: How does the Netherlands want to carry out the EU policy?" Landschap **24**(1): 13-20.
- Beunen, R. and K. van Assche (2013). "Contested delineations: Planning, law, and the governance of protected areas." Environment and Planning A **45**(6): 1285-1301.
- Beunen, R., K. Van Assche and M. Duineveld (2013). "Performing failure in conservation policy: The implementation of European Union directives in the Netherlands." Land Use Policy **31**: 280-288.
- Beunen, R., W. G. M. van der Knaap and G. R. Biesbroek (2009). "Implementation and integration of EU environmental directives. Experiences from The Netherlands." Environmental Policy and Governance **19**(1): 57-69.
- Bijlsma, R. J., C. J. Bastmeijer, M. E. A. Broekmeyer, R. J. F. Bugter, F. M. Fleurke, H. P. J. Huiskes and J. A. M. Janssen (2012). Samenvoeging Natura 2000-gebieden : juridische, bestuurlijke en ecologische (on)mogelijkheden, kansen en risico's. Wageningen, Alterra Wageningen UR.
- Bogaert, D. and J. Gersie (2006). High noon in the low countries: Recent nature policy dynamics in the Netherlands and in flanders. Institutional Dynamics in Environmental Governance: 115-138.

- Bosman, R. (2007). Q&A beheersplan : Waterbeheer 21e eeuw, Kaderrichtlijn water, Natura 2000 : 'Rijkswaterstaat werkt aan voldoende en schoon water'. [S.l.], Rijkswaterstaat.
- Bouwma, I. M. (2009). Quickscan Natura 2000 en Programma Beheer : een vergelijking van Programma Beheer met de soorten en habitats van Natura 2000. Wageningen, Wettelijke Onderzoekstaken Natuur & Milieu.
- Bouwma, I. M., J. P. Chardon, H. A. M. Meeuwse, J. A. M. Janssen, J. H. J. Schaminee, F. H. Kistenkas, A. Gaaff, A. van Hinsberg and G. P. Beugelink (2004). Implementatie van EU-natuurbeleid en -fondsen in Nederland : achtergronddocument bij Natuurbalans 2004. Wageningen, Natuurplanbureau, vestiging Wageningen.
- Bouwma, I. M., J. A. M. Janssen, S. M. Hennekens, H. Kuipers, M. P. C. P. Paulissen, C. M. Niemeijer, M. F. Wallis de Vries, R. Pouwels, M. E. Sanders and M. J. Epe (2009). Realisatie landelijke doelen Vogel- en Habitatrichtlijn : een onderzoek naar de noodzaak voor aanvullende beleidsmaatregelen ter realisatie van de landelijke doelen van de Vogel- en Habitatrichtlijn. Wageningen, Alterra.
- Broekmeyer, M. E. A., R. J. Bijlsma and W. Nieuwenhuizen (2011). Beschermde natuurmonumenten : stand van zaken 2010 en toekomstige bescherming. Wageningen, Alterra Wageningen UR.
- Broekmeyer, M. E. A., R. J. F. Bugter and A. J. A. van Teeffelen (2011). Natuurcompensatie : kansen, knelpunten en rekenregels. Wageningen, Alterra.
- Broekmeyer, M. E. A., A. J. Griffioen and D. A. Kamphorst (2008). Vergunningsverlening Natuurbeschermingswet : een overzicht van aanvragen en besluiten art. 19d Natuurbeschermingswet 1998 sinds 1 oktober 2005 tot 31 juli 2008. Wageningen, Alterra.
- Broekmeyer, M. E. A., E. P. A. G. Schouwenberg, M. E. Sanders and R. Pouwels (2007). Synergie Ecologische Hoofdstructuur en Natura 2000-gebieden : wat stuurt het beheer? Wageningen, Wettelijke Onderzoekstaken Natuur & Milieu.
- Dankers, N. M. J. A., M. F. Leopold and C. J. Smit (2003). Vogel- en habitatrichtlijn in de Noordzee. Wageningen, Alterra, Research Instituut voor de Groene Ruimte.
- Dekker, J. N. M. (2011). "Natuurbescherming in turbulente tijden: EHS van succesformule tot blok aan het been." Landschap **28**(1): 43-49.
- Dekker, J. N. M. V. L., T.E.M.; Van Koppen, C.S.A.; Schröder, R.R.G. (2002). "Verbreding Europees natuurbeleid." Landschap **19**(3): 167-173.
- Dekker, J. N. M. V. L., T.E.M. (2005). "100 jaar verbreding, verdieping en politisering in de natuurbescherming." De Levende Natuur **106**(3): 132-133.
- Dekleer, K. d. H., P.C. (2003). "titel: Natura 2000: naar een Europees ecologisch netwerk van 'Speciale Beschermingszones'." De Levende Natuur **104**(6): 205-209.
- Der Zouwen, M. V. (2006). Dynamics in nature policy practices across the European union. Institutional Dynamics in Environmental Governance. Springer Netherlands: 139-159.
- Dirx, G. H. P. R. K. R. (2004). "Nota Ruimte: ruimte voor natuur?" De Levende Natuur **105**(4): 126-129.
- Elings, C., R. Zijlstra, E. Koomen and S. de Groot (2011). Milieueffectrapport ontwerp structuurvisie infrastructuur en ruimte. Den Haag, Ministerie van Infrastructuur en Milieu.
- Elliott, M., T. F. Fernandes and V. N. De Jonge (1999). "The impact of European directives on estuarine and coastal science and management." Aquatic Ecology **33**(3): 311-321.
- European, C. (2000). Managing natura 2000 sites : the provisions of article 6 of the 'Habitats' Directive 92/43/CEE. Luxembourg, Office for Official Publications of the European Communities.
- European Environment, A. (2010). Biodiversity : 10 messages for 2010. Copenhagen, European Environment Agency.
- Ferranti, F., E. Turnhout, R. Beunen and J. H. Behagel (2014). "Shifting nature conservation approaches in Natura 2000 and the implications for the roles of stakeholders." Journal of Environmental Planning and Management **57**(11): 1642-1657.
- G., L. S. S. H. B. (2000). "Implementatie van internationaal natuurbeleid." De Levende Natuur **101**(3): 89-93.
- Gerritsen, A. L. (2006). Gelijktijdige implementatie van de Kaderrichtlijn Water en Natura 2000: Analyse van twee implementatieprocessen en van de afstemming daartussen. Wageningen, Alterra.
- Goedhart, T. (1998). "Vogel- en Habitatrichtlijn: de juridische meerwaarde in Nederland." De Levende Natuur **99**(6): 208-211.
- Jak, R. G., J. E. Tamis, S. C. V. Geelhoed and O. G. Bos (2010). Aanvullingen voor de instandhoudingsdoelen van de Natura 2000-gebieden op de Noordzee. [Jmuiden], IMARES Wageningen UR.
- Jansen, A. J. M. (2003). "Natuur buiten de ecologische netwerken: onvoldoende beschermd!" De levende Natuur **104**(6): 290-292.
- Jansen, J. and H. Diemont (2011). "Implementing natura 2000 in farmed landscapes: The serra da estrela, Portugal."

- Ekologia Bratislava **30**(2): 199-215.
- Jongman, R. H. G. (1999). "TN Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn." De Levende Natuur **100**(1): 32.
- Joosten, H. (1991). "The history of the peatlands and their utilization in the Peelarea, the Netherlands." Telma **21**: 75-100.
- Keulartz, J. and G. Leistra (2008). Legitimacy in European nature conservation policy : case studies in multilevel governance. [S.I.], Springer.
- Kistenkas, F. (2011). "Van toetsing naar weging? ." Landschap **28**(1): 17-24.
- Kistenkas, F. (2014). Habitattoets heroverwogen : belemmeringen van de habitattoets voor duurzame groei en evenwichtige gebiedsontwikkeling. Wageningen, Wettelijke Onderzoekstaken Natuur & Milieu.
- Kistenkas, F. and D. Melman (2008). Ruimtelijke bescherming weidevogellandschap : naar een provinciale weidevogelverordening? Ede, Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Directie Kennis.
- Kistenkas, F. H. (2007). Regulering van rasters en verhekkings Natura 2000, EHS en landschap op de Veluwe : Een rechtstheoretische instrumentenanalyse. Wageningen, Wageningen UR.
- Kistenkas, F. H. (2008). Recht voor de groene ruimte. Wageningen, Wageningen Academic Publishers.
- Kistenkas, F. H. (2012). Recht voor de groenblauwe ruimte. Wageningen, Wageningen Academic Publishers.
- Kistenkas, F. H. (2014). "Innovating european nature conservation law by introducing ecosystem services." GAIA **23**(2): 88-92.
- Kistenkas, F. H. (2014). Juridische aspecten van gebiedsgericht natuurbeleid (Natura 2000). Wageningen, Wettelijke Onderzoekstaken Natuur & Milieu.
- Kistenkas, F. H. and W. Kuindersma (2008). Jurisprudentiemonitor natuur 2005-2007 : rechtsontwikkelingen Natura 2000 en Ecologische Hoofdstructuur. Wageningen, Wettelijke Onderzoekstaken Natuur & Milieu.
- Kuindersma, W., F. G. Boonstra, D. Brunt and S. van Bommel (2010). Afstemming van sectoraal beleid en integrale gebiedsprocessen. Wageningen, Alterra.
- Lauwaars, S. G. P., M.; Schutte, H.G. (2001). "Op weg naar een natuurlijker Nat Hart?" De Levende Natuur **102**(5): 242-246.
- Lenders, H. J. R., R. S. E. W. Leuven, P. H. Nienhuis, R. J. W. De Nooij and S. A. M. Van Rooij (2001). "BIO-SAFE: A method for evaluation of biodiversity values on the basis of political and legal criteria." Landscape and Urban Planning **55**(2): 121-137.
- McIntosh, N. and T. Burbidge (2014). "The natura 2000 biogeographical process." Journal of Green Engineering **4**(4): 261-270.
- Ministerie van Landbouw, N. e. V. (2000). Algemene handreiking Natuurbeschermingswet 1998. Den Haag, Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.
- Ministerie van Landbouw, N. e. V. (2000). Concept : werken aan Natura 2000 : handreiking voor de bescherming van de vogel- en habitatrichtlijngebieden. [Den Haag], Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Directie Juridische zaken.
- Ministerie van Landbouw, N. e. V. (2000). Nota van antwoord Vogelrichtlijn / [Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, Directie Natuurbeheer]: Algemeen. [Den Haag], Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij.
- Ministerie van Landbouw, N. e. V. (2000). Nota van antwoord Vogelrichtlijn / [Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, Directie Natuurbeheer]: Thematische vragenindex en lijst van indieners van zienswijzen. [Den Haag], Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visser.
- Ministerie van Landbouw, N. e. V. (2005). Natuurbescherming in Nederland. Den Haag, Ministerie van LNV.
- Ministerie van Landbouw, N. e. V. (2007). Nota van antwoord : inspraakprocedure aanwijzing Natura 2000-gebieden. Den Haag, Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.
- Ministerie van, L. N. V. (2005). Concept-Natura 2000 doelendocument : hoofddocument. [S.I.], Ministerie van LNV.
- Ministerie van, L. N. V. (2005). Natura 2000 contourennotitie : kaders voor Natura 2000-doelen, besluiten en beheersplannen. [Den Haag], Ministerie van LNV.
- Ministerie van, L. N. V. (2006). Natura 2000 doelendocument : hoofddocument. [Den Haag], Ministerie van LNV.
- Ministerie van Verkeer en, W. (2008). Beheer- en Ontwikkelplan voor de Rijkswateren 2010-2015 : ontwerp : werken aan een robuust watersysteem. Den Haag, Ministerie van Verkeer en Waterstaat.
- Olde Loohuis, R. and N. e. V. Ministerie van Landbouw (2006). Natura 2000 doelendocument : duidelijkheid bieden, richting geven en ruimte laten. 's-Gravenhage, Ministerie van LNV.
- Oostenbrugge, R. T., J.L. (2004). "Rijksbeleid brengt risico's met zich mee voor natuur en landschap." De Levende Natuur **105**(6): 228-232.
- Osieck, E. R. (1998). "Natura 2000: naar een Europees netwerk van beschermde gebieden." De Levende Natuur **99**(6):

224-231.

- Osiack, E. R. (1998). "Vogel- en Habitatrichtlijn: hoekstenen van het Europese natuurbeleid." De Levende Natuur **99**(6): 204-208.
- Osiack, E. R. (2003). "Het Europese netwerk Natura 2000 nadert voltooiing in Nederland." De Levende Natuur **104**(4): 136-144.
- Ottburg, F. G. W. A., J. G. de Molenaar, D. A. Jonkers and R. J. H. G. Henkens (2012). Vuurwerk & vogels provincie Utrecht : afwegingskader voor vergunningverlening ten aanzien van vuurwerkevenementen in en nabij Utrechtse Vogelrichtlijngebieden inclusief twee casestudies. Wageningen, Alterra Wageningen UR.
- Paulissen, M., F. G. W. A. Ottburg and H. P. Wolfert (2006). Gelijktijdige implementatie van de Kaderrichtlijn Water en Natura 2000: Analyse van de potenties van KRW-maatregelen voor Natura 2000-doelen. Wageningen, Alterra.
- Pleijte, M., J. Vreke, F. J. P. van den Bosch, A. L. Gerritsen, R. P. Kranendonk and P. H. Kersten (2009). Verdrogingsbestrijding in het tijdperk van het investeringsbudget landelijk gebied : tussen government en governance. Wageningen, Wettelijke Onderzoekstaken Natuur & Milieu.
- Raad voor de, W. (2009). Advies over het Wadden Sea plan. Leeuwarden, Raad voor de Wadden.
- Raeymaekers, G. (1998). "Europese financieringsinstrumenten voor de bescherming van soorten en habitats in België en Nederland." De Levende Natuur **99**(6): 233-237.
- Regionaal Bestuurlijk Overleg, M. and M. Projectbureau Kaderrichtlijn Water (2008). Basisdocument KRW Maas, versie 3.1, april 2008 : bestuurlijke samenvatting + toelichting. [S.l.], RBO-Maas.
- Rensen, D. (2010). Onderzoek naar professionalisering toezicht & handhaving in Natura 2000-gebieden in de provincie Noord-Holland. [S.l., s.n.].
- Revier, H. (1995). "An integrated system for the protection of the Wadden Sea: a reality, or something to work for?" North Sea Monitor **13**(4): 8-11.
- Rijkswaterstaat (2009). Beheer- en ontwikkelplan voor de rijkswateren 2010-2015 : publiekssamenvatting. [S.l.], Rijkswaterstaat.
- Rijkswaterstaat (2009). Beheer- en Ontwikkelplan voor de rijkswateren 2010-2015 : werken aan een robuust watersysteem. [S.l.], Rijkswaterstaat.
- Siepel, H., H. F. van Dobben, J. A. M. Janssen, J. H. J. Schaminée and G. W. Wameling (2000). Realiseren van de doelen in Natura 2000-gebieden : investeren in kwaliteit en vergroten van de flexibiliteit. Wageningen, Alterra.
- Slepcevic, R. (2009). "The judicial enforcement of EU law through national courts: possibilities and limits." Journal of European Public Policy **16**(3): 378-394.
- Slepcevic, R. (2010). Litigating for the Environment : EU Law, National Courts, and Socio-Legal Reality. Wiesbaden, VS Verlag für Sozialwissenschaften.
- Smit, A. A. H. (2008). Een onmogelijke opgave? : een onderzoek naar de wijze waarop waterschappen invulling geven aan de regionale wateropgaven en de spanningen die zich daarbij voordoen : Kaderrichtlijn Water en Natura 2000. Utrecht, Universiteit Utrecht, Centrum voor Omgevingsrecht en beleid/NILOS.
- Talma, K. G. (2014). Masterplan Toekomst IJsselmeervisserij : visstand, visserij en natuur in balans. [Bilthoven, Sportvisserij Nederland].
- Trouwborst, A., R. Caddell and E. Couzens (2013). "To free or not to free? State obligations and the rescue and release of marine mammals: A case study of 'Morgan the Orca'." Transnational Environmental Law **2**(1): 117-144.
- van Apeldoorn, R. C., I. M. Bouwma, A. M. van Doorn, H. S. D. Naeff, R. M. A. Hoefs, B. S. Elbersen and B. J. R. van Rooij (2010). Natuurgebieden in Europa: bescherming en financiering. Wageningen, Wettelijke Onderzoekstaken Natuur & Milieu.
- Van der Top M.; Van der Zouwen, M. (2000). "Europees natuurbeleid in Nederland: een pionier die zichzelf in de weg loopt." Landschap **17**(2).
- van Doorn, A., W. Vullings, B. Breman, B. Elbersen, H. Korevaar, M. Meijer, H. Naeff, G. J. Noij, T. Kuhlman and N. Polman (2013). Nationale invulling vergroening GLB vanuit het perspectief van biodiversiteit. Wageningen, Alterra Wageningen UR.
- van Doorn, A. M. and M. P. C. P. Paulissen (2009). Natuurgericht milieubeleid voor Natura 2000-gebieden in Europees perspectief: een verkenning. Wageningen, Wettelijke Onderzoekstaken Natuur & Milieu.
- van Keeken, O., T. Vriese and J. de Leeuw (2007). De potentiële impact van gebruiksfuncties op natuurwetgeving gerelateerde vissoorten in enkele beheersgebieden van RWS. IJmuiden, Wageningen IMARES.
- van Kooten, T. and J. Craeymeersch (2013). Beantwoording helpdeskvraag 'voorgestelde gesloten gebieden Vlakte van de Raan'. IJmuiden [etc.], IMARES Wageningen UR.
- van Veen, M. P., I. M. Bouwma, M. van Adrichem and N. Milieu- en (2007). Perspectieven voor de Vogel- en

- Habitatrichtlijnen in Nederland. Bilthoven, Milieu- en Natuurplanbureau.
- Verburg, G. (2009). Stand van zaken Natura 2000 : kamerbrief PDN2009-1360. Den Haag, Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Directie Natuur.
- Vikolainen, V., H. Bressers and K. Lulofs (2012). "Implementing eu natura 2000 at the project level: Lessons from the veluwe border lakes in the netherlands." Public Administration **90**(4): 1016-1031.
- Vries, I. J. R. D., I. R. Beunen and J. D. Vries (2009). "Planning of Natura 2000 areas: The Netherlands-England competitive research." Landschap **26**(1): 35-43.
- Weston, J. (2007). "Implementing international environmental agreements: The case of the Wadden Sea." European Planning Studies **15**(1): 133-152.
- Winkel, G., M. Blondet, L. Borrass, M. Geitzenauer, A. Gruppe, A. Jump, J. De Koning, M. Sotirov, G. Weiss, S. Winter and E. Turnhout (2014). "Natura 2000 and europe's forests : Understanding and tackling implementation challenges." Revue Forestiere Francaise **66**(6): 743-750.
- Winkelman, J. E., F. H. Kistenkas and M. J. Epe (2008). Ecologische en natuurbeschermingsrechtelijke aspecten van windturbines op land. Wageningen, Alterra.
- Zijlmans, J. M. I. J. and H. E. Woldendorp (2014). "Compensation and mitigation: Tinkering with natura 2000 protection law." Utrecht Law Review **10**(2): 172-193.

Economie

- Arts, G., R. de Boer, A. Corporaal, J. van Groenendael, M. van der Heide, M. van der Heiden, J. Janssen, M. Kalisvaart, A. Medema, E. Nevenzeel, J. Schaminee, P. Slim, A. Stip, A. Stortelder and J. W. Wolters (2013). *Natuur in de uitverkoop? : beschouwingen over ecologie en economie*. Zeist, KNNV Uitgeverij.
- Bade, T. and O. van der Schroeff (2007). *Geld als water : over Europese richtlijnen, water en regionale economie*. Arnhem, Kenniscentrum Triple E.
- Bade, T. and O. van der Schroeff (2007). *Water flows and cash flows : about European guidelines, water and regional economies*. Arnhem, Kenniscentrum Triple E.
- Briene, M. (2013). *De economische effecten van stagnatie van de Programmatische Aanpak Stikstof : een analyse van de effecten van het niet beschikbaar komen van de rijksfinanciering*. Rotterdam, ECORYS.
- Bruls, E., M. Busser, E. Tuunter, H. Gijsbertse and G. Seymour (2004). "Jewels in the crown" : good practices Natura 2000 and leisure. Den Haag, Stichting Recreatie, Expert Centre on Leisure and Recreation.
- Cutumisu, N. (2003). *A synergy between nature conservation and development : a framework for analyzing the impacts of the sustainable tourism development strategy in Natura 2000 sites*. [S.l., s.n.].
- de Noronha Vaz, E., A. Walczynska and P. Nijkamp (2013). "Regional challenges in tourist wetland systems: An integrated approach to the Ria Formosa in the Algarve, Portugal." Regional Environmental Change **13**(1): 33-42.
- Diemont, W. H., W. J. M. Heijman, H. Siepel and N. R. Webb (2013). *Economy and ecology of heathlands*. Zeist, KNNV.
- Dubbeldam, L. and F. van Empel (2012). *Samen slimmer investeren! : economie en natuur in Brabant*. s-Hertogenbosch, Sociaal-Economische Raad (SER) Brabant.
- European, C. and Atecma (2012). *Guidance on aquaculture and Natura 2000 network : sustainable aquaculture activities in the context of the Natura 2000 Network*. [S.l.], European Commission.
- European, C. and S. S. d'Eco-Aménagement (2001). *Sustainable tourism and natura 2000 : guidelines, initiatives and good practices in Europe : final publication based on the Lisbon seminar, December 1999*. Luxembourg, Office for Official Publications of the European Communities.
- European Environment, A. (2010). *Land in Europe: prices, taxes and use patterns*. Luxembourg, Office for Official Publications of the European Union.
- Groot Bruinderink, G. W. T. A., R. J. Bijlsma and J. A. M. Janssen (2006). *Een prototype Natuureffectenboekhouding NEB : rekenen met de effecten van recreatie op Natura 2000 waarden op de Veluwe*. Wageningen, Alterra.
- Harrison, P. A., M. Vandewalle, M. T. Sykes, P. M. Berry, R. Bugter, F. de Bello, C. K. Feld, U. Grandin, R. Harrington, J. R. Haslett, R. H. G. Jongman, G. W. Luck, P. M. da Silva, M. Moora, J. Settele, J. P. Sousa and M. Zobel (2010). "Identifying and prioritising services in European terrestrial and freshwater ecosystems." Biodiversity and Conservation **19**(10): 2791-2821.
- Haslett, J. R., P. M. Berry, G. Bela, R. H. G. Jongman, G. Pataki, M. J. Samways and M. Zobel (2010). "Changing conservation strategies in Europe: a framework integrating ecosystem services and dynamics." Biodiversity and Conservation **19**(10): 2963-2977.

- Hendriks, K., L. Braat, C. Deerenberg, P. van Egmond, A. Gaaff, M. van der Heide, R. Jongbloed, C. Klok, H. Leneman, D. Melman, A. Ruijs and J. Tamis (2014). TEEB voor gebieden : hoofdstudie. Wageningen, Alterra Wageningen UR.
- Henkens, R. J. H. G. (2008). Kwalitatieve analyse van knelpunten tussen Natura 2000-gebieden en waterrecreatie. Wageningen, Wettelijke Onderzoekstaken Natuur & Milieu.
- Henkens, R. J. H. G., M. E. A. Broekmeyer, A. G. M. Schotman, C. M. Goossen and R. Pouwels (2012). Recreatie en natuur : kennis over effecten, kwetsbaarheid, handelingsperspectieven en monitoring van recreatie in Natura 2000-gebieden. Wageningen, Alterra.
- Herforth, J. and B. V. Ingenieursbureau Oranjewoud (2002). Blijven of wijken : verblijfsrecreatie in de EHS: verkenning van 5 toekomstscenario's. Heerenveen, Ingenieursbureau Oranjewoud B.V.
- Jaarsma, C. F., H. J. Kooij and M. J. Webster (2008). Bosjes van Poot : onderzoek bezoekers en honden. Wageningen, Wageningen Universiteit.
- Janssen, J. A. M. and R. J. Bijlsma (2005). Recreatie en Natura 2000 op de Veluwe : voorstel voor een strategisch kader 'groei & krimp' in relatie tot de vogel- en habitatrictlijn. Wageningen, Alterra.
- Jongeneel, R., N. Polman and L. Slangen (2012). "Cost-benefit analysis of the Dutch nature policy: Transaction costs and land market impacts." *Land Use Policy* **29**(4): 827-836.
- Kistenkas, F. (2014). Reconsidering the habitats assessment : the compatibility of the habitats assessment with green infrastructure. Wageningen, Wettelijke Onderzoekstaken Natuur & Milieu.
- Koelemeijer, R., S. Reinhard, V. Linderhof, R. Michels, J. Helming, D. Oudendag, A. Schouten and L. van Staalduinen (2010). Verkenning van aanvullende maatregelen in het kader van de Programmatische Aanpak Stikstof : een verkenning van de gevolgen voor milieu en economie. Den Haag [etc.], Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) [etc.].
- Kui, O., L. Brander and M. Schaafsma (2006). Globale batenraming van Natura 2000 gebieden. Amsterdam, Instituut voor Milieuvraagstukken Vrije Universiteit.
- Leneman, H., M. J. Bogaardt and P. Roza (2009). Costs of and public funds for Natura 2000 in the Netherlands. The Hague, LEI Wageningen UR.
- Leneman, H., R. Michels, P. van der Wielen, D. Oudendag, J. Helming, W. van Deursen and S. Reinhard (2012). Economisch perspectief van de PAS : baten en kosten van de programmatische aanpak stikstof in Natura 2000-gebieden. Den Haag, LEI Wageningen UR.
- Leneman, H., R. Michels, P. van der Wielen, S. Reinhard and N. Polman (2013). Sociaaleconomisch perspectief van de PAS : effecten van de Programmatische Aanpak Stikstof. Den Haag, LEI Wageningen UR.
- Lung, T., L. Meller, A. J. A. van Teeffelen, W. Thuiller and M. Cabeza (2014). "Biodiversity Funds and Conservation Needs in the EU Under Climate Change." *Conservation Letters* **7**(4): 390-400.
- Ottburg, F. G. W. A. and R. J. H. G. Henkens (2013). Combinatie van vaarrecreatie en beek gebonden natuur in Noord-Brabant : kennis over ecologische effecten van kano's en fluisterboten, kwetsbaarheid van flora en fauna en handelingsperspectieven voor beheerder en gebruiker. Wageningen, Alterra Wageningen UR.
- Polman, N., H. Leneman, R. Michels, P. van der Wielen, D. Oudendag and S. Reinhard (2013). Sociaaleconomisch perspectief van de PAS : provinciale, regionale en plaatselijke effecten voor Overijssel. Den Haag, LEI Wageningen UR.
- Raad voor de, W. (2008). Identiteit als troef : Waddenlandschap vol verrassingen : advies over de economische betekenis van recreatie en toerisme in het waddegebied. Leeuwarden, Raad voor de Wadden.
- Raad voor de, W. (2010). 'Gelijk speelveld' voor ondernemers: feit of fictie? : een verkenning van de uitwerking van de Europese Vogel- en Habitatrictlijn in het Trilaterale Waddegebied. Leeuwarden, Raad voor de Wadden.
- Reinhard, S., R. Nieuwkamer, W. Dijkman, N. Polman and E. Ruijgrok (2014). MKBA Engbertsdijksvennen. Wageningen, LEI Wageningen UR.
- Reinhard, S., R. Nieuwkamer, W. Dijkman, N. Polman and E. Ruijgrok (2014). MKBA Wierdense Veld. Wageningen, LEI Wageningen UR.
- Reinhardt, S. (2006). Additionele kosten en sociaal-economische gevolgen van Natura 2000 : een quick scan. Den Haag, LEI.
- Silvis, H. J. and C. M. van der Heide (2013). Economic viewpoints on ecosystem services. Wageningen, WOT Natuur & Milieu, Wageningen UR.
- Smit, M. E., M. J. Blom and G. E. A. Warringa (2012). Economische waardering en verzilvering van ecosysteem-baten in Natura 2000-gebieden in Europa : drie case studies in België en Nederland. Delft, CE Delft.
- Smith, S. R. and C. Deerenberg (2012). A ranking of coastal EU habitat types using ecosystems services. IJmuiden [etc.], IMARES Wageningen UR.

- Staatsbosbeheer (2008). Index Natuur, Landschap en Recreatie : beschrijvingen beheer- en recreatietypen. De Bilt [etc.], De Landschappen [etc.].
- Strijker, D., F. J. Sijtsma and D. Wiersma (2000). "Evaluation of nature conservation - An application to the Dutch Ecological Network." *Environmental & Resource Economics* **16**(4): 363-378.
- Sunyer, C. and L. Manteiga (1998). Financial instruments for the Natura 2000 Network and nature conservation. Madrid, TERRA.
- van Apeldoorn, R. C. (2011). Natura 2000 en recreatie : voorbeelden van recreatieactiviteiten in en nabij Natura 2000 gebieden. Wageningen, Alterra.
- van Bommel, K. H. M., J. J. van Dijk, P. L. M. van Horne and R. Hoste (2007). Analyse van additionele kosten van Natura 2000 in relatie met ammoniak : aanvulling op additionele kosten en sociaaleconomische gevolgen van Natura 2000 - een quick scan (rapport 4.06.04). Den Haag, LEI.
- van Doorn, A. M. and R. A. Smidt (2012). Staltypen nabij Natura 2000-gebieden. Wageningen, Wettelijke Onderzoekstaken Natuur & Milieu.
- Vogelaar, E. (2010). Ecologie versus Economie: Flexibele oplossingen binnen het Natura 2000-beleid. [S.l., s.n.].
- Wätzold, F., M. Mewes, R. van Apeldoorn, R. Varjopuro, T. J. Chmielewski, F. Veeneklaas and M. L. Kosola (2010). "Cost-effectiveness of managing Natura 2000 sites: An exploratory study for Finland, Germany, the Netherlands and Poland." *Biodiversity and Conservation* **19**(7): 2053-2069.

Externe effecten

- Aarts, B. and L. Bruinzeel (2009). De nationale windmolenrisicokaart voor vogels. Beek-Ubbergen, SOVON Vogelonderzoek Nederland.
- Andersen, J. H., H. Fossing, J. W. Hansen, O. H. Manscher, C. Murray and D. L. J. Petersen (2014). "Nitrogen Inputs from Agriculture: Towards Better Assessments of Eutrophication Status in Marine Waters." *Ambio* **43**(7): 906-913.
- Anonymus (2006). IJsseldelta-Zuid : vrijwillige milieubeoordeling : Provincie Overijssel. [S.l.], Arcadis.
- Anonymus (2007). Toetsingskader ammoniak rondom Natura 2000 gebieden. [Den Haag], [Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit].
- Anonymus (2008). Stikstof/ammoniak in relatie tot Natura 2000 : een verkenning van oplossingsrichtingen. [S.l.], [s.n.].
- Anonymus (2011). Nadere effectenanalyse Natura 2000-gebieden Waddenzee en Noordzeekustzone. IJmuiden [etc.], Wageningen IMARES.
- Anonymus (2013). Nota van antwoord : zienswijzen op het voornemen structuurvisie windenergie op Land en het opstellen van een milieueffectrapport raadpleging reikwijdte en detailniveau van het milieueffectrapport. [Den Haag], Ministerie van Infrastructuur en Milieu [etc.].
- Anonymus (2013). Passende beoordeling : structuurvisie windenergie op land. Den Haag, Ministerie van Infrastructuur en Ruimte.
- Arens, S. M. (2012). Ecologische effecten van zandsuppletie op de duinen langs de Nederlandse kust. Den Haag, Directie Kennis en Innovatie, Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie.
- Arens, S. M., S. P. van Puijvelde and C. Brière (2010). Effecten van suppleties op duinontwikkeling : rapportage geomorfologie. Den Haag, Directie Kennis en Innovatie, Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie.
- Backx, R., F. van Dijk and A. Schilt (2010). De identiteit in het water : een toepassing van de methodiek: "Cultuuroevers – oevers van betekenis" op de gemeente Leerdam en een evaluatie daarvan. [S.l., s.n.].
- Bakker, T., H. Everts, P. Jungerius, R. Ketner-Oostra, A. Kooijman, C. van Turnhout and H. Esselink (2003). Preadvies Stuiwzanden. Ede, Expertisecentrum LNV, Bedrijfsvoering/Vormgeving en Presentatie.
- Balen, B. (2009). New Almere recovering Markermeer : a landscape architectonic design of Almere's urban expansion in the Markermeer. [S.l., s.n.].
- Baptist, M. J. and C. J. Smit (2013). Passende beoordeling Sail & Marinedagen Den Helder 2013. IJmuiden [etc.], IMARES Wageningen UR.
- Bell, J., van and J. W. t Hullenaar (2013). Ecohydrologisch onderzoek westflank Sprengenberg : definitief rapport. Zwolle, Bell Hullenaar Ecohydrologisch Adviesbureau.
- Bell, J. S., van and J. W. t Hullenaar (2014). Ecohydrologisch onderzoek en herstelplan Elsenerveen. Zwolle, Bell Hullenaar Ecohydrologisch Adviesbureau.
- Bolle, L., O. van Keeken, C. van Damme, E. Winter, D. de Haan, M. Lohman, J. van der Heul, T. Huijjer, C. de Jong, P. van Beek, D. Kaptein and F. van den Berg (2010). Shortlist Masterplan Wind : Effect of piling noise on the survival of fish

larvae (pilot study) : progress report. IJmuiden [etc.], IMARES Wageningen UR.

Bos, O. G., M. F. Leopold and L. J. Bolle (2009). Passende Beoordeling windparken: effecten van heien op vislarven, vogels en zeezoogdieren. [Den Burg], IMARES Wageningen UR.

Brenninkmeijer, A., Y. van der Heide and J. G. Oord (2008). Effectenstudie jacht, beheer en schadebestrijding in natura 2000-gebieden. Veenwouden, Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek.

Brinkman, A. G., B. J. Ens, J. Jansen and M. F. Leopold (2008). Handkokkelactiviteiten in de Waddenzee : antwoord op een aantal vragen van de Provincie Fryslân. [Den Burg], Wageningen IMARES, vestiging Texel.

Broekmeyer, M. and M. Sanders (2013). "Cumulation test in Natura 2000 could be better." *Landschap* **30**(2): 95-101.

Broekmeyer, M., E. Schouwenberg, M. van der Veen, D. Prins and C. Vos (2006). Effectenindicator Natura 2000-gebieden : achtergronden en verantwoording ecologische randvoorwaarden en storende factoren. Wageningen, Alterra.

Broekmeyer, M. E. A. (2010). Update effectenindicator 2009. Wageningen, Alterra.

Broekmeyer, M. E. A., D. A. Kamphorst and M. J. Epe (2008). Natura 2000-beheerplannen: afstemming met plan-MER en passende beoordeling. Wageningen, Alterra.

Broekmeyer, M. E. A., J. Kros, A. G. M. Schotman, A. van Kleunen and G. W. W. Wamelink (2012). Effecten van stikstof op vogelsoorten in vogelrichtlijngebieden in Noord-Brabant. Wageningen, Alterra Wageningen UR.

Broekmeyer, M. E. A., P. F. M. Opdam and F. H. Kistenkas (2008). Het bepalen van significante effecten: omgaan met onzekerheden. Wageningen, Alterra.

Broekmeyer, M. E. A., M. E. Sanders and H. P. J. Huiskes (2012). Programmatische aanpak stikstof : doelstelling, maatregelen en mogelijke effectiviteit. Wageningen, Wettelijke Onderzoekstaken Natuur & Milieu.

Brouwer, E., J. Frazao and G. H. P. Arts (2009). Effectiviteit van herstelbeheer in vennen en duinplassen op de middellange termijn. Nijmegen, B-WARE Research Centre.

Bugter, R., M. J. Bogaardt and F. Kistenkas (2007). Wat telt mee voor cumulatie? : werkdocument met een voorlopige handreiking voor de inventarisatie van relevante activiteiten. Wageningen, Alterra.

Buro Bakker adviesbureau voor, e. (2011). Passende beoordeling in verband met de omvorming van de N381 ter hoogte van Natura 2000-gebied Drents-Friese Wold & Leggelderveld. Assen, Buro Bakker.

Busch, M., A. Kannen, S. Garthe and M. Jessopp (2013). "Consequences of a cumulative perspective on marine environmental impacts: Offshore wind farming and seabirds at North Sea scale in context of the EU Marine Strategy Framework Directive." *Ocean and Coastal Management* **71**: 213-224.

Commissie voor de, m. (2010). Modernisering Clauscentrale eenheid A te Maasbracht : advies over reikwijdte en detailniveau van het milieueffectrapport. Utrecht, Commissie voor de milieueffectrapportage.

Commissie voor de, m. (2011). Programmatische aanpak stikstof (PAS) : advies van de Commissie voor de milieueffectrapportage. [Utrecht, Commissie voor de milieueffectrapportage].

Commissie voor de, m. (2011). Structuurvisie gemeente Heemskerk : toetsingsadvies over het milieueffectrapport. Utrecht, mer, Commissie voor de milieueffectrapportage.

De Mesel, I., P. Kamermans, W. Wiersinga, R. Jongbloed, I. Tulp and C. Smit (2009). Passende beoordeling MZI’s op percelen. IJmuiden [etc.], IMARES Wageningen UR.

de Molenaar, J. G. (2005). Ecologische relaties tussen het IJmeer en zijn omgeving : een verkenning van de mogelijkheden en perspectieven voor compensatie van aantasting van het IJmeer. Wageningen, Alterra.

de Waal, R. W. and S. P. J. van Delft (2014). Bodemonderzoek Lieftingsbroek : ecopedologisch en bodemchemisch onderzoek voor maatregelen tegen effecten van stikstofdepositie. Wageningen, Alterra Wageningen UR.

Deerenberg, C. and F. Heinis (2011). Passende beoordeling Boomkorvisserij op vis in de Nederlandse kustzone: Algemeen deel. IJmuiden [etc.], IMARES Wageningen UR.

Deerenberg, C. and F. Heinis (2011). Passende beoordeling Boomkorvisserij op vis in de Nederlandse kustzone: Deelrapport Vlake van de Raan. IJmuiden [etc.], IMARES Wageningen UR.

Deerenberg, C., F. Heinis and R. H. Jongbloed (2011). Passende beoordeling Boomkorvisserij op vis in de Nederlandse kustzone: Bijlagen. IJmuiden [etc.], IMARES Wageningen UR.

Deerenberg, C., F. Heinis and R. H. Jongbloed (2011). Passende beoordeling Boomkorvisserij op vis in de Nederlandse kustzone: Deelrapport Noordzeekustzone. IJmuiden [etc.], IMARES Wageningen UR.

Deerenberg, C. and R. G. Jak (2013). Passende beoordeling vuurwerk tijdens Sail en Marinedagen, Den Helder 2013. IJmuiden [etc.], IMARES Wageningen UR.

Deerenberg, C. and M. A. M. Machiels (2014). Oplegnotitie bij "Beoordelingssystematiek beschermde vissoorten van de Grensmaas" (IMARES rapport C071/12). IJmuiden, IMARES Wageningen UR.

Deerenberg, C., M. A. M. Machiels, T. van Kooten, M. T. van der Sluis and A. J. Pajmans (2012).

- Beoordelingssystematiek beschermde vissoorten van de Grensmaas. IJmuiden [etc.], IMARES Wageningen UR.
- Deerenberg, C., L. R. Teal, D. Beare and J. T. van der Wal (2010). FIMPAS project - preassessment of the impact of fisheries on the conservation objectives of Dutch marine protected areas. [S.I.], Wageningen IMARES UR.
- Ebbing, B. S. (2008). Kan de geplande herinrichting van de Leipolder leiden tot verminderde aantallen Dwergganzen in het Natura 2000 gebied De Abtskolk en De Putten? Wageningen, Alterra.
- Gies, E. and A. Bleeker (2007). Onderzoek naar de ammoniakdepositie op 5 habitatgebieden ten behoeve van het interim toetsingkader Natura 2000 en ammoniak : een scenariostudie naar de ammoniakdepositie op habitatgebieden volgens de ontwikkeling van de veehouderij tot 2015 bij een gemaximaliseerde depositie (drempelwaarde) per bedrijf. Wageningen, Alterra.
- Gies, E., H. Kros, R. Smidt and J. C. Voogd (2009). Ammoniakemissie en -depositie in en rondom Natura 2000-gebieden en beschermde natuurmonumenten in de provincie Gelderland. Wageningen, Alterra.
- Gies, E., H. Kros and J. C. Voogd (2009). Effecten van maatregelen in de landbouw op de stikstofdepositie in de Natura 2000-gebieden en beschermde natuurmonumenten in de Provincie Gelderland. Wageningen, Alterra.
- Gies, T. J. A. and A. Bleeker (2008). Ammoniakdepositie op Natura-2000 gebieden Mariapeel, Deurnese Peel en Groote Peel : een uitwerking van een aantal scenario's ten aanzien van de ontwikkelingen van de landbouw en te nemen maatregelen en het effect daarvan op de ammoniakdepositie op de habitatgebieden in de Peel. Wageningen, Alterra.
- Gies, T. J. A., J. Kros, L. J. J. Jeurissen and J. C. H. Voogd (2014). Ontwikkeling van de ammoniakdepositie op de Overijsselse Natura 2000-gebieden : analyse van de ammoniak-depositie als gevolg van Overijsselse stal- en opslagmissies in de periode van 1994, 1995, 2000 of 2004 tot 2009. Wageningen, Alterra Wageningen UR.
- Gies, T. J. A., J. Kros, H. F. van Dobben, J. C. H. Voogd, B. J. R. van Rooij and R. A. Smidt (2009). Effectiviteit ammoniakmaatregelen in en rondom de Natura 2000-gebieden in de provincie Drenthe. Wageningen, Alterra.
- Gies, T. J. A., J. Kros, J. C. Voogd and R. Smidt (2008). Effectiviteit ammoniakmaatregelen in en rondom de Natura2000-gebieden in de provincie Overijssel. Wageningen, Alterra.
- Glorius, S., B. J. Ens, A. Rippen, C. Chen, M. van Hoppe, B. van der Weide and J. Cuperus (2014). Effecten van het rapen van oesters in de Waddenzee op de benthosgemeenschap en vogelpopulatie. IJmuiden, IMARES Wageningen UR.
- Heinis, F. and C. Deerenberg (2011). Passende beoordeling Boomkorvisserij op vis in de Nederlandse kustzone: Deelrapport Voordelta. IJmuiden [etc.], IMARES Wageningen UR.
- Henkens, R., M. Liefding, C. Hallmann and A. van Kleunen (2012). Storen broedvogels zich aan het geluid van race-elementen? : effect van de in 2010/2011 op het TT-Circuit gehouden Superbike- en Superleage-evenementen op broedvogels in het Natura 2000-gebied Witterveld. Wageningen, Alterra.
- Henkens, R. J. H. G., J. W. M. Wijsman, C. M. Goosen and R. Jochem (2012). Duurzaam ruimtegebruik Oosterschelde : toepassing van PARENA (Praktisch Aanpak REcreatie en NATuur) voor een duurzame combinatie van natuur, recreatie en schelpdiervisserij. Wageningen, Alterra.
- Hessel, R., J. Kros and J. C. H. Voogd (2010). Stikstofdepositie op habitattypen binnen Drentse Natura 2000-gebieden : onderbouwing beleidskader ammoniak Drenthe. Wageningen, Alterra.
- Hille Ris Lambers, I. (2008). Bestaand gebruik van rijksinfrastructuur en Natura 2000-gebieden : verkenning van effecten van rijkswegen, spoorwegen en rijkskanalen als gevolg van bestaand gebruik, beheer en onderhoud en autonome ontwikkeling. Culemborg, Bureau Waardenburg.
- Hoefs, R. M. A., J. Kros, R. Hessel and J. C. H. Voogd (2010). Effectiviteit ammoniakmaatregelen in en rondom de Natura 2000-gebieden : in de provincie Fryslân. Wageningen, Alterra.
- Hoefs, R. M. A., J. van Os, J. C. H. Voogd, E. C. Vos and T. J. A. Gies (2010). Berekening stikstofdepositie voor Plan MER gemeente Midden-Drenthe. Wageningen, Alterra Wageningen UR.
- Hommel, P. W. F. M. and R. W. de Waal (2013). Provinciaal meetnet verdroging Overijssel : beschrijving en beoordeling van 56 meetpunten. Wageningen, Alterra.
- Hommel, S., S. J. M. H. Hulscher, J. P. M. Mulder and H. S. Otter (2009). Problem Perceptions and Use of Technical Knowledge in Decision Making for the Extension of Mainport Rotterdam. Integrated Coastal Zone Management, Wiley-Blackwell: 266-284.
- Hommel, S., S. J. M. H. Hulscher, J. P. M. Mulder, H. S. Otter and H. T. A. Bressers (2009). "Role of perceptions and knowledge in the impact assessment for the extension of Mainport Rotterdam." *Marine Policy* **33**(1): 146-155.
- Huiskes, H. P. J. and G. A. J. M. Jagers op Akkerhuis (2010). Second opinion passende beoordeling Westerschelde Container Terminal. Wageningen, Alterra.
- Jansen, A. J. M. (2010). De effectiviteit van de regeling Effectgerichte Maatregelen (EGM) voor Rode-lijstsoorten : de tweede Rode Lijst met Groene Stip voor vaatplanten en enkele diergroepen in Nederland. Ede, Directie Kennis en

- Innovatie, Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.
- Janssen, J. A. M. and J. H. J. Schaminée (2011). Passende beoordeling Natura 2000-gebieden Brunsummerheide en Geleenbeekdal : second opinion over de mogelijke effecten van de geplande buitenring parkstad Limburg. Wageningen, Alterra.
- Jongbloed, R. H., N. T. Hintzen, M. A. M. Machiels and A. S. Couperus (2013). Nadere effecten analyse staandwantsvisserij - bruinvis in Natura 2000 gebied Noordzeekustzone. IJmuiden, IMARES Wageningen UR.
- Jongbloed, R. H., N. T. Hintzen, M. A. M. Machiels and A. S. Couperus (2014). Nadere effecten analyse staandwantsvisserij - bruinvis in Natura 2000 gebied Vlake van de Raan. IJmuiden, IMARES Wageningen UR.
- Jongbloed, R. H. and M. J. C. Rozemeijer (2013). PB baggeren in de Nieuwe Haven en de Mokbaai, en baggerstort in het Marsdiep. IJmuiden, IMARES Wageningen UR.
- Jongbloed, R. H., J. E. Tamis and B. J. H. Koolstra (2011). Nadere effectenanalyse Natura 2000-gebieden Waddenzee en Noordzeekustzone: Deelrapport cumulatie. IJmuiden [etc.], Wageningen IMARES.
- Jongbloed, R. H., J. T. van der Wal, J. E. Tamis, S. I. Jonker, B. J. H. Koolstra and J. H. M. Schobben (2011). Nadere effectenanalyse Natura 2000-gebieden Waddenzee en Noordzeekustzone: Deelrapport Niet Nb-wetvergund gebruik. IJmuiden [etc.], Wageningen IMARES.
- Kamermans, P. and A. Smaal (2014). Passende Beoordeling (PB) mosselzaadinvang (MZI) op vrije gronden in de Nederlandse kustwateren voor de periode 2015-2018. IJmuiden, IMARES Wageningen UR.
- Kati, V., P. Mani, O. von Helversen, F. Willemse, N. Elsner and P. Dimopoulos (2006). "Human land use threatens endemic wetland species: The case of *Chorthippus lacustris* (La Greca and Messina 1975) (Orthoptera: Acrididae) in Epirus, Greece." *Journal of Insect Conservation* **10**(1): 65-74.
- Keizer-Vlek, H. E., P. F. M. Verdonschot, M. W. van den Hoorn and J. A. Sinkeldam (2009). Effecten van grondwatertoevoer op oppervlaktewater : onderzoek naar watertemperatuur, waterkwaliteit en diatomeeën. Wageningen, Alterra.
- Koolstra, B. J. H. and R. H. Jongbloed (2011). Nadere effectenanalyse Natura 2000-gebieden Waddenzee en Noordzeekustzone: Hoofdrapport. IJmuiden [etc.], Wageningen IMARES.
- Kros, H., C. Voogd and E. Gies (2012). Bijdrage landbouw aan de NH₃-depositie in de Nieuwkoopse Plassen : analyse van de effecten van aanvullende maatregelen. Wageningen, Alterra Wageningen UR.
- Kros, J., K. F. A. Frumau, A. Hensen and W. de Vries (2011). "Integrated analysis of the effects of agricultural management on nitrogen fluxes at landscape scale." *Environmental Pollution* **159**(11): 3171-3182.
- Kros, J., T. J. A. Gies, L. J. J. Jeurissen and J. C. H. Voogd (2011). Ammoniakdepositie op de Gelderse Natura 2000-gebieden : ontwikkeling van de ammoniakdepositie als gevolg van stal- en opslagmissies in de periode 2004 en 2009 - versie 2. Wageningen, Alterra Wageningen UR.
- Kros, J., T. J. A. Gies, J. C. H. Voogd and W. de Vries (2013). "Efficiency of agricultural measures to reduce nitrogen deposition in Natura 2000 sites." *Environmental Science & Policy* **32**: 68-79.
- Kros, J., H. F. M. van Dobben, A. Klimkowska, T. J. A. Gies and J. C. H. Voogd (2011). Stikstofdepositie in de provincie Utrecht : onderzoek in de Natura 2000-gebieden en beschermde natuurmonumenten. Wageningen, Alterra.
- Lahr, J., R. Smidt, C. Vink, M. de Lange and J. Deneer (2014). Ecologische gevolgen van bollenteelt op de Veluwe : bureaustudie naar omvang bollenteelt, bestrijdingsmiddelengebruik en mogelijke effecten op natuur. Wageningen, Alterra Wageningen UR.
- Lengkeek, W. and S. Bouma (2010). Impacts of beam trawl fisheries in the North Sea : a summary of fifty-five publications. Culemborg, Bureau Waardenburg.
- Leopold, M. F., E. M. Dijkman, E. Winter, R. Lensink and M. M. Scholl (2013). "Windenergie binnen 12 mijl" in relatie tot ecologie. IJmuiden [etc.], IMARES Wageningen UR.
- Leopold, M. F., M. M. Scholl, R. S. H. van Bemmelen, S. M. J. M. Brasseur, J. S. M. Cremer, S. C. V. Geelhoed, K. Lucke, S. Lagerveld and H. V. Winter (2013). Haalbaarheidsstudie wind op zee: vijf potentiële zoekgebieden binnen de 12-mijlszone vergeleken in relatie tot beschermde natuurwaarden. IJmuiden, IMARES Wageningen UR.
- Maas, G. and A. Corporaal (2007). Ruimte voor kleine rivieren : Overijsselse Vecht op koers? Wageningen, Alterra.
- Meijer, M., H. Janssen, J. van Os, R. Schuiling and I. Staritsky (2013). Impact GLB2013+ op het areaal landbouwgrond in Nederland : onderzoek naar de effecten van de nieuwe definitie landbouwgrond. Wageningen, Alterra.
- Ministerie van Landbouw, N. e. V. (2008). Handreiking beoordeling activiteiten die stikstofdepositie veroorzaken op Natura 2000-gebieden. [Den Haag], [Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit].
- Ministerie van Landbouw, N. e. V., d. Project Natura and d. Project Natura (2005). Natuurprogramma Westerschelde : verantwoording realisering (minimaal) 600 hectare estuariene nieuwe natuur en de relatie met de instandhoudingsdoelstellingen Vogel- en Habitatrichtlijn, Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.

- Ministerie van Verkeer en, W. (2008). Programma IJsselmeergebied Waterbeheer 21e eeuw, Kaderrichtlijn Water en Natura 2000 : Beheer- en Ontwikkelplan voor de Rijkswateren 2010-2015 – ontwerp. Den Haag, Ministerie van Verkeer en Waterstaat.
- Ministerie van Verkeer en, W. (2008). Programma Noordzeekustzone, Waddenzee en Eems-Dollard : Waterbeheer 21e eeuw, Kaderrichtlijn Water en Natura 2000 : Beheer- en Ontwikkelplan voor de Rijkswateren 2010-2015 – ontwerp. Den Haag, Ministerie van Verkeer en Waterstaat.
- Ministerie van Verkeer en, W. (2008). Programma Rivieren en Kanalen : Waterbeheer 21e eeuw, Kaderrichtlijn Water en Natura 2000 : Beheer- en Ontwikkelplan voor de Rijkswateren 2010-2015 - ontwerp. Den Haag, Ministerie van Verkeer en Waterstaat.
- Ministerie van Verkeer en, W. (2008). Programma Zuidwestelijke Delta : Waterbeheer 21e eeuw, Kaderrichtlijn Water en Natura 2000 : Beheer- en Ontwikkelplan voor de Rijkswateren 2010-2015 – ontwerp. Den Haag, Ministerie van Verkeer en Waterstaat.
- Ministerie van Verkeer en, W. (2009). Programma rijkswateren 2010-2015 : uitwerking waterbeheer 21e eeuw, Kaderrichtlijn Water en Natura 2000 : beheer- en ontwikkelplan voor de rijkswateren 2010-2015. [S.I.], Rijkswaterstaat.
- Nienhuis, J. (2005). "Ganzen slachtoffer van intensivering." *De Levende Natuur* **106**(6): 249-252.
- Noordhuis, R., S. Groot, M. Dionisio Pires and M. Maarse (2014). Wetenschappelijk eindadvies ANT-IJsselmeergebied : vijf jaar studie naar kansen voor het ecosysteem van het IJsselmeer, Markermeer en IJmeer met het oog op de Natura-2000 doelen. [Delft], Deltares.
- Oltmer, K., E. Hees and C. Rougoor (2010). Innovaties rond Natura 2000-gebieden : kansen en mogelijkheden voor agrarische bedrijven. Den Haag, LEI Wageningen UR.
- Opdam, P. F. M., M. E. A. Broekmeyer and F. H. Kistenkas (2009). "Identifying uncertainties in judging the significance of human impacts on Natura 2000 sites." *Environmental Science and Policy* **12**(7): 912-921.
- Palerm, J. (2006). "The Habitats Directive as an instrument to achieve sustainability? An analysis through the case of the Rotterdam mainport development project." *European Environment* **16**(3): 127-138.
- Pedersen, S. A., H. Fock, J. Krause, C. Pusch, A. L. Sell, U. Böttcher, S. I. Rogers, M. Sköld, H. Skov, M. Podolska, G. J. Piet and J. C. Rice (2009). "Natura 2000 sites and fisheries in German offshore waters." *ICES Journal of Marine Science* **66**(1): 155-169.
- Posthuma, L. (2012). Beoordeling risico's gevaarlijke stoffen voor natuurgebieden : grondslagen en randvoorwaarden. Bilthoven, RIVM.
- Projectbureau Vi, A. (2011). Betere bereikbaarheid door een robuust wegennetwerk in de regio Arnhem-Nijmegen : Trajectnota/MER : hoofdrapport. [S.I.], Projectbureau Via15.
- Projectteam, s. (2009). Stroomgebiedbeheerplan Eems : 2009-2015. [Den Haag], Ministerie van Verkeer en Waterstaat [etc.].
- Projectteam, s. (2009). Stroomgebiedbeheerplan Rijndelta : 2009-2015. [Den Haag], Ministerie van Verkeer en Waterstaat [etc.].
- Pwa, S. T., Hoogheemraadschap and B. Witteveen (2009). Dijkversterking Balgzanddijk. Edam [etc.], Hoogheemraadschap [etc.].
- Rougoor, C., K. de Bont, J. Jager, J. Helming and B. Smit (2010). Kansen voor een uniek gebied : maatwerk voor het GLB in Oost-Nederland. [S.I.], CLM [etc.].
- Runhaar, J., J. H. J. Schaminée and H. P. J. Huiskes (2007). Externe werking Natura 2000 gebieden: een probleem? : toekomstperspectieven van Europese natuur in Nederland. Nieuwegein [etc.], KIWA Water Research [etc.].
- Santing, J. (2012). Nitrogen deposition and ammonia concentrations in the Dwingelderveld as affected by surrounding dairy farms : evaluation of the OPS-model. [S.I., s.n.].
- Schouwenberg, E. P. A. G. (2007). Huidige en toekomstige stikstofbelasting op de Natura 2000-gebieden : achtergronddocument ex ante evaluatie van de Vogel- en Habitatrichtlijnen in Nederland. Wageningen, Wettelijke Onderzoekstaken Natuur & Milieu.
- Slijkerman, D. M. E., J. E. Tamis, O. G. Bos, R. G. Jak and R. H. Jongbloed (2011). Voortoets visserijeffecten Waddenzee : kwalitatieve analyse van visserijeffecten op Natura 2000 instandhoudingsdoelen t.b.v. het Beheerplan Waddenzee. Den Helder, Wageningen IMARES.
- Slijkerman, D. M. E., J. E. Tamis and R. H. Jongbloed (2008). Voortoets bestaand gebruik Noordzeekustzone : hoofdrapport (m.u.v. visserij en militaire activiteiten). [Den Helder], Wageningen IMARES, locatie Noord.
- Smaal, A. C. and E. Hartog (2010). Passende beoordeling start MZI's per 1 maart. [S.I.], IMARES Wageningen UR.
- Smaal, A. C. and A. M. van den Brink (2011). Passende Beoordeling voor Mosselzaadinvang (MZI) in de Nederlandse

- kustwateren voor de periode 2012-2013. IJmuiden [etc.], IMARES Wageningen UR.
- Smit, C. J. (2011). Uitbreidingsplannen haven Den Helder : een inventarisatie van bestaande kennis en kennisbehoeften ten behoeve van vergunningsaanvragen. IJmuiden [etc.], IMARES Wageningen UR.
- Smit, C. J. and N. M. J. A. Dankers (2010). Passende beoordeling van een getijdencentrale in de Oosterscheldekering. [S.l.], IMARES Wageningen UR.
- Smit, C. J., M. L. de Jong, D. S. Schermer, R. C. van Apeldoorn and E. H. W. G. Meesters (2008). Een passende beoordeling van de effecten van de toename van het aantal civiele vliegbewegingen in de omgeving van Den Helder Airport. [Den Burg etc.], Wageningen IMARES, vestiging Texel.
- Smit, C. J., R. S. A. van Bemmelen and M. L. de Jong (2010). Effecten van helikoptervluchten op geringe hoogte boven de Friese kust en Terschelling. [S.l.], IMARES Wageningen UR.
- Smits, M. C. J., A. J. A. Aarnink, H. H. Ellen and C. M. Groenestein (2013). Overzicht van maatregelen om de ammoniakemissie uit de veehouderij te beperken. Lelystad, Wageningen UR Livestock Research.
- Sneep, A. R. (2012). Uncertainty about mapped vegetation changes : a case study on the eastern part of Ameland. [S.l., s.n.].
- Stolk, A. P., H. Noordijk and M. C. van Zanten (2014). Drogedepositiemetingen van ammoniak in Natura 2000-gebied Bargerveen. Bilthoven, Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu.
- Stuurgroep, M. (2007). Kosten realisatie milieu- en watercondities EHS en VHR : eindrapportage. Den Haag, Stuurgroep Milieutekorten.
- Tamis, J. E. and R. H. Jongbloed (2011). Nadere effectenanalyse Natura 2000-gebieden Waddenzee en Noordzeekustzone: Beheerplankader visserij. IJmuiden [etc.], Wageningen IMARES.
- Tamis, J. E., C. C. Karman, P. de Vries, R. G. Jak and C. Klok (2011). Offshore olie- en gasactiviteiten en Natura 2000 : inventarisatie van mogelijke gevolgen voor de instandhoudingsdoelen van de Noordzee. IJmuiden [etc.], Imares Wageningen UR.
- Tamis, W. L. M., N. V. J. de Bakker and M. van 't Zelfde (2008). Integrating Natura2000 into critical load calculations for nitrogen. [Leiden], CLM, Department of Environmental Biology.
- ter Hofstede, R. H., H. V. Winter and O. G. Bos (2008). Distribution of fish species for the generic Appropriate Assessment for the construction of offshore wind farms. IJmuiden, Wageningen IMARES.
- van Bemmelen, R. S. A. (2010). Mogelijke consequenties van reductie van de hoeveelheid discards voor N2000 instandhoudingsdoelen. [S.l.], IMARES Wageningen UR.
- van Bommel, K., P. W. Blokland, J. van Dijk and G. Kruseman (2007). Bedrijven binnen invloedssfeer Natura 2000-gebieden. Den Haag, LEI.
- van Damme, C. J. G., R. Hoek, D. Beare, L. J. Bolle, C. Bakker, E. van Barneveld, M. Lohman, E. Os-Koomen, P. Nijssen, I. Pennock and S. Tribuhl (2011). Shortlist master plan wind : monitoring fish eggs and larvae in the Southern North Sea: final report. IJmuiden [etc.], IMARES Wageningen UR.
- van Damme, C. J. G., I. Y. M. Tulp, L. R. Teal and N. S. H. Tien (2012). PMR Monitoring natuurcompensatie Voordelta : perceel vis: jaarrapport 2011. IJmuiden [etc.], IMARES Wageningen UR.
- van den Berg, L. and A. Wintjes (2000). "New 'rural lifestyle estates' in The Netherlands." *Landscape and Urban Planning* **48**(3-4): 169-176.
- van der Fluit, N., A. van Leerdam and R. Torenbeek (2009). Watercondities voor beschermde natuurgebieden in de ontwerp-waterplannen 2010-2015 : een analyse op basis van 51 voorbeeldgebieden : hoofdrapport. [S.l.], Buro Natuur+Water [etc.].
- van der Grift, E. A., R. Foppen, W. B. Loos, H. de Molenaar, D. Oomen, R. Reijnen, H. Sierdsema and R. Wegman (2008). Quick-scan verstoring fauna door laagvliegen. Wageningen, Alterra.
- van Dobben, H., R. Bobbink, D. Bal and A. van Hinsberg (2012). Overzicht van kritische depositiewaarden voor stikstof, toegepast op habitattypen en leefgebieden van Natura 2000. Wageningen, Alterra.
- van Dobben, H., R. Bobbink, D. Bal and A. van Hinsberg (2014). Overview of critical loads for nitrogen deposition of Natura 2000 habitat types occurring in The Netherlands. Wageningen, Alterra Wageningen UR.
- van Dobben, H. and A. van Hinsberg (2008). Overzicht van kritische depositiewaarden voor stikstof, toegepast op habitattypen en Natura 2000-gebieden. Wageningen, Alterra.
- van Dobben, H. F., G. W. W. Warnelink, A. Klimkowska, P. A. Slim and M. van Til (2014). "Year-round grazing to counteract effects of atmospheric nitrogen deposition may aggravate these effects." *Environmental Pollution* **195**: 226-231.
- van Eerden, M. R., S. H. M. van Rijn and M. Roos (2005). Ecologie en ruimte: gebruik door vogels en mensen in de SBZ's IJmeer, Markermeer en IJsselmeer. Lelystad, Rijkswaterstaat, RIZA.

- van Hal, R., L. R. Teal, J. Asjes, R. G. Jak, M. Scheidat, J. A. M. Craeymeersch, R. S. A. Bemmelen, F. J. Quirijns, T. van Polanen-Petel and C. Deerenberg (2010). Data availability for the fisheries impact assessment of the FIMPAS project. IJmuiden [etc.], IMARES Wageningen UR.
- van Hattum, T., C. Kwakernaak, T. P. van Tol, J. Roelsma, M. E. A. Broekmeyer, A. M. Schmidt, E. M. Hartgers and S. L. Nysingh (2014). Water en natuur: een mooi koppel! : onderzoek naar de succesfactoren, belemmeringen en kansen voor het meekoppelen van water- en natuuropgaven. Wageningen, Alterra Wageningen UR.
- van Leeuwen, S. J. and L. Planbureau voor de (2008). Natuurcompensatie in de Voordelta bij de aanleg van de Tweede Maasvlakte : achtergrondrapport bij de Natuurbalans 2008. Bilthoven, PBL.
- van Oostenbrugge, J. A. E., H. Bartelings and F. C. Buisman (2010). Verspreidingskaarten voor de Noordzeevisserij : methodiek en toepassing Natura 2000-gebieden. Den Haag, LEI Wageningen UR.
- van Schie, F. M. (2008). Ecologische toets Heesseltsche Uiterwaarden. Utrecht, Movares.
- van Schijndel, R. A. M. A. and M. E. M. Willekens (2007). Passende beoordeling gebiedsontwikkeling Perkpolder. Eindhoven, Grontmij.
- van Til, M. (2007). Evaluatie effecten van ondiep plaggen in de verruigde duingraslanden in de AWD : tussenevaluatie 2002-2004. Ede, Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Directie Kennis.
- Veraart, J. A., R. C. M. Verdonschot and M. P. C. P. Paulissen (2012). Effecten verzilting zoete aquatische ecosystemen. [S.l.], Stowa.
- Verberk, W. C. E. P. and H. Esselink (2006). Invloed van aantasting en maatregelen op de faunadiversiteit in een complex landschap : case studie: Korenburgerveen : eindrapportage 2e fase (2003-2005). 's-Gravenhage [etc.], Directie Kennis, Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit [etc.].
- Vikolainen, V., H. Bressers and K. Lulofs (2014). "A Shift Toward Building with Nature in the Dredging and Port Development Industries: Managerial Implications for Projects in or Near Natura 2000 Areas." *Environmental Management* **54**(1): 3-13.
- Vrolijk, K. (2011). Consequenties van invasieve planten (exoten) op de Natura-2000 habitattypen bij PWN. [S.l., s.n.].
- Wamelink, G. W. W., B. de Knecht, R. Pouwels, C. Schuiling, R. M. A. Wegman, A. M. Schmidt, H. F. van Dobben and M. E. Sanders (2013). "Considerable environmental bottlenecks for species listed in the Habitats and Birds Directives in the Netherlands." *Biological Conservation* **165**: 43-53.
- Wensing, M., R. Tijssen and W. Rip (2008). Onderzoek consequenties instellen flexibel peilbeheer Loosdrechtse Plassen. Amsterdam, Waternet.
- werkgroep "Zilveren, S. (2008). Een visie op de sportvisserij, de visstand en het visserijbeheer op de grote rivieren. [S.l.], werkgroep "Zilveren Stroom".
- Wiersinga, W. A., J. E. Tamis, C. J. Smit, A. G. Brinkman and R. H. Jongbloed (2009). Passende beoordeling voor Mosselzaadinvasie (MZI) in Nederlandse kustwateren. [IJmuiden], Wageningen IMARES.
- Wymenga, E. and S. Attema (2009). Ecologisch ontwikkelingsplan Tytsjerksteradiel 2009. Feanwâlden, Altenburg & Wymenga.
- Ysebaert, T., I. De Mesel, M. de Jong, E. Brummelhuis, C. Smit and M. Baptist (2009). Effecten van groeilicht afkomstig van glastuinbouw in de Eerste Bathpolder (Rilland) op natuurwaarden van het Natura 2000-gebied Oosterschelde. Yerseke, Wageningen IMARES.
- Zijlstra, J., P. L. de Wolf, H. Prins, G. J. Doornwaard, A. B. Smit, C. H. G. Daatselaar, N. W. T. H. van den Berkmortel and W. C. van Cooten (2011). Meer groei dan vergroening : mogelijke gevolgen GLB 2014-2020 voor melkveehouders en akkerbouwers = More growth than greening : possible impact of CAP 2014-2020 for dairy farmers and arable farmers. Lelystad, Wageningen UR Livestock Research.

Kennisbasis

- Adamo, M., C. Tarantino, V. Tomaselli, V. Kosmidou, Z. Petrou, I. Manakos, R. M. Lucas, C. A. Mûcher, G. Veronico, C. Marangi, V. De Pasquale and P. Blonda (2014). "Expert knowledge for translating land cover/use maps to General Habitat Categories (GHC)." *Landscape Ecology* **29**(6): 1045-1067.
- Antheunisse, A. M. (2008). Preadvies laagveen- en zeekleilandschap : een systeemanalyse op landschapsniveau. Ede, Ministerie van Landbouw, Natuur en voedselkwaliteit, Directie Kennis.
- Arcadis, N. (2009). Natura 2000 uiterwaarden Zwarte Water en Vecht : werkdocument. Apeldoorn, ARCADIS NEDERLAND.
- Arens, S. M. (2009). Preadvies duin- en kustlandschap. Ede, Directie Kennis, Ministerie van Landbouw, Natuur en

Voedselkwaliteit.

- Bakker, T., H. Everts, P. Jungerius, R. Ketner-Oostra, A. Kooijman, C. van Turnhout and H. Esselink (2003). Preadvies Stuwzanden. Ede, Expertisecentrum LNV, Bedrijfsvoering/Vormgeving en Presentatie.
- Baptist, M. J. (2010). Aanvulling verstorings- en verslechteringstoets Zwitserleven Ronde om Texel (Zwitserleven zeilweek). [S.l.], IMARES Wageningen UR.
- Baptist, M. J. (2010). Verstorings- en verslechteringstoets Zwitserleven Ronde om Texel (Zwitserleven zeilweek). [S.l.], IMARES Wageningen UR.
- Bcp (2008). Rijn-midden : keuzenota over KRW- doelen, maatregelen en kosten. [S.l.], Regionaal Bestuurlijk Overleg Rijn-Midden.
- Bierman, S., D. Miller, F. Quirijns and R. van Hal (2009). Intensiteit boomkorvisserij in de Voordelta. [IJmuiden], IMARES Wageningen UR.
- Bierman, S., D. Miller, F. Quirijns and R. van Hal (2009). Intensiteit boomkorvisserij in de Vlakte van de Raan. [IJmuiden], IMARES Wageningen UR.
- bij de Vaate, A. (2009). De verspreiding van de quaggamossel, *Dreissena rostriformis bugensis* (Andrusov, 1897), in de Nederlandse rijkswateren in 2008. Lelystad, Waterfauna Hydrobiologisch Adviesbureau.
- Bijlsma, R. and J. A. M. Jansen (2014). Structuur en functie van habitattypen. WOT technical report. Wageningen: 46.
- Bijlsma, R. J., M. J. J. La Haye, R. Huiskes, R. H. Kemmers, W. A. Ozinga, W. C. E. P. Verberk, J. Vogels and H. H. van Kleef (2010). Complexe leefgebieden : het belang van gradiëntecosystemen en combinaties van ecosystemen voor het behoud van biodiversiteit. Wageningen, Alterra.
- Bijlsma, R. J., G. J. van Dorland, D. Bal and J. A. M. Janssen (2010). Oude bossen en oude bosgroeiplaatsen : een referentie voor het karteren van de habitattypen beuken-eikenbossen met hulst en oude eikenbossen. Wageningen, Alterra Wageningen UR.
- Bijlsma, R. J. and E. Weeda (2011). Het nieuwe Biesboschbos: van griend naar wentelwilgen en getijmoeras. Tilburg, Staatsbosbeheer.
- Bobbink, R. (2009). Kennisagenda Kennisnetwerk OBN 2009-2015. Ede, Ministerie LNV, Directie Kennis en Innovatie.
- Bobbink, R., R. J. Bijlsma, P. Hommel, J. Schaminée and R. de Waal (2008). Preadvies hellingbossen in Zuid-Limburg : eindconcept. Ede, Ministerie LNV, Directie Kennis.
- Bobbink, R., R. Haveman and L. Kuiters (2009). Branden als EGM-maatregel. Ede, Directie Kennis, Ministerie LNV.
- Bobbink, R., E. C. H. E. T. Lucassen and J. G. M. Roelofs (2011). Onderzoek naar herstel en (her)ontwikkeling van zinkvegetaties : eindrapport. Den Haag, Directie Kennis en Innovatie, Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie.
- Bolle, L., O. van Keeken, C. van Damme, E. Winter, D. de Haan, M. Lohman, J. van der Heul, T. Huijter, C. de Jong, P. van Beek, D. Kaptein and F. van den Berg (2010). Shortlist Masterplan Wind : Effect of piling noise on the survival of fish larvae (pilot study) : progress report. IJmuiden [etc.], IMARES Wageningen UR.
- Bolle, L. J., M. Dickey-Collas, H. M. Jansen, A. D. Rijnsdorp and J. Asjes (2005). Transport of fish larvae in the Southern North Sea : impacts of Maasvlakte 2 on the Wadden Sea and North Sea coastal zone : track 1: detailed modelling research : part IV: fish larvae. IJmuiden [etc.], RIVO-Netherlands Institute for Fisheries Research.
- Bos, O. G., E. M. Dijkman and J. Cremer (2008). Gegevens voor aanmelding van mariene habitatrichtlijngebieden: Doggersbank, Klaverbank, Noordzeekustzone, Vlakte van de Raan. [Den Burgh], Wageningen IMARES, Vestiging Texel.
- Bos, O. G., S. Glorius, J. W. P. Coolen, J. Cuperus, B. van der Weide, A. Aguera Garcia, P. W. van Leeuwen, W. Lengkeek, S. Bouma, M. Hoppe and H. van Pelt (2014). Natuurwaarden Borkumse Stenen : project aanvullende beschermde gebieden. IJmuiden, IMARES Wageningen UR.
- Bos, O. G. and A. Pajmans (2012). Verkenning natuurwaarden Borkumse stenen : project Aanvullende Beschermde Gebieden. IJmuiden [etc.], IMARES Wageningen UR.
- Bos, O. G. and R. S. A. van Bemmelen (2012). Aanvullende beschermde gebieden op de Noordzee : samenvatting onderzoek 2009-2012. IJmuiden [etc.], IMARES Wageningen UR.
- Bos, O. G., R. Witbaard, M. Lavaleye, G. van Moorsel, L. R. Teal, R. van Hal, T. van der Hammen, R. ter Hofstede, R. van Bemmelen, R. H. Witte, S. Geelhoed and E. M. Dijkman (2011). Biodiversity hotspots on the Dutch continental shelf : a marine strategy framework directive perspective. IJmuiden [etc.], IMARES Wageningen UR.
- Bots, P. W. G., R. Bijlsma, Y. von Korff, N. Van der Fluit and H. Wolters (2011). "Supporting the Constructive Use of Existing Hydrological Models in Participatory Settings: a Set of "Rules of the Game"." *Ecology and Society* **16**(2).
- Brevé, N. W. P., A. D. Buijse, M. J. Kroes, H. Wanningen and F. T. Vriese (2014). "Supporting decision-making for improving longitudinal connectivity for diadromous and potamodromous fishes in complex catchments." *Science of*

- the Total Environment **496**: 206-218.
- Broekmeyer, M. E. A., J. Dirksen, R. C. van Apeldoorn and M. van der Veen (2008). Advies Kennissysteem Natura 2000 : een centrale bibliotheek voor dosis-effectinformatie gebaseerd op zoekacties. Wageningen, Alterra.
- Broekmeyer, M. E. A., R. C. van Apeldoorn and D. A. Kamphorst (2007). Advies Kennissysteem Natura 2000. Wageningen, Alterra.
- Brouwer, F. M. and G. H. P. Dirx (2008). Natuur en landschap in het landelijk gebied: kennis voor beleid. Wageningen, Wettelijke Onderzoekstaken Natuur & Milieu.
- Bunce, R. G. H., M. M. B. Bogers, D. Evans, L. Halada, R. H. G. Jongman, C. A. Mucher, B. Bauch, G. de Blust, T. W. Parr and L. Olsvig-Whittaker (2013). "The significance of habitats as indicators of biodiversity and their links to species." *Ecological Indicators* **33**: 19-25.
- Craeymeersch, J. A., I. De Mesel, P. C. Goudswaard, H. J. L. Heessen, R. Henkens, R. H. Jongbloed and N. H. B. M. Kaag (2008). Gezondheidsindicatoren voor het Schelde-estuarium : een inventarisatie en evaluatie van biologische graadmeters voorgesteld in nationale en internationale kaders, toegepast op het Nederlandse deel van het Schelde-estuarium. Yerseke, Wageningen IMARES.
- de Bruyne, R. H. and A. W. Gmelig Meyling (2007). Inhaalslag verspreidingsonderzoek Mollusken van de Europese Habitatrichtlijn : resultaten van het inventarisatiejaar 2006: Nauwe korfslak *Vertigo angustior*. Hillegom, Stichting Anemoon.
- de Knegt, B., T. van der Meij, S. Hennekens, J. A. M. Janssen and W. Wamelink (2014). Status en trend van structuur- en functiekenmerken van Natura 2000-habitattypen op basis van het Landelijk Meetnet Flora (LMF) en de Landelijke Vegetatie Databank (LVD) : achtergronddocument voor de Artikel 17-rapportage. Wageningen, Wettelijke Onderzoekstaken Natuur & Milieu.
- de Raad, J. and N. Groenen (2009). Veen-land Water-land : honderd eeuwen landschap in de Venen. 's-Graveland, Natuurmonumenten.
- Deerenberg, C., I. de Mesel, R. Jak and F. Quirijns (2009). Boomkorvisserij in de Voordelta: omvang en mogelijkheden tot verduurzaming. [Ijmuiden], Wageningen IMARES.
- Deerenberg, C. and S. C. V. Geelhoed (2012). Effecten van spieringvisserij op instandhoudingsdoelen Natura 2000-gebied IJsselmeer. Ijmuiden [etc.], IMARES Wageningen UR.
- Didderen, K. (2009). Dispersie van macrofauna door duikers : resultaten van een veldmeting. Wageningen, Alterra.
- Didderen, K. (2010). Kennisdocument vissen & amfibieën Natura 2000 Overijssel. Nijmegen, Stichting RAVON.
- Dorenbosch, M. (2011). Nevengeulen in uiterwaarden als kraamkamer voor riviervissen. Driebergen-Rijsenburg, Bosschap, bedrijfsschap voor bos en natuur [etc.].
- Duel, H., G. E. M. Van Der Lee, W. E. Penning and M. J. Baptist (2003). "Habitat modelling of rivers and lakes in the Netherlands: An ecosystem approach." *Canadian Water Resources Journal* **28**(2): 231-248.
- Edwards, D., F. S. Jensen, M. Marzano, B. Mason, S. Pizzirani and M. J. Schelhaas (2011). "A theoretical framework to assess the impacts of forest management on the recreational value of European forests." *Ecological Indicators* **11**(1): 81-89.
- Epe, M. J., M. F. Walles de Vries, J. M. Bouwma, J. A. M. Janssen, H. Kuipers, H. Keizer-Vlek and C. M. Niemeijer (2009). Urgent bedreigde typische soorten en vegetatietypen van Natura 2000-habitattypen. Wageningen, Alterra.
- Etienne, R. S., C. C. Vos and M. J. W. Jansen (2003). "Ecological Impact Assessment in Data-Poor Systems: A Case Study on Metapopulation Persistence." *Environmental Management* **32**(6): 760-777.
- Fanta, J., H. Siepel and R. J. Bijlsma (2010). Inland drift sand landscapes. Zeist, KNNV Publishing.
- Fey, F., N. Dankers, A. Meijboom, P. W. van Leeuwen, H. Verdaat, M. de Jong, J. Heusinkveld, E. Dijkman, J. Cremer and V. Kimmel (2008). Ontwikkeling van enkele mosselbanken in de Nederlandse Waddenzee: situatie 2007. [Den Burg], Wageningen IMARES.
- Foppen, R. P. B., J. P. Chardon and W. Liefveld (2000). "Understanding the role of sink patches in source-sink metapopulations: Reed Warbler in an agricultural landscape." *Conservation Biology* **14**(6): 1881-1892.
- Geelhoed, S. C. V., O. G. Bos, D. Burggraaf, A. S. Couperus and S. Lagerveld (2014). Verklarende factoren voor de verspreiding van alken en zeekoeten op de Bruine Bank : project Aanvullende Beschermd Gebieden Noordzee. Ijmuiden, IMARES Wageningen UR.
- Gerritsen, H., J. Timmerman and I. Coninx (2014). Synthesedocument Waddengebied : achtergronddocument B10. [Nederland], Deltaprogramma Waddengebied.
- Goudswaard, P. C., K. J. Perdon, J. J. Kesteloo, J. Tol, C. van Zweeden, E. Hartog, J. M. J. Jansen and K. Troost (2010). Schelpdieren in de Nederlandse kustwateren, een kwantitatieve en kwalitatieve bestandsopname in 2010. [S.I.], IMARES Wageningen UR.

- Goudswaard, P. C., R. S. A. van Bemmelen and O. G. Bos (2011). Een verkenning naar de natuurwaarden van de Zeeuwse Banken. IJmuiden [etc.], IMARES Wageningen UR.
- Haasnoot, M. and K. E. Van Dewolfshaar (2009). "Combining a conceptual framework and a spatial analysis tool, HABITAT, to support the implementation of river basin management plans." *International Journal of River Basin Management* **7**(4): 295-311.
- Hamon, K., J. A. E. van Oostenbrugge and H. Bartelings (2013). Fishing activities on the Frisian Front and the Cleaver Bank : historic developments and effects of management. Den Haag, LEI Wageningen UR.
- Hazeu, G. W. and C. A. Múcher (2005). Historic land use dynamics in and around Natura2000 sites as indicators for impact on biodiversity : phase I of the BIOPRESS project for the Netherlands. Wageningen, Alterra.
- Hommel, P. W. F. M., M. Griek, R. Haveman and R. W. de Waal (2007). Verjonging van jeneverbes (*Juniperus communis* L.) in het Nederlandse heide- en stuifzandlandschap. Ede, Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Directie Kennis.
- Hoogewoud, J. (2009). GWNatura2000; verbeteringen aan het regional grondwatermodel MIPWA ten behoeve van Natura2000 toepassingen. [S.l.], Deltares.
- Jak, R. and J. Tamis (2011). Natura 2000-doelen in de Noordzeekustzone : van doelen naar opgaven voor natuurbescherming. IJmuiden [etc.], IMARES Wageningen UR.
- Jak, R. G., N. M. J. A. Dankers, A. G. Brinkman and R. Riegman (2011). Abiotische kenmerken zoute habitattypen Natura 2000. IJmuiden [etc.], IMARES Wageningen UR.
- Jansen, A. J. M. (2010). Systeemanalyse Boetelerveld. Ede, Unie van Bosgroepen.
- Jansen, J. (2005). "De Serra de Estrela als referentiegebied voor herstel van heidelandschappen in de Lage Landen." *De Levende Natuur* **106**(5): 186-189.
- Jongman, R. H. G. (1992). "VEGETATION, RIVER MANAGEMENT AND LAND-USE IN THE DUTCH RHINE FLOODPLAINS." *Regulated Rivers-Research & Management* **7**(3): 279-289.
- Jongman, R. H. G. (2002). "Homogenisation and fragmentation of the European landscape: ecological consequences and solutions." *Landscape and Urban Planning* **58**(2-4): 211-221.
- Kamermans, P., C. Smit, J. Wijsman and A. Smaal (2014). Meerjarige effect- en productiemetingen aan MZI's in de Westelijke Waddenzee, Oosterschelde en Voordelta: samenvattend eindrapport. IJmuiden, IMARES Wageningen UR.
- Keizer-Vlek, H. E., H. J. de Lange and P. F. M. Verdonschot (2010). Abiotische randvoorwaarden: Matig grote, ondiepe laagveenplassen. Wageningen, Alterra Wageningen UR.
- Kemmers, R., F. Brouwer, B. van Delft, M. Knotters and M. van der Werff (2008). Bodemchemisch en -geografisch onderzoek Oldematen; randvoorwaarden voor natuurdoelen in het kader van Natura 2000. Wageningen, Alterra.
- Kemmers, R. H. (2007). Continuering experimenteel bevoeiingsonderzoek langs de Reest : eindrapport 2006. Ede, Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Directie Kennis.
- Kesteloo, J. J., C. van Zweeden and K. Troost (2012). Het kokkelbestand in de Nederlandse kustwateren in 2011. IJmuiden [etc.], IMARES Wageningen UR.
- Kieskamp, A. A. M. (2014). Hydro-ecologische systeemanalyse van het brongebied van de Mosbeek. Ede, Unie van Bosgroepen.
- Kuipers, B., F. van Wanrooij and L. den Breeje (2012). The perspective of forest regeneration with new wildlife migration possibilities : a research performed in “Het Nationale Park De Hoge Veluwe” on the effects on forest regeneration when free migration of ungulates is possible after putting two wildlife crossings into use. [S.l., s.n.].
- Li, F., R. S. Wang, J. Paulussen and X. S. Liu (2005). "Comprehensive concept planning of urban greening based on ecological principles: a case study in Beijing, China." *Landscape and Urban Planning* **72**(4): 325-336.
- Lomba, A., R. G. H. Bunce, R. H. G. Jongman, F. Moreira and J. Honrado (2011). "Interactions between abiotic filters, landscape structure and species traits as determinants of dairy farmland plant diversity." *Landscape and Urban Planning* **99**(3-4): 248-258.
- Maas, G. J. and B. Makaske (2008). Bouwsteen riviermorfologie en -dynamiek Rijntakken t.b.v. het koepelbeheerplan natura 2000 rivierengebied. [Wageningen], [Alterra].
- Maes, J., M. L. Paracchini, G. Zulian, M. B. Dunbar and R. Alkemade (2012). "Synergies and trade-offs between ecosystem service supply, biodiversity, and habitat conservation status in Europe." *Biological Conservation* **155**: 1-12.
- Martens, K., M. Van Camp, D. Van Damme and K. Walraevens (2013). "Groundwater dynamics converted to a groundwater classification as a tool for nature development programs in the dunes." *Journal of Hydrology* **499**: 236-246.

- Mettrop, I. S. (2012). Een meer natuurlijk peilbeheer: relaties tussen geohydrologie, ecosysteemdynamiek en Natura 2000 : rapportage fase 1: een kennisoverzicht op verschillende schaalniveaus voor het Nederlands laagveen- en zeekleigebied. Driebergen, Bosschap, bedrijfschap voor bos en natuur.
- Ministerie van Landbouw, N. e. V. (2008). Habitattypendatabase. [Den Haag], Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.
- Mulderij, G. (2010). Sieralgen en biodiversiteit: bijdrage, functioneren en beheer : eindrapporten onderzoeksresultaten 2008-2009. Ede, Directie Kennis en Innovatie, Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.
- Mulderij, G., B. W. Ibelings and R. Bijkerk (2007). Sieralgen en biodiversiteit: bijdrage, functioneren en beheer : state of the art rapportage. Ede, Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Directie Kennis.
- Ozinga, W. A., E. Arnolds, P. J. Keizer, T. W. Kuyper, A. van den Berg, R. Chrispijn, S. Hennekens, P. Hommel, H. Huijser, J. Schaminée, A. Termorshuizen, M. van Tweel, M. Veerkamp and R. de Waal (2013). Paddenstoelen in het natuurbeheer : OBN preadvies paddenstoelen: Mycoflora per natuurtype. Driebergen, Bosschap.
- Pereira, H. M., J. Belnap, N. Brummitt, B. Collen, H. Ding, M. Gonzalez-Espinosa, R. D. Gregory, J. Honrado, R. H. G. Jongman, R. Julliard, L. McRae, V. Proenca, P. Rodrigues, M. Opige, J. P. Rodriguez, D. S. Schmeller, C. van Swaay and C. Vieira (2010). "Global biodiversity monitoring." *Frontiers in Ecology and the Environment* **8**(9): 458-460.
- Peters, B. and L. Dam (2008). Preadvies rivierengebied : trends, knelpunten en kennisvragen uit het rivierengebied. Ede, Ministerie van Landbouw, Natuur en voedselkwaliteit, Directie Kennis.
- Quirijns, F. and M. Machiels (2014). Ontwikkelingen boomkorvisserij met wekkerkettingen in de Nederlandse kustzone. IJmuiden, IMARES Wageningen UR.
- Runhaar, J., M. H. Jalink, H. Hunneman, J. P. M. Witte and S. M. Hennekes (2009). Ecologische vereisten habitattypen. Nieuwegein, KWR.
- Sanders, M. E., H. E. Keizer-Vlek and J. G. M. van der Grefte-van Rossum (2012). Watermaatregelen in Natura 2000-gebieden : rapportage over synergie van watermaatregelen in Natura 2000-gebieden en KRW-waterlichamen. Wageningen, Alterra Wageningen UR.
- Schaffers, A. P. (2010). Effectafstand van stikstof uit verkeersemisies op de vegetatie : een inventarisatie van de literatuur. Wageningen, Wageningen Universiteit.
- Schaffers, A. P., K. V. Sýkora, H. P. J. Huiskes and J. H. J. Schaminée (2008). De droge stroomdalgraslanden van het Sedo-Cerastion in Nederland : verspreiding en soortensamenstelling van het Medicagini-Avenetum en het Sedo-Thymetum vóór 1960 en daarna. Ede, Ministerie van Landbouw, Natuur en voedselkwaliteit, Directie Kennis.
- Schaminée, J., P. Hommel, R. de Waal and E. Weeda (2009). Preadvies Beekdalen Heuvellandschap. Ede, Directie Kennis, Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.
- Schaminée, J. H. J., J. C. H. P. Dirkx and J. A. M. Janssen (2010). Grenzeloze natuur : de internationale betekenis van Nederland voor soorten, ecosystemen en landschappen. Zeist, KNNV Uitgeverij.
- Schaminée, J. H. J., J. A. M. Janssen, R. Haveman, S. M. Hennekens, G. B. M. Heuvelink, H. P. J. Huiskes and E. J. Weeda (2006). Schatten voor de natuur : achtergronden, inventaris en toepassingen van de Landelijke Vegetatie Databank. Utrecht [etc.], KNNV [etc.].
- Schellekens, T., V. Escaravage, K. Goudswaard, M. van Asch and J. Craeymeersch (2014). Garnalenvisserij experiment Voordelta. IJmuiden, IMARES Wageningen UR.
- Schets, F. M., J. H. Van Wijnen, J. F. Schijven, H. Schoon and A. M. De Roda Husman (2008). "Monitoring of waterborne pathogens in surface waters in Amsterdam, the Netherlands, and the potential health risk associated with exposure to *Cryptosporidium* and *Giardia* in these waters." *Applied and Environmental Microbiology* **74**(7): 2069-2078.
- Schneider, M. K., G. Luscher, P. Jeanneret, M. Arndorfer, Y. Ammari, D. Bailey, K. Balazs, A. Baldi, J. P. Choisis, P. Dennis, S. Eiter, W. Fjellstad, M. D. Fraser, T. Frank, J. K. Friedel, S. Garchi, I. R. Geijzendorffer, T. Gomiero, G. Gonzalez-Bornay, A. Hector, G. Jerkovich, R. H. G. Jongman, E. Kakudidi, M. Kainz, A. Kovacs-Hostyanszki, G. Moreno, C. Nkwiine, J. Opio, M. L. Oschatz, M. G. Paoletti, P. Pointereau, F. J. Pulido, J. P. Sarthou, N. Siebrecht, D. Sommaggio, L. A. Turnbull, S. Wolfrum and F. Herzog (2014). "Gains to species diversity in organically farmed fields are not propagated at the farm level." *Nature Communications* **5**.
- Schoonderwoerd, H., G. van Tol and W. de Vries (2006). Ontwikkeling van bodem, vegetatie, de voedingstoestand van bomen en de boomgroei in het Nederlandse bos: 1990-2000 : eindverslag Meetnet Bosvitaliteit. Ede, Directie Kennis, Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.
- Sevink, J., B. van Delft, C. Geujen, M. Schouten and L. van Tweel-Groot (2014). De veenbasis: kenmerken en effecten van ontwatering, in relatie tot behoud en herstel van de Nederlandse hoogvenen : een literatuurstudie. Driebergen, Vereniging van Bos- en Natuurterreineigenaren.
- Shamoun-Baranes, J., A. M. Dokter, H. van Gasteren, E. E. van Loon, H. Leijnse and W. Bouten (2011). "Birds flee en

- mass from New Year's Eve fireworks." *Behavioral Ecology* **22**(6): 1173-1177.
- Sival, F., H. ten Beest and R. Engelbertink (2010). Sedimentatie en nutriëntenaanvoer in kleine rivier- en beekdalgraslanden. Wageningen, Alterra.
- Smit, C. J., A. G. Brinkman, B. J. Ens, R. Riegman, R. van Bemmelen, A. Cervenci, J. van Gils, Y. Hong-Yan, M. Klaassen, M. Leopold, T. Piersma, K. Rappoldt, L. Teal, M. van der Pol and J. T. van der Wal (2011). Voedselkeuzes en draagkracht: de mogelijke consequenties van veranderingen in de draagkracht van Nederlandse kustwateren op het voedsel van schelpdieretende wad- en watervogels. IJmuiden [etc.], IMARES Wageningen UR.
- Smits, N., R. Huiskes, L. Kuiers, J. Schaminee and W. Ozinga (2009). Onderzoek naar de ecologische achteruitgang en het herstel van Zuid-Limburgse hellingschraallandschappen. Ede, Ministerie LNV, Directie Kennis en Innovatie.
- Steenbergen, J., T. van der Hammen, M. Rasenberg and I. Tulp (2013). Tussenrapportage onderzoek "Effecten van garnalenvisserij" - onderdeel bijvangst. IJmuiden [etc.], IMARES Wageningen UR.
- Stuyfzand, P. J., S. M. Arens and A. P. Oost (2010). Geochemische effecten van zandsuppleties langs Hollands kust. Den Haag, Directie Kennis en Innovatie, Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie.
- Sullivan, C. A., D. Bourke, M. S. Skeffington, J. A. Finn, S. Green, S. Kelly and M. J. Gormally (2011). "Modelling semi-natural habitat area on lowland farms in western Ireland." *Biological Conservation* **144**(3): 1089-1099.
- ten Nolt, H. (2007). OBN-kennis onder de loep : eindrapportage. Ede, Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Directie Kennis.
- ter Hofstede, R. and R. van Hal (2010). Beoordeling criteria GMT-1 "biologische diversiteit" : aanvullende beschermde gebieden op de Noordzee. [S.l.], IMARES Wageningen UR.
- Tomaselli, V., P. Dimopoulos, C. Marangi, A. S. Kallimanis, M. Adamo, C. Tarantino, M. Panitsa, M. Terzi, G. Veronico, F. Lovergine, H. Nagendra, R. Lucas, P. Mairota, C. A. Múcher and P. Blonda (2013). "Translating land cover/land use classifications to habitat taxonomies for landscape monitoring: A Mediterranean assessment." *Landscape Ecology* **28**(5): 905-930.
- Troost, K., M. van Asch and J. Craeymeersch (2014). Beantwoording helpdeskvraag "Onderzoeksgebieden Vlake van de Raan". IJmuiden, IMARES Wageningen UR.
- van Apeldoorn, R. C., R. J. H. G. Henkens, A. J. Griffioen, C. M. Niemeijer, M. van der Veen and C. J. Smit (2008). Advies kennissysteem Dosis-Effect Relaties : naar een centraal kennissysteem voor dosis-effectinformatie?! Wageningen, Alterra.
- Van Colen, C., D. Verbelen, K. Devos, L. Agten, J. Van Tomme, M. Vincx and S. Degraer (2014). "Sediment-benthos relationships as a tool to assist in conservation practices in a coastal lagoon subjected to sediment change." *Biodiversity and Conservation* **23**(4): 877-889.
- van der Burg, R. F., E. Brouwer, R. J. Bijlsma, A. B. van den Burg, G. A. van Duinen, P. W. F. M. Hommel, A. J. M. Jansen, E. C. H. E. T. Lucassen and R. W. de Waal (2014). Preadvies voor herstel en ontwikkeling van vochtige bossen op de pleistocene zandgronden. Driebergen, Vereniging van Bos- en Natuurterreineigenaren.
- van Dorland, G. J., R. J. Bijlsma, D. Bal and J. A. M. Janssen (2012). Een kaart van de oude bosgroeiplaatsen in Nederland : basisbestand voor de bepaling van de landelijke verspreiding van de habitattypen Beuken-eikenbos met hulst (H9120) en Oude eikenbossen (H9190). Wageningen, Alterra Wageningen UR.
- van Loon-Steensma, J. M. (2011). Kweldervorming langs de Terschellinger Waddendijk : een verkenning naar kansen, beperkingen en vragen rond kweldervorming langs de Waddendijk e.o. van Terschelling. Wageningen, Alterra.
- van Oene, H., H. Hunneman and C. J. S. Aggenbach (2009). De vermessingstoestand van het grondwater in Natura 2000- gebied De Lemselermaten. Nieuwegein, KWR.
- van Oosten, H. H. (2010). Knelpunten voor duinfauna : relaties met aantasting en beheer van duingraslanden. 's-Gravenhage, LNV, Directie Kennis en Innovatie.
- van Oostenbrugge, J. A. E., H. Bartelings and F. C. Buisman (2010). Distribution maps for the North Sea fisheries : methods and application in Natura 2000 areas. The Hague, LEI Wageningen UR.
- van Sluis, C. and P. Kamermans (2012). Peilverandering in de zuidwestelijke delta: effecten op natuurwaarden en aquacultuur. IJmuiden [etc.], IMARES Wageningen UR.
- van Straaten, M. and B. van der Veen (2014). Boom en water, vriend of vijand? : een onderzoek naar de effecten van vernatting op de productiebossen van landgoed Boschoord. [S.l., s.n.].
- van Wesenbeeck, B. K., P. Esselink, A. P. Oost, W. E. van Duin, A. V. de Groot, R. M. Veeneklaas, T. Balke, P. van Geer, A. C. Calderon and A. Smale (2014). Verjonging van half-natuurlijke kwelders en schorren. Driebergen, VBNE, Vereniging van Bos- en Natuurterreineigenaren.
- van Zweeden, C., K. Troost, M. van Asch and J. J. Kesteloo-Hendrikse (2012). Het kokkelbestand in de Nederlandse kustwateren in 2012. IJmuiden [etc.], IMARES Wageningen UR.

- Verberk, W. C. E. P. and H. Esselink (2007). Onderzoeksmonitoring effecten van baggeren in laagveenwateren op watermacrofauna : eindrapportage. Ede, Directie Kennis, Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.
- Verdonschot, R. C. M. and P. F. M. Verdonschot (2012). Habitat- en systeemgeschiktheid van beeksystemen voor beekvissen. Driebergen, Bosschap, bedrijfschap voor bos en natuur.
- Verkaik, E., H. G. J. M. Koop and A. P. P. M. Clerx (2010). Natuurlijke ontwikkelingen in het Amsterdamse Bos : een studie naar de bosontwikkeling in de Natuurboszone en de Parkboszone. Wageningen, Alterra.
- Vikolainen, V., H. Bressers and K. Lulofs (2013). "The role of Natura 2000 and project design in implementing flood defence projects in the Scheldt estuary." *Journal of Environmental Planning and Management* **56**(9): 1359-1379.
- Vonk, J. A. (2008). Fysisch-chemische parameters en biobeschikbaarheid in oppervlaktewater : punten van aandacht voor de AMvB. Bilthoven, RIVM.
- Wallis de Vries, M. (2006). Het voorkomen van VHR-soorten binnen en buiten Natura2000 en de ecologische hoofdstructuur. Nijmegen, Vereniging Onderzoek Flora en Fauna.
- Wamelink, G. W. W., M. H. C. van Adrichem, L. J. van den Berg and B. te Linde (2010). Bepalen van milieutekortingen voor natuurgebieden in Gelderland : validatie en calibratie van het indicatorsysteem. Wageningen, Alterra.
- Woldendorp, H. E. and P. A. Slim (2009). Ecologische dynamiek in een economisch dynamische omgeving : een juridische verkenning van de mogelijkheden om een ecologische en economische dynamiek in kustgebieden te combineren. Wageningen, Alterra.

Kartering en monitoring

- Adriaenssens, V. e. a. (2002). "Referenties voor een visindex." *Landschap* **19**(1): 50-61.
- Alterra (2009). ECOCHANGE - challenges in assessing and forecasting biodiversity and ecosystem : deliverable D01.02.02 fragmentation and other landscape metrics at European Scales. Wageningen [etc.], ALTERRA [etc.].
- Bak, A., W. M. Liefveld and I. van Splunder (2013). Richtlijn projectmonitoring : inrichtingsprojecten Rijkswateren. [Den Haag], Rijkswaterstaat.
- Baptist, E. (2009). A multi-scale object-based approach to mapping coastal Natura 2000 habitat types using high spatial resolution airborne imagery and LIDAR data. Wageningen, Alterra.
- Baptist, M. J. (2010). Aanvulling verstorings- en verslechteringstoets Zwitserleven Ronde om Texel (Zwitserleven zeilweek). [S.l.], IMARES Wageningen UR.
- Baptist, M. J. (2010). Verstorings- en verslechteringstoets Zwitserleven Ronde om Texel (Zwitserleven zeilweek). [S.l.], IMARES Wageningen UR.
- Bijlsma, R. J. and A. J. Griffioen (2008). Een nieuwe vegetatiekaart (2006) en een Natura 2000 habitatkaart van de Hoge Veluwe. Wageningen, Alterra.
- Bijlsma, R. J., J. A. M. Janssen, E. J. Weeda and J. H. J. Schaminée (2014). Gunstige referentiewaarden voor oppervlakte en verspreidingsgebied van Natura 2000-habitattypen in Nederland. Wageningen, Wettelijke Onderzoekstaken Natuur & Milieu, Wageningen UR.
- Bijlsma, R. J., A. J. M. Koomen, J. A. M. Janssen, R. Haveman, R. W. de Waal, E. J. Weeda, D. R. Lammertsma, R. Loeb and G. J. Maas (2008). Natura 2000 habitattypen in Gelderland. Wageningen, Alterra.
- Bobbink, R. (2013). Preadvies kleine ecotopen in de hydrologische gradiënt. Den Haag, Directie Agrokennis, Ministerie van Economische Zaken.
- Broekmeyer, M. E. A., H. P. J. Huiskes, S. M. Hennekens, A. de Jong, M. H. Storm and B. Vanmeulebrouk (2012). Gebruikershandleiding Audittrail Natura 2000. Wageningen, Wettelijke Onderzoekstaken Natuur & Milieu.
- Brus, D. J., P. A. Slim, A. H. Heidema and H. F. van Dobben (2014). "Trend monitoring of the areal extent of habitats in a subsiding coastal area by spatial probability sampling." *Ecological Indicators* **45**: 313-319.
- Bunce, R. G. H., M. M. B. Bogers, D. Evans and R. H. G. Jongman (2013). "Field identification of habitats directive Annex I habitats as a major European biodiversity indicator." *Ecological Indicators* **33**: 105-110.
- Bunce, R. G. H., M. J. Metzger, R. H. G. Jongman, J. Brandt, G. De Blust, R. Elena-Rossello, G. B. Groom, L. Halada, G. Hofer, D. C. Howard, P. Kovar, C. A. Mucher, E. Padoa-Schioppa, D. Paelinx, A. Palo, M. Perez-Soba, I. L. Ramos, P. Roche, H. Skanes and T. Wrbka (2008). "A standardized procedure for surveillance and monitoring European habitats and provision of spatial data." *Landscape Ecology* **23**(1): 11-25.
- Coops, H., F. C. M. Kerkum, M. S. Van Den Berg and I. Van Splunder (2007). "Submerged macrophyte vegetation and the European Water Framework Directive: Assessment of status and trends in shallow, alkaline lakes in the Netherlands." *Hydrobiologia* **584**(1): 395-402.

- Craeymeersch, J. A., V. Escaravage and J. Perdon (2004). Baseline study MEP-MV2 : veldrapportage najaar 2005. IJmuiden [etc.], Nederlands Instituut voor Visserij Onderzoek (RIVO).
- de Jonge, V. N., M. Elliott and V. S. Brauer (2006). "Marine monitoring: Its shortcomings and mismatch with the EU water framework directive's objectives." *Marine Pollution Bulletin* **53**(1-4): 5-19.
- De la Haye, M. A. A. (2011). Monitoring zoetwatergetijdennatuur 2010 : Tiendgorzen, Dombosch, Klein Profijt en Ruigeplaatbosch : eindrapport. Amsterdam, Grontmij.
- de Lange, H. J. (2011). Toepassing van de R8-maatlat sedimentverontreiniging op de andere watertypen : een eerste verkenning. Wageningen, Alterra Wageningen UR.
- Delalieux, S., B. Somers, B. Haest, L. Kooistra, C. A. Mûcher and J. Vanden Borre (2010). Monitoring heathland habitat status using hyperspectral image classification and unmixing. 2nd Workshop on Hyperspectral Image and Signal Processing: Evolution in Remote Sensing, WHISPERS 2010 - Workshop Program.
- Delalieux, S., B. Somers, B. Haest, T. Spanhove, J. Vanden Borre and C. A. Mûcher (2012). "Heathland conservation status mapping through integration of hyperspectral mixture analysis and decision tree classifiers." *Remote Sensing of Environment* **126**: 222-231.
- Dijkema, K. S., W. E. van Duin, E. M. Dijkman and P. W. van Leeuwen (2008). Monitoring van kwelders in de Waddenzee : rapport in het kader van het WOT programma Informatievoorziening Natuur i.o. (WOT IN). Wageningen, Alterra.
- European Environment, A. (2010). EU 2010 biodiversity baseline. Copenhagen, European Environment Agency.
- Everts, F. H. (2013). Vegetatie-trends van N-depositie gevoelige duinhabitats op de Waddeneilanden : analyse door EGG-Consult onder begeleiding van het OBN-deskundigenteam Duin- en Kustlandschap. Driebergen, Bosschap.
- Ficetola, G. F., A. Bonardi, C. A. Mûcher, N. L. M. Gilissen and E. Padoa-Schioppa (2014). "How many predictors in species distribution models at the landscape scale? Land use versus LiDAR-derived canopy height." *International Journal of Geographical Information Science* **28**(8): 1723-1739.
- Foden, J. (2007). "Assessment metrics for littoral seagrass under the European Water Framework Directive; outcomes of UK intercalibration with the Netherlands." *Hydrobiologia* **579**(1): 187-197.
- Geelhoed, S. C. V., R. S. A. van Bemmelen and J. P. Verdaat (2014). Marine mammal surveys in the wider Dogger Bank area summer 2013. IJmuiden, IMARES Wageningen UR.
- Gerard, F., S. Petit, G. Smith, A. Thomson, N. Brown, S. Manchester, R. Wadsworth, G. Bugar, L. Halada, P. Bezák, M. Boltziar, E. de Badts, A. Halabuk, M. Mojses, F. Petrovic, M. Gregor, G. Hazeu, C. A. Mûcher, M. Wachowicz, H. Huitu, S. Tuominen, R. Köhler, K. Olschofsky, H. Ziese, J. Kolar, J. Sustera, S. Luque, J. Pino, X. Pons, F. Roda, M. Roscher and J. Feranec (2010). "Land cover change in Europe between 1950 and 2000 determined employing aerial photography." *Progress in Physical Geography* **34**(2): 183-205.
- Goudswaard, K., M. van Asch and K. Troost (2014). Monitoring VIBEG voor bodemdieren TO in 2013. IJmuiden, IMARES Wageningen UR.
- Goudswaard, P. C. and M. van Asch (2013). Kuilen op de Westerschelde : data rapport 2013. IJmuiden, IMARES Wageningen UR.
- Goudswaard, P. C. and M. van Asch (2014). Kuilen op de Westerschelde : data rapport 2014. IJmuiden, IMARES Wageningen UR.
- Grontmij (2012). Jaarrapportage ... projectgebonden monitoring RWS Zuid-Holland. Amsterdam, Grontmij.
- Groot Bruinderink, G. W. T. A., D. R. Lammertsma, K. Kramer, S. E. van Wieren, P. Cornelissen and H. van Manen (2008). Monitoren en modeldefinitie van de Oostvaardersplassen. Wageningen, Alterra.
- Haest, B., G. Thoonen, J. Vanden Borre, T. Spanhove, S. Delalieux, L. Bertels, L. Kooistra, C. A. Mûcher and P. Scheunders (2010). An object-based approach to quantity and quality assessment of heathland habitats in the framework of NATURA 2000 using hyperspectral airborne AHS images. *International Archives of the Photogrammetry, Remote Sensing and Spatial Information Sciences - ISPRS Archives*.
- Henkens, R. J. H. G., F. G. W. A. Ottburg, T. van der Sluis and C. Klok (2010). Biodiversity monitoring in the Kornati Archipelago, Croatia : protocols for the monitoring of Natura 2000 and Croatian red list habitats and species. Wageningen, Alterra Wageningen UR.
- Hennekens, S. M. and J. H. J. Schaminee (2001). "TURBOVEG, a comprehensive data base management system for vegetation data." *Journal of Vegetation Science* **12**(4): 589-591.
- Hering, D., O. Moog, L. Sandin and P. F. M. Verdonschot (2004). "Overview and application of the AQEM assessment system." *Hydrobiologia* **516**(1-3): 1-20.
- Huizinga, M. (2008). The potential of MODIS derived temporal profiles for Natura 2000 habitat monitoring. [S.l., s.n.].
- Hurford, C. and M. Schneider (2006). Monitoring nature conservation in cultural habitats: a practical guide and case

- studies. Dordrecht, Springer.
- Jak, R. and J. Tamis (2014). Natura 2000-doelen in de Noordzeekustzone : van doelen naar opgaven voor natuurbescherming. IJmuiden, IMARES Wageningen UR.
- Jansen, A. J. M., R. Ketelaar, J. Limpens, M. G. Schouten and L. van Tweel-Groot (2013). Kartering van de habitattypen : actief en herstellend hoogveen in Nederland. Driebergen, Bosschap.
- Janssen, J. A. M. and R. J. Bijlsma (2011). Vegetatie- en habitatkartering Witterveld 2010. Wageningen, Alterra.
- Janssen, J. A. M., R. Haveman, S. M. Hennekens, H. P. J. Huiskes, J. H. J. Schaminée and C. Y. Weebers (2006). Nulmeting Natura 2000 habitattypen : achtergrond, methode en voorbeelden. Wageningen, Alterra.
- Janssen, J. A. M. and J. H. J. Schaminée (2003). Europese natuur in Nederland: Habitattypen. Utrecht, KNNV.
- Janssen, J. A. M., H. F. van Dobben, R. Haveman, S. M. Hennekens, H. P. J. Huiskes, J. H. J. Schaminée, A. M. Schmidt and M. van Meerlo (2008). Monitoring van Natura 2000 habitattypen : advies voor een landelijk meetprogramma. Wageningen, Alterra.
- Jongman, R. H. G. (2013). "Biodiversity observation from local to global." *Ecological Indicators* **33**: 1-4.
- Keizer-Vlek, H. E. and P. F. M. Verdonschot (2012). Bruikbaarheid van SNL-monitoringgegevens voor EC-rapportage voor Natura 2000-gebieden : tweede fase: aquatische habitattypen. Wageningen, Wettelijke Onderzoekstaken Natuur & Milieu.
- Keizer-Vlek, H. E., P. F. M. Verdonschot and P. W. Goedhart (2009). Monitoring van aquatische natuur: KRW-monitoring voor natuurdoelen in De Wieden. Wageningen, Alterra.
- Keizer-Vlek, H. E., P. F. M. Verdonschot, R. C. M. Verdonschot and P. W. Goedhart (2012). "Quantifying spatial and temporal variability of macroinvertebrate metrics." *Ecological Indicators* **23**: 384-393.
- Kemmers, R. H., S. P. J. van Delft, A. W. Boxman and M. T. Veerkamp (2011). Monitoring proefprojecten plaggen in naaldbos van de arme zandgronden : eindrapportage 2011. Den Haag, Directie Kennis en Innovatie, Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie.
- Klaassen, O., E. van Winden, M. van Roomen and J. Schoppers (2013). Aantallen van ganzen op slaapplaatsen in toekomstig Natura 2000-gebied Rijntakken in 1999-2004 en 2007-2013. Nijmegen, Sovon Vogelonderzoek Nederland.
- Kleefstra, R. (2010). "Monitoring geese on night roosts in the central lake district of Friesland 1998-2010." *Limosa* **83**(4): 160-167.
- Klimkowska, A., M. H. C. van Adrichem, J. A. M. Janssen and G. W. W. Wamelink (2011). Bruikbaarheid van SNL-monitoringgegevens voor EC-rapportage voor Natura 2000-gebieden : eerste fase. Wageningen, Wettelijke Onderzoekstaken Natuur & Milieu.
- Kooistra, L., S. Mûcher and A. Niewiadomska (2008). Monitoring of Natura 2000 sites using hyperspectral remote sensing : quality assessment of field and airborne data for and Ginkelse & Ederheide and Wekeromse Zand. Wageningen, Alterra.
- Kosmidou, V., Z. Petrou, R. G. H. Bunce, C. A. Mucher, R. H. G. Jongman, M. M. B. Bogers, R. M. Lucas, V. Tomaselli, P. Blonda, E. Padoa-Schioppa, I. Manakos and M. Petrou (2014). "Harmonization of the Land Cover Classification System (LCCS) with the General Habitat Categories (GHC) classification system." *Ecological Indicators* **36**: 290-300.
- Lautenschläger, M. and E. Kiel (2005). "Assessing morphological degradation in running waters using Blackfly communities (Diptera, Simuliidae): Can habitat quality be predicted from land use?" *Limnologica* **35**(4): 262-273.
- Loeb, R. and P. F. M. Verdonschot (2010). Milieucondities van aquatische beheertypen. Wageningen, Alterra Wageningen UR.
- Lomba, A., C. Guerra, J. Alonso, J. P. Honrado, R. Jongman and D. McCracken (2014). "Mapping and monitoring High Nature Value farmlands: Challenges in European landscapes." *Journal of Environmental Management* **143**: 140-150.
- Metzger, M. J., D. J. Brus, R. G. H. Bunce, P. D. Carey, J. Goncalves, J. P. Honrado, R. H. G. Jongman, A. Trabucco and R. Zomer (2013). "Environmental stratifications as the basis for national, European and global ecological monitoring." *Ecological Indicators* **33**: 26-35.
- Mûcher, C. A., S. M. Hennekens, R. G. H. Bunce and J. H. J. Schaminée (2004). Mapping European habitats to support the design and implementation of a Pan-European Ecological Network : the PEENHAB project. Wageningen, Alterra.
- Mûcher, C. A., S. M. Hennekens, R. G. H. Bunce, J. H. J. Schaminée and M. E. Schaepman (2009). "Modelling the spatial distribution of Natura 2000 habitats across Europe." *Landscape and Urban Planning* **92**(2): 148-159.
- Mûcher, C. A., L. Kooistra, M. Vermeulen, J. V. Borre, B. Haest and R. Haveman (2013). "Quantifying structure of Natura 2000 heathland habitats using spectral mixture analysis and segmentation techniques on hyperspectral imagery." *Ecological Indicators* **33**: 71-81.
- Mûcher, C. A., L. Kooistra, M. Vermeulen, B. Haest, T. Spanhove, S. Delalieux, J. VandenBorre and A. Schmidt (2010).

- Object identification and characterization with hyperspectral imagery to identify structure and function of natura 2000 habitats. International Archives of the Photogrammetry, Remote Sensing and Spatial Information Sciences - ISPRS Archives.
- Mücher, C. A., L. Kooistra, M. Vermeulen, B. Haest, T. Spanhove, S. Delalieux, J. VandenBorre and A. Schmidt (2010). Object identification and characterization with hyperspectral imagery to identify structure and function of natura 2000 habitats. Geographic Object-Based Image Analysis, GEOBIA 2010, International Society for Photogrammetry and Remote Sensing.
- Nagelkerke, L. A. J. and W. L. T. van Densen (2007). "Serial correlation and inter-annual variability in relation to the statistical power of monitoring schemes to detect trends in fish populations." *Environmental Monitoring and Assessment* **125**(1-3): 247-256.
- Nagendra, H., R. Lucas, J. P. Honrado, R. H. G. Jongman, C. Tarantino, M. Adamo and P. Mairota (2013). "Remote sensing for conservation monitoring: Assessing protected areas, habitat extent, habitat condition, species diversity, and threats." *Ecological Indicators* **33**: 45-59.
- Pajmans, A. J. and J. Asjes (2012). Mariene monitoring & Natura 2000. IJmuiden [etc.], IMARES Wageningen UR.
- Pajmans, A. J. and M. T. van der Sluis (2013). Advies monitoringprogramma Natura 2000-waarden Waddenzee en Deltawateren. IJmuiden [etc.], IMARES Wageningen UR.
- Perdon, K. J., J. Jol, A. Bakker and M. van Asch (2014). Het bestand aan mesheften, halfgeknotte strandschelpen, kokkels, mosselen, otterschelpen en venusschelpen in de Nederlandse kustwateren in 2014. IJmuiden, IMARES Wageningen UR.
- Pereira, H. M., S. Ferrier, M. Walters, G. N. Geller, R. H. G. Jongman, R. J. Scholes, M. W. Bruford, N. Brummitt, S. H. M. Butchart, A. C. Cardoso, N. C. Coops, E. Dulloo, D. P. Faith, J. Freyhof, R. D. Gregory, C. Heip, R. Hoft, G. Hurtt, W. Jetz, D. S. Karp, M. A. McGeoch, D. Obura, Y. Onoda, N. Pettorelli, B. Reyers, R. Sayre, J. P. W. Scharlemann, S. N. Stuart, E. Turak, M. Walpole and M. Wegmann (2013). "Essential Biodiversity Variables." *Science* **339**(6117): 277-278.
- Raemakers, I., E. Weeda, J. Janssen and K. van Dort (2010). Kartering terrestrische Natura 2000 habitattypen Botshol 2009. Maarheeze [etc.], Ecologica [etc.].
- Reijnen, M. J. S. M., A. van Hinsberg, M. L. P. van Esbroek, B. de Knecht, R. Pouwels, S. van Tol and J. Wiertz (2010). Natuurwaarde 2.0 land : graadmeter natuurkwaliteit landecosystemen voor nationale beleidsdoelen. Wageningen, Wettelijke Onderzoekstaken Natuur & Milieu.
- Rietra, R. P. J. J., D. J. Brus, G. W. W. Wamelink, R. H. Kemmers and J. C. Voogd (2012). Inrichtingsontwerp van het bodemmeetnet voor de natuur in de provincie Gelderland. Wageningen, Alterra.
- Rietra, R. P. J. J. and J. C. Voogd (2011). Ontwikkeling van de bodemkwaliteit in Gelderland : trends in het Meetnet Bodemkwaliteit (1997-2010). Wageningen, Alterra Wageningen UR.
- Saris, F. J. A. L., A.J.J.; van de Klundert, A.F. (2006). "Van RIVON naar VOFF: een geschiedenis met golfbewegingen." *De Levende Natuur* **107**(6): 286-292.
- Schaminée, H. J. J., M. S. Hennekens, M. Chytrý and J. Rodwell (2009). "Vegetation-plot data and databases in Europe: An overview." *Preslia* **81**(3): 173-185.
- Schaminée, J. H. J., S. M. Hennekens and W. A. Ozinga (2007). "Use of the ecological information system SynBioSys for the analysis of large datasets." *Journal of Vegetation Science* **18**(4): 463-470.
- Schaminée, J. H. J., J. A. M. Janssen, R. J. Bijlsma, R. Haveman, P. W. F. Hommel, M. A. P. Horsthuis, A. J. M. Jansen, R. Ketelaar, R. G. M. Kwak, P. J. J. van den Munckhof, M. J. Oudshoorn, W. A. Ozinga, A. H. F. Stortelder and E. J. Weeda (2009). Europese natuur in Nederland: Natura 2000-gebieden : 3. Hoog Nederland. Zeist, KNNV Uitgeverij.
- Schaminée, J. H. J., J. A. M. Janssen and N. M. J. Dankers (2009). Europese natuur in Nederland: Natura 2000-gebieden : 1. Zee en kust. Zeist, KNNV Uitgeverij.
- Schaminée, J. H. J., J. A. M. Janssen, S. M. Hennekens and W. A. Ozinga (2011). "Large vegetation databases and information systems: New instruments for ecological research, nature conservation, and policy making." *Plant Biosystems* **145**(SUPPL. 1): 85-90.
- Schaminée, J. H. J., J. A. M. Janssen, P. W. F. M. Hommel, M. A. P. Horsthuis, R. Ketelaar, R. G. M. Kwak, R. Noordhuis, J. H. J. Schaminée, M. J. Oudshoorn, A. H. F. Stortelder, R. van 't Veer and E. J. Weeda (2009). Europese natuur in Nederland: Natura 2000-gebieden : 2. Laag Nederland. Zeist, KNNV Uitgeverij.
- Schmidt, A. M., A. van Kleunen, R. J. Bink and L. Soldaat (2014). Rapportages op grond van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn : evaluatie rapportageperiode 2007-2012 en aanbevelingen voor de periode 2013-2018. Wageningen, Wettelijke Onderzoekstaken Natuur & Milieu.
- Schmidt, A. M., A. J. van Strien, L. L. Soldaat and J. A. M. Janssen (2008). Monitoring van Natura 2000 soorten en habitattypen : advies voor een landelijk meetprogramma ten behoeve van de rapportageverplichtingen in het kader

- van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn: rapport in het kader van het WOT programma informatievoorziening Natuur i.o. (WOT IN). Wageningen, Alterra.
- Scholes, R. J., M. Walters, E. Turak, H. Saarenmaa, C. H. R. Heip, E. O. Tuama, D. P. Faith, H. A. Mooney, S. Ferrier, R. H. G. Jongman, I. J. Harrison, T. Yahara, H. M. Pereira, A. Larigauderie and G. Geller (2012). "Building a global observing system for biodiversity." *Current Opinion in Environmental Sustainability* **4**(1): 139-146.
- Smit, C. J. (2011). Monitoring effecten vliegbewegingen Den Helder Airport: resultaten 2009. IJmuiden [etc.], Wageningen IMARES.
- Smit, C. J. (2011). Monitoring van effecten vliegbewegingen Den Helder Airport: resultaten 2010. IJmuiden etc., Wageningen IMARES.
- Smit, C. J. (2012). Monitoring van effecten van vliegbewegingen bij Den Helder Airport in 2011 : met aanvullende waarnemingen in een vergelijkbare situatie op Borkum. IJmuiden [etc.], IMARES Wageningen UR.
- Smit, C. J. and M. de Jong (2011). Aantallen en verspreiding van eiders in de Waddenzee in het voorjaar van 2011 en van ruiende bergeenden in augustus 2010 en 2011. IJmuiden [etc.], IMARES Wageningen UR.
- Smit, C. J. and M. de Jong (2012). Aantallen en verspreiding van Eiders en Toppers in de Waddenzee in het voorjaar van 2012. IJmuiden [etc.], IMARES Wageningen UR.
- Stolk, A. P. (2009). Meetnet Ammoniak in Natuurgebieden : meetresultaten 2005-2007. Bilthoven [etc.], RIVM [etc.].
- Tangelder, M., I. J. de Boois and M. de Graaf (2013). Verkenning weergave visdata ten behoeve van Natura 2000 en Kaderrichtlijn Water. IJmuiden, IMARES Wageningen UR.
- Targetti, S., F. Herzog, I. R. Geijzendorffer, S. Wolfrum, M. Arndorfer, K. Balazs, J. P. Choisis, P. Dennis, S. Eiter, W. Fjellstad, J. K. Friedel, P. Jeanneret, R. H. G. Jongman, M. Kainz, G. Luescher, G. Moreno, T. Zanetti, J. P. Sarthou, S. Stoyanova, D. Wiley, M. G. Paoletti and D. Viaggi (2014). "Estimating the cost of different strategies for measuring farmland biodiversity: Evidence from a Europe-wide field evaluation." *Ecological Indicators* **45**: 434-443.
- Troost, K., K. Goudswaard and M. van Asch (2014). Monitoring VIBEG voor bodemdieren Vlakte van de Raan : T0 in 2013. IJmuiden, IMARES Wageningen UR.
- Troost, K., M. van Asch, J. Craeymeersch, G. Duineveld, V. Escaravage, K. Goudswaard, M. Lavaley and S. Wijnhoven (2013). Monitoringsplan T0 VHR gebieden Noordzee. IJmuiden [etc.], IMARES Wageningen UR.
- van Asch, M. and K. Troost (2014). Beantwoording helpdeskvraag "Ligging meetlocaties benthos op de Noordzee". IJmuiden, IMARES Wageningen UR.
- van Asch, M., D. van den Ende, E. B. M. Brummelhuis and K. Troost (2014). Het kokkelbestand in de Nederlandse kustwateren in 2014. IJmuiden, IMARES Wageningen UR.
- van Beek, J. G., R. F. van Rosmalen, B. F. van Tooren and P. C. van der Molen (2014). Werkwijze monitoring en beoordeling Natuurnetwerk en Natura 2000/PAS. Utrecht, BIJ12.
- van der Sluis, M. T., A. J. Pajmans, M. J. van den Heuvel-Greve and J. H. M. Schobben (2012). Advies ecologisch monitoringsprogramma Noordzee ten behoeve van de kaderrichtlijn marien en de vogel- en habitatrichtlijn. IJmuiden [etc.], IMARES Wageningen UR.
- van Dobben, H. F., J. A. M. Janssen and A. M. Schmidt (2007). Structuur en functie van habitattypen : nadere definiëring en monitoring in het kader van de Habitatrichtlijn: Uitgangspunten. Wageningen, Alterra.
- van Dobben, H. F., J. Runhaar and P. C. Jansen (2008). Structuur en functie van habitattypen : nadere definiëring en monitoring in het kader van de Habitatrichtlijn: Kritische condities en wijze van monitoring. Wageningen, Alterra.
- van Herpen, F., T. Schomaker and R. Kamp (2014). Waterharmonica Aqualân Grou : evaluatie 2006-2013. Eindhoven, Royal HaskoningDHV.
- van Keeken, O., I. J. de Boois, H. Wiegerick, E. van Barneveld and T. Leijzer (2009). Oeverbemonstering IJsselmeer-Markermeer: resultaten 2008 & evaluatie pilot 2007-2008. IJmuiden, Wageningen IMARES.
- van Kleunen, A., M. van Roomen, L. van den Bremer, A. J. J. Lemaire, J. W. Vergeer and E. van Winden (2014). Ecologische gegevens van vogels voor Standaard Gegevensformulieren Vogelrichtlijngebieden. Wageningen, WOT Natuur & Milieu.
- van Kooten, T., K. Troost, M. van Asch, M. Machiels and C. Chen (2014). T0 monitoringplan voor effectmeting van VIBEG maatregelen in Natura 2000 gebied Noordzeekustzone. IJmuiden, IMARES Wageningen UR.
- van Stralen, M. R., J. Craeymeersch, J. Drent, S. Glorius, J. M. Jansen and A. C. Smaal (2013). Het mosselbestand op de PRODUS-vakken en de effecten van de visserij daarop : effecten van mosselzaadvisserij op sublitorale natuurwaarden in de westelijke Waddenzee. [S.I.], Marinx [etc.].
- van Swaay, C. and A. J. van Strien (2008). Monitoring van Natura 2000 soorten - advies voor een landelijk meetprogramma : rapport in het kader van het WOT programma Informatievoorziening Natuur i.o. (WOT IN). Wageningen, Alterra.

- Van Swaay, C. A. M., A. J. Van Strien and C. L. Plate (2011). "European Butterfly Indicator shows decline grassland species." *Landschap* **28**(1): 5-14.
- van Winden, E. and O. Klaassen (2010). Aantalsreeksen van Reuzensterns in Nederland, samengesteld uit slaapplaatstellingen en losse waarnemingen. Nijmegen, SOVON Vogelonderzoek Nederland.
- van Zweeden, C., M. van Asch, D. van den Ende and K. Troost (2013). Het kokkelbestand in de Nederlandse kustwateren in 2013. Ijmuiden [etc.], IMARES Wageningen UR.
- Vanden Borre, J., D. Paelinckx, C. A. Múcher, L. Kooistra, B. Haest, G. De Blust and A. M. Schmidt (2011). "Integrating remote sensing in Natura 2000 habitat monitoring: Prospects on the way forward." *Journal for Nature Conservation* **19**(2): 116-125.
- Wamelink, G. W. W. (2011). Toekomst van het Landelijk Meetnet Flora (LMF) : belang voor wettelijke reportages over biodiversiteit. Wageningen, Alterra Wageningen UR.
- Wamelink, G. W. W., M. H. C. van Adrichem and H. F. van Dobben (2008). Meetlat abiotische eigenschappen voor de EHS: bodemkwaliteit. Wageningen, Alterra.
- Wamelink, G. W. W., M. H. C. van Adrichem and H. F. van Dobben (2008). Plan van aanpak voor het uitvoeren van een nulmeting bodemkwaliteit van het Natura 2000 gebieden in Gelderland. Wageningen, Alterra.
- Wijsman, J. W. M., B. de Sonnevile and J. A. Craeymeersch (2007). Overzicht van de lopende monitoringsprojecten met betrekking tot veiligheid en natuurlijkheid in het Nederlandse gedeelte van de Schelde (Westerschelde en haar voordelta). Ijmuiden [etc.], Wageningen IMARES.

Klimaatseffecten

- Besse-Lototskaya, A., W. Geertsema, A. Griffioen, M. van der Veen and P. F. M. Verdonchot (2011). Natuurdoelen en klimaatverandering : State-of-the-Art. Wageningen, Alterra.
- Bijlsma, R. J., A. J. M. Jansen, J. Limpens, M. F. Wallis de Vries and J. P. M. Witte (2011). Hoogveen en klimaatverandering in Nederland. Wageningen, Alterra Wageningen UR.
- Capel, W. (2011). Klimaat en droogte : hoofdrapport. Deventer, Tauw, afd. water.
- de Koning, J., E. Turnhout, G. Winkel, M. Blondet, L. Borrás, F. Ferranti, M. Geitzenauer, M. Sotirov and A. Jump (2014). "Managing climate change in conservation practice: an exploration of the science-management interface in beech forest management." *Biodiversity and Conservation*.
- De Koning, J., G. Winkel, M. Sotirov, M. Blondet, L. Borrás, F. Ferranti and M. Geitzenauer (2014). "Natura 2000 and climate change-Polarisation, uncertainty, and pragmatism in discourses on forest conservation and management in Europe." *Environmental Science and Policy* **39**: 129-138.
- Geertsema, W., R. J. F. Bugter, M. van Eupen, S. A. M. van Rooij, T. van der Sluis and M. van der Veen (2009). Robuuste verbindingen en klimaatverandering. Wageningen, Alterra.
- Jongman, R. H. G. (1991). "LANDSCAPE ECOLOGICAL IMPACTS OF CLIMATIC-CHANGE ON FLUVIAL SYSTEMS IN EUROPE." *Earth Surface Processes and Landforms* **16**(7): 577-578.
- Jongman, R. H. G. and M. A. Souer (1991). "LANDSCAPE ECOLOGICAL AND SPATIAL IMPACTS OF CLIMATIC-CHANGE IN 2 AREAS IN THE NETHERLANDS." *Earth Surface Processes and Landforms* **16**(7): 639-652.
- Oosterbaan, A., H. T. L. Massop and M. P. C. P. Paulissen (2012). Flexibiliteit in beheer van natuurgebieden : naar een beheerondersteunend instrument voor flexibiliteit in beheer met het oog op mogelijke gevolgen van klimaatverandering. Wageningen, Alterra Wageningen UR.
- van der Wiele, J. (2010). Effects of climate change on water quality in the IJperveld. [S.l., s.n.].
- van Emmerik, W. A. M., J. Quak and P. van Puijenbroek (2013). Verwachte effecten van temperatuurstijging op de anadrome Natura 2000-vissoorten : literatuuronderzoek. Bilthoven, Sportvisserij Nederland.
- van Kleef, H., H. Tomassen, E. Brouwer and A. Dees (2014). Vennen in een veranderend klimaat : effecten van watertemperatuur, afgenomen verzuring en waterpeilfluctuaties op bodemchemie en fauna. Driebergen, Boschap, Bedrijfschap voor Bos en Natuur.
- van Kouwen, L. and M. Maarse (2010). Verkenning naar de gevolgen van klimaatverandering en klimaatadaptatiemaatregelen op KRW en Natura 2000 maatregelen en doelen. [S.l.], Deltares.
- van Rooij, S., E. Steingröver, F. Witte and H. Goosen (2009). Klimaatscan Natura 2000 gebieden. [S.l.], KWR [etc.].
- van Teeffelen, A., L. Meller, J. van Minnen, J. Vermaat and M. Cabeza (2014). "How climate proof is the European Union's biodiversity policy?" *Regional Environmental Change* **15**(6): 997-1010.
- van Wingerden, W. K. R. E., R. I. van Dam, T. van der Sluis, P. Schmitz, H. Kuipers and W. Kuindersma (2005). Natura2000 grensgebieden : ecologische kansen en grensoverschrijdende samenwerking in Natura2000

- grensgebieden. Wageningen, Alterra.
- Veraart, J. A., C. C. Vos, A. Spijkerman and J. P. M. Witte (2014). Meekoppelkansen tussen Natura 2000, Kaderrichtlijn Water en het Deltaprogramma in de klimaatcorridor Veenweide : een quick scan klimaatadaptatie. Utrecht, Programmabureau Kennis voor Klimaat.
- Verhoeven, J., M. Paulissen, M. Ouboter, S. van der Wielen, R. Wegman, L. Masselink and H. Goosen (2011). Klimaat-effecten op de Natura 2000 moerascorridor : quick scan in het Groene Hart. Wageningen [etc.], Alterra [etc.].
- Verschuuren, J. (2010). "Climate change: rethinking restoration in the european union's birds and habitats directives." *Ecological Restoration* **28**(4): 431-439.
- Vos, C. C., P. Berry, P. Opdam, H. Baveco, B. Nijhof, J. O'Hanley, C. Bell and H. Kuipers (2008). "Adapting landscapes to climate change: Examples of climate-proof ecosystem networks and priority adaptation zones." *Journal of Applied Ecology* **45**(6): 1722-1731.
- Wamelink, G. W. W., H. J. J. Wieggers, J. P. Mol-Dijkstra, J. C. H. Voogd, J. Kros and E. P. A. G. Schouwenberg (2009). Klimaatbestendigheid van de EHS 1 : simulatieruns met de modellen SMART2-SUMO2 voor stikstof scenario's. Wageningen, Alterra.
- Wamelink, G. W. W., H. J. J. Wieggers, J. C. H. Voogd and J. P. Mol-Dijkstra (2011). Klimaatbestendigheid van de EHS 2 : simulatieruns met de modellen NHI-SMART2-SUMO2 voor klimaat-scenario's. Wageningen, Alterra.

Soortenonderzoek

- Aarts, B. G. W., L. van den Bremer, E. A. J. van Winden and T. K. G. Zoetebier (2008). Trendinformatie en referentiewaarden voor Nederlandse kustvogels. Wageningen, Wettelijke Onderzoekstaken Natuur & Milieu.
- Alves, J. A., P. M. Lourenço, T. Piersma, W. J. Sutherland and J. A. Gill (2010). "Population overlap and habitat segregation in wintering Black-tailed Godwits *Limosa limosa*." *Bird Study* **57**(3): 381-391.
- Anonymus (2012). Vogel tellingen Bruine Bank ... : aanvullende beschermde gebieden op de Noordzee. IJmuiden [etc.], IMARES Wageningen UR.
- Bekker, D., R. Koelman and J. Dekker (2011). Terreinbeheer en de noordse woelmuis in het Natura 2000-gebied 'Duinen en Lage Land Texel' : rapportage 2003-2009. Nijmegen, Zoogdierverseniging.
- Bijlsma, R. J. (2009). Preadvies mossen en korstmossen. Ede, Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Directie Kennis.
- Bijlsma, R. J., A. Van Kleunen and R. Pouwels (2014). Structuur en functiekenmerken van leefgebieden van Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijnsoorten. WOT technical report. Wageningen. **31**: 50.
- Boele, A., F. Hustings, J. Van Bruggen, A. Van Dijk, J. W. Vergeer and C. Plate (2014). "Rare and colonial breeding birds in the Netherlands in 2010-2011." *Limosa* **87**(1): 1-19.
- Buijs, A. (2014). Frames of wild boar by human inhabitants Epe and Heerde (Veluwe), the Netherlands. [S.l., s.n.].
- Cieslak, M. and B. Dul (2006). Feathers : identification for bird conservation. Warsaw, Natura.
- Dalbeck, L., J. Janssen and S. Luise Völsger (2014). "Beavers (*Castor fiber*) increase habitat availability, heterogeneity and connectivity for common frogs (*Rana temporaria*)." *Amphibia Reptilia* **35**(3): 321-329.
- De Boer, W. F., S. Van De Koppel, H. J. De Knecht and J. J. A. Dekker (2013). "Hibernation site requirements of bats in man-made hibernacula in a spatial context." *Ecological Applications* **23**(2): 502-514.
- de Knecht, B., J. G. M. van der Grefte-van Rossum, S. M. Hennekens and G. B. M. Heuvelink (2013). Trends van zeldzame plantensoorten voorspeld. Wageningen, Wettelijke Onderzoekstaken Natuur & Milieu.
- de Lange, H. J., G. J. Maas, B. Makaske, M. Nijssen, J. Noordijk, S. van Rooij and C. C. Vos (2013). Fauna in het rivierengebied : knelpunten en mogelijkheden voor herstel van terrestrische en amfibische fauna. Driebergen [etc.], Bosschap [etc.].
- De Nooij, R. J. W., H. J. R. Lenders, R. Leuven, G. De Blust, N. Geilen, B. Goldschmidt, S. Muller, I. Poudevigne and P. H. Nienhuis (2004). "Bio-safe: Assessing the impact of physical reconstruction on protected and endangered species." *River Research and Applications* **20**(3): 299-313.
- Díaz-Gómez, D. L., A. G. Toxopeus, T. A. Groen, A. R. Muñoz, A. K. Skidmore and R. Real (2013). "Measuring the Insecurity Index of species in networks of protected areas using species distribution modeling and fuzzy logic: The case of raptors in Andalusia." *Ecological Indicators* **26**: 174-182.
- Dijkstra, V. (2010). Ruimte voor rivier en bever in 'De Schellen'. Nijmegen, Zoogdierverseniging.

- Gmelig Meyling, A. W. K., S.M.A.; de Bruyne, R.H.; Boesveld, A. (2006). "De Zeggekorfslak: bedreigd, maar wijder verspreid dan gedacht." *De Levende Natuur* **107**(6): 247-251.
- Goudswaard, P. C., K. J. Perdon, J. Jol, M. van Asch and K. Troost (2013). Het bestand aan commercieel belangrijke schelpdiersoorten in de Nederlandse kustwateren in 2013. IJmuiden [etc.], IMARES Wageningen UR.
- Groot Bruinderink, G. W. T. A. K., H.; Lammertsma, D.R.; DeSmet, K.; Petrak, M.; Eylert H.H. (2006). "Met stille trom? Nederland en de Europese Lynx." *De Levende Natuur* **107**(2): 37-40.
- Herder, J. E. and J. Janse (2007). Onderzoek naar kamsalamander, grote modderkruiper, kleine modderkruiper en bittervoorn in de Oeverlanden langs de Linge. Nijmegen, Stichting Ravon.
- Hornman, M., M. Van Roomen, F. Hustings, K. Koffijberg, E. Van Winden and L. Soldaat (2012). "Population trends in wintering and migrating waterbirds in The Netherlands in 1975-2010." *Limosa* **85**(3): 97-116.
- Janssen, J. A. M., J. H. J. Schaminée and S. M. J. Brasseur (2008). Europese natuur in Nederland: Soorten van de habitatrichtlijn. Zeist, KNNV Uitgeverij.
- Kirkwood, R., S. Brasseur, E. Dijkman and G. Aarts (2014). Use of the East Anglia Offshore windfarm area, UK, by seals tracked from the Netherlands. IJmuiden, IMARES Wageningen UR.
- Kleijn, D., L. Lamers, R. van Kats, J. Roelofs and R. van 't Veer (2009). Ecologische randvoorwaarden voor weidevogelsoorten in het broedseizoen : resultaten van een pilotstudie in het Wormer- en Jisperveld. Ede, Directie Kennis, Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.
- Knecht, E., M. Kiers and B. A. Nolet (2009). Evaluatie opvangbeleid 2005-2008 voor overwinterende ganzen en smienten: Foerageergebieden rond Natura2000-gebieden met ganzendoelstellingen. Wageningen, Alterra.
- Koffijberg, K., E. Van Winden and P. Clausen (2013). "The Netherlands as a winter refuge for Light-bellied Brent Geese *Branta bernicla hrota*." *Wildfowl* **63**(SPEC. ISSUE 3): 40-56.
- Lammertsma, D. R., G. W. T. A. Groot Bruinderink and A. J. Griffioen (2012). Risk assessment of Sika deer *Cervus nippon* in the Netherlands. Wageningen, Alterra Wageningen UR.
- Leopold, M. F., R. van Bemmelen, S. Kühn and S. Lagerveld (2012). Friese Front Alk/Zeekoet: oktober/november 2012, cruise rapport. IJmuiden [etc.], IMARES Wageningen UR.
- Maes, B. and R. van Loon (2009). Integratie autochtone bomen en struiken : Natura 2000: SBB-terreinen. Utrecht [etc.], Ecologisch Adviesbureau Maes [etc.].
- Ministerie van Landbouw, N. e. V. (2008). Soortendatabase. [Den Haag], Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.
- Oostermeijer, J. G. B. and Y. Hartman (2014). "Inferring population and metapopulation dynamics of *Liparis loeselii* from single-census and inventory data." *Acta Oecologica* **60**: 30-39.
- Patberg, W., J. J. de Leeuw and H. V. Winter (2005). Verspreiding van rivierprik, zeebek, fint en elft in Nederland na 1970. IJmuiden [etc.], RIVO.
- Pouwels, R., C. A. M. van Swaay, R. P. B. Foppen and H. Kuipers (2012). Prioritaire gebieden binnen de Ecologische Hoofdstructuur voor behoud doelsoorten vlinders en vogels. Wageningen, Wettelijke Onderzoekstaken Natuur & Milieu.
- Ranius, T., L. O. Aguado, K. Antonsson, P. Audisio, A. Ballerio, G. M. Carpaneto, K. Chobot, B. Gjurašin, O. Hanssen, H. Huijbregts, F. Lakatos, O. Martin, Z. Neculiseanu, N. B. Nikitsky, W. Paill, A. Pirnat, V. Rizun, A. Ruic Nescu, J. Stegner, I. Süda, P. A. Szwa Ko, V. Tamutis, D. Telnov, V. Tsinkevich, V. Versteirt, V. Vignon, M. Vögeli and P. Zach (2005). "Osmoderma eremita (Coleoptera, Scarabaeidae, Cetoniinae) in Europe." *Animal Biodiversity and Conservation* **28**(1): 1-44.
- Schellekens, T., M. van Stralen, M. van Asch and A. Smaal (2014). Analyse van schelpdierbestanden 1992-2009 : Oosterschelde en Westelijke Waddenzee : met een aanvulling voor 2010-2012. IJmuiden, IMARES Wageningen UR.
- Schut, D., R. Felix and R. Krekels (2008). Factsheets Natura 2000 Gelderland : habitatrichtlijnsoorten in Natura 2000-gebieden. Nijmegen, Natuurbalans-Limes Divergens BV, adviesbureau voor natuur en landschap.
- Smit J.T.; Krekels, R. F. M. (2006). "Vliegend hert in het Rijk van Nijmegen." *De Levende Natuur* **107**(4): 177-181.
- Smits, R. R., P. van Horssen and J. van der Winden (2010). A risk analysis of the sacred ibis in The Netherlands : including biology and management options of this invasive species. Culemborg, Bureau Waardenburg.
- Tellegen, C. (2011). Geef het konijn de ruimte op Schiermonnikoog. [S.l., s.n.].
- Thomas, V. G. and M. Owen (1996). "Preventing lead toxicosis of European waterfowl by regulatory and non-regulatory means." *Environmental Conservation* **23**(4): 358-364.
- Troost, K. and T. Ysebaert (2011). ANT Oosterschelde: long-term trends of waders and their dependence on intertidal foraging grounds. IJmuiden [etc.], IMARES Wageningen UR.
- Trouwborst, A. (2010). "Managing the carnivore comeback: International and EU species protection law and the return

- of Lynx, Wolf and bear to Western Europe." *Journal of Environmental Law* **22**(3): 347-372.
- Tulp, I., M. Keller, J. Navez, H. V. Winter, M. de Graaf and W. Baeyens (2013). "Connectivity between Migrating and Landlocked Populations of a Diadromous Fish Species Investigated Using Otolith Microchemistry." *PLoS ONE* **8**(7).
- van Bemmelen, R., F. Arts and M. Leopold (2013). Alken en Zeekoeten op het Friese Front. IJmuiden [etc.], IMARES Wageningen UR.
- van Bemmelen, R. S. A. and M. F. Leopold (2013). Futen in de Hollandse Noordzeekustzone in december 2012 en januari 2013. IJmuiden [etc.], IMARES Wageningen UR.
- van de Ven, P. (2012). Our common tern in Lake IJsselmeer : relation between common tern, smelt abundance and transparency in the Lake IJsselmeer area. [S.l., s.n.].
- van den Boom, B. W. A. F. H. B., M.; Smit, A. (2006). "Weidevogelbeheer in West-Nederland door Staatsbosbeheer." *De Levende Natuur* **107**(92-97).
- van der Grift, E. A., J. Dirksen, H. A. H. Jansman, H. Kuipers and R. M. A. Wegman (2009). Actualisering doelsoorten en doelen Meerjarenprogramma Ontsnippering. Wageningen, Alterra.
- van der Grift, E. A., J. Dirksen, F. G. W. A. Ottburg and R. Pouwels (2010). Recreatief medegebruik van ecoducten : effecten op het functioneren als faunapassage. Wageningen, Alterra Wageningen UR.
- Van der Have, T. M. (2002). "Ruimte voor vogels in Nederland: van Vogelwet tot Vogelrichtlijn." *De Levende Natuur* **103**(6): 212-217.
- van der Hut, R. M. G., E. O. Folmer, K. Koffijberg, M. van Roomen, E. van der Zee, J. Stahl and T. J. Boudewijn (2014). Vogels langs de randen van het wad : verkenning van knelpunten en kansen op broedlocaties en hoogwatervluchtplaatsen. Feanwâlden, Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek.
- van der Hut, R. M. G. and N. Minnema (2010). Revitalisatie van rietoevers in het Zuidlaardermeer : perspectieven voor de roerdomp. Feanwâlden [etc.], Altenburg & Wymenga, ecologisch onderzoek [etc.].
- van der Winden, J. and T. Morel (2002). "Breeding birds of the peat marshland area in the provinces Noord-Holland and Utrecht in 1967-94." *Limosa* **75**(2): 57-72.
- Van Dijk, A., F. Hustings, K. Koffijberg, C. Van Turnhout, M. Van Der Weide, D. Zoetebier and C. Plate (2007). "Rare and colonial breeding birds in the Netherlands in 2003-2005." *Limosa* **80**(2): 49-66.
- Van Dijk, A. J., B. De Haan, R. Messemaker and P. Verbij (2012). "Breeding birds of the peat marshland of De Wieden in 2004-2011." *Limosa* **85**(4): 145-160.
- van Dijk, A. J., F. Hustings, K. Koffijberg, M. van der Weide, S. Deuzeman, L. Dijkens, D. Zoetebier and C. Plate (2005). "Rare and colonial breeding birds in The Netherlands in 2000-2002." *Limosa* **78**(2): 45-64.
- van Duijn, B. and P. van Wijhe (2014). Kemphanen en paapjes in het dotterbloemhooiland? : afstudeeronderzoek naar de combinatie van verschillende natuurdoelen in de "Zomerpolder". [S.l.], [s.n.].
- van Duinen, G. J., J. Bouwman, H. van Kleef and M. Wallis de Vries (2014). Randvoorwaarden voor het herstel van kenmerkende en bedreigde soorten in het natte zandlandschap. Driebergen, Bosschap, bedrijfschap voor bos en natuur.
- van Eekelen R., A. H. v. d. B. (2006). "De Grote modderkruiper in het riviereengebied." *De Levende Natuur* **107**(5): 202-207.
- van Gils, J. A., T. Piersma, A. Dekinga, B. Spaans and C. Kraan (2006). "Shellfish dredging pushes a flexible avian top predator out of a marine protected area." *PLoS biology* **4**(12).
- van Haperen, A. M. M. (2013). Damherten in de Amsterdamse Waterleidingduinen : hun invloed op het duinlandschap en de kwaliteit van enkele habitats. Den Haag, Directie Kennis en Innovatie, Ministerie van Economische Zaken.
- van Kessel, N., M. Dorenbosch and F. Spikmans (2009). Vissen in Gelderse Natura : voorkomen en status van doelsoorten langs rivieren in Gelderland. Nijmegen, Natuurbalans Limes Diversgens [etc.].
- van Roomen, M. (2012). Flyway-trends for waterbird species important in Lakes IJsselmeer and Markermeer. Nijmegen, Sovon Dutch Centre for Field Ornithology.
- van Roonen, M., S. V. O. Nederland and S. Centraal Bureau voor de (2005). Trends van vogels in het Nederlandse Natura 2000 netwerk. Beek-Ubergen, SOVON.
- Van Winden, J. D., P. W. Van Horssen and M. J. M. Poot (2010). "Post-breeding night roosts and foraging areas of Purple Heron *Ardea purpurea* in the Netherlands." *Limosa* **83**(3): 109-118.
- Vercoutere, B. (2002). "De zeggekorfslak in België en Nederland." *De Levende Natuur* **103**(1): 16-21.
- Wallis de Vries, M., B. Omon and K. Veling (2013). Ecologische randvoorwaarden voor de fauna van hellingbossen : de keizersmantel als aandachtsoort. Driebergen [etc.], Bosschap, bedrijfschap voor bos en natuur [etc.].
- Warren, M. (1990). "European butterflies on the brink." *British Wildlife* **1**(4): 185-196.
- Zollinger, R. (2006). "Vrijwilligers zetten Kamsalamanders en Modderkruipers op de Natura 2000 kaart." *De Levende*

Natuurherstel

- Aggenbach, C. J. S. (2011). Herstelexperiment voor elzenbroek door bevoeiing met oppervlaktewater in 't Lankheet : evaluatie monitoring 2005-2009. Ede [etc.], Directie Kennis en Innovatie, Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie [etc.].
- Aggenbach, C. J. S. (2011). Pilotstudie herstel veenvormende zeggenbegroeiingen in beekdalen. Den Haag [etc.], Directie Kennis en Innovatie, Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie [etc.].
- Aggenbach, C. J. S., D. Groenendijk, R. H. Kemmers, H. H. van Kleef, A. J. P. Smolders, W. C. E. P. Verberk and P. F. M. Verdonschot (2009). Preadvies beekdallandschappen : knelpunten, kennislacunes en kennisvragen voor natuurherstel in beekdalen. Ede, Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Directie Kennis.
- Aggenbach, C. J. S., A. P. Grootjans and E. J. Weeda (2013). Een robuust Reestdal binnen handbereik : beheeradvies O+BN Deskundigenteam Beekdallandschap. Driebergen, Bosschap.
- Baaijens, G. J., P. van der Molen, A. Grootjans and E. Kiestra (2011). Herstel van biodiversiteit en landschapsecologische relaties in het natte zandlandschap: Landschapsanalyse. Ede, Directie Kennis en Innovatie, Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie.
- Anonymus (2011). Herstel van biodiversiteit en landschapsecologische relaties in het natte zandlandschap. Ede, Directie Kennis en Innovatie, Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie.
- Anonymus (2011). Natuurherstel in de Westerschelde: de mogelijkheden nader verkend : hoofdrapport. [Delft], Deltares.
- Bakker, J. P., R. Van Diggelen, R. M. Bekker and R. H. Marrs (2012). Restoration of Dry Grasslands and Heathlands. *Restoration Ecology: The New Frontier*: 173-188.
- Baptist, M. J., I. de Mesel, L. C. P. M. Stuyt, R. Henkes, H. de Molenaar, J. Wijsman, N. Dankers and V. Kimmel (2007). Herstel van estuariene dynamiek in de zuidwestelijke Delta. [S.l.], Wageningen IMARES, vestiging Texel.
- Baptist, M. J., K. S. Dijkema, W. E. van Duin and C. J. Smit (2012). Een ruimere jas voor natuurontwikkeling in de Waddenzee, uitgewerkt voor een casus Afsluitdijk. IJmuiden [etc.], IMARES Wageningen UR.
- Bracke, S., P. Slim, T. Bucx, N. Frost, H. Jaspers, J. de Groot, G. Quemeneur, F. Sahin, H. Slootweg, H. Smit, E. de Swart, T. Tessier, L. Vermeersch and T. Vanoutrive (2007). Creation and restoration of coastal and estuarine habitats : a review of practical examples and a description of sequential guidelines for habitat creation and restoration in port areas : final report. [Den Haag], New! Delta, Ports and nature, striking a new balance.
- Brouwer, E., J. Frazao and G. H. P. Arts (2009). Effectiviteit van herstelbeheer in vennen en duinplassen op de middellange termijn. Nijmegen, B-WARE Research Centre.
- Bruinderink, G. G., T. Van Der Sluis, D. Lammertsma, P. Opdam and R. Pouwels (2003). "Designing a coherent ecological network for large mammals in northwestern Europe." *Conservation Biology* **17**(2): 549-557.
- de Hullu, E. and J. Vogels (2011). Herstelstrategieën voor Nederlandse ecosystemen op basis van landschapsprocessen: een verkenning. Nijmegen, Stichting Bargerveen.
- Didderen, K., B. Knegtel, P. Verdonschot and A. Besse-Lototskaya (2009). Enquête beek(dal)herstelprojecten 2004-2008 : evaluatie van beekherstel over de periode 1960-2008 en analyse van effecten van 9 voorbeeldprojecten. Ede, Ministerie LNV, Directie Kennis en Innovatie.
- Dorland, E. v. d. B., L.J.L.; Bobbink, R.; Roelofs, J.G.M. (2003). "Bekalking bij het herstel van gedegeneerde heiden en heischrale graslanden." *De Levende Natuur* **104**(4): 144-147.
- Foppen, R. F. B. (2001). Bridging gaps in fragmented marshland : applying landscape ecology for bird conservation. Auteursvermelding omslag: Ruud Foppen, s.n.].
- Grashof-Bokdam, C. J., J. P. Chardon, C. C. Vos, R. P. B. Foppen, M. WallisDeVries, M. van der Veen and H. A. M. Meeuwssen (2009). "The synergistic effect of combining woodlands and green veining for biodiversity." *Landscape Ecology* **24**(8): 1105-1121.
- Groot, J. C. J., A. Jellema and W. A. H. Rossing (2010). "Designing a hedgerow network in a multifunctional agricultural landscape: Balancing trade-offs among ecological quality, landscape character and implementation costs." *European Journal of Agronomy* **32**(1): 112-119.
- Hettelingh, J. P. and M. Posch (2008). Critical load, dynamic modelling and impact assessment in Europe : CCE Status Report 2008. Bilthoven, Netherlands Environmental Assessment Agency.

- Hommel, P. W. F. M., R. J. Bijlsma, K. A. O. Eichhorn, R. H. Kemmers, J. den Ouden, J. H. J. Schaminée, R. W. de Waal, M. F. Wallis de Vries and B. J. C. Willers (2010). Mogelijkheden voor herstelbeheer in hellingbossen op kalkrijke bodem in Zuid-Limburg : resultaten eerste onderzoekfase. Ede, Ministerie LNV, Directie Kennis en Innovatie.
- Hommel, P. W. F. M., R. H. Kemmers and R. W. de Waal (2008). Herstel Vogelkers-Essenbos in het Lankheet : voortgangsrapport 2005-2006: beschrijving uitgangssituatie. Ede, Directie Kennis, Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.
- Hommel, P. W. F. M., R. H. Kemmers, E. P. Querner and R. W. de Waal (2013). Herstel Vogelkers-Essenbos in het Lankheet : resultaten van het OBN-onderzoek 2005-2010. Driebergen, Boschap, bedrijfschap voor bos en natuur.
- Huijser, M. P. (2000). Life on the edge : hedgehog traffic victims and mitigation strategies in an anthropogenic landscape. Proefschrift Wageningen, s.n.].
- Jaminé, D. S. L. P. A. M., P. (2001). "Het life-project Mars." *De Levende Natuur* **102**(2): 92-93.
- Jongman, R. H. G. (1990). "CONSERVATION OF BROOKS IN SMALL WATERSHEDS - A CASE FOR PLANNING." *Landscape and Urban Planning* **19**(1): 55-68.
- Ketner-Oostra, R., A. Aptroot, P. D. Jungerius and K. V. Sykora (2012). "Vegetation succession and habitat restoration in Dutch lichen-rich inland drift sands." *Tuexenia*(32): 245-268.
- Keulartz, J. (2009). "European nature conservation and restoration policy - Problems and perspectives." *Restoration Ecology* **17**(4): 446-450.
- Koomen, A. J. M., G. J. Maas and R. J. Bijlsma (2009). Zoekgebieden voor heide, stuifzand en heischraal grasland op de Veluwe (Natura 2000) : inventarisatie van geschikte gebieden voor uitbreiding en verbinding. Wageningen, Alterra.
- Lamers, L. (2006). Onderzoek ten behoeve van het herstel en beheer van Nederlandse laagveenwateren : eindrapportage 2003-2006. Ede, Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Directie Kennis.
- Lamers, L. (2010). Onderzoek ten behoeve van het herstel en beheer van Nederlandse laagveenwateren : eindrapportage 2006-2009 (fase 2). Ede, Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Directie Kennis.
- Limpens, J. (2009). De rol van de berk bij herstel en beheer van hoogveen : gecombineerde resultaten van "Vervolg OBN hoogveenonderzoek & effecten van berkenopslag en dichtheid op de hoogveenvegetaties behorende tot het natte zandlandschap. Ede, Directie Kennis, Ministerie LNV.
- Limpens, J. (2012). Onderzoek ten behoeve van herstel en beheer van Nederlandse hoogvenen : eindrapportage OBN Hoogveenonderzoek 2009-2010 : verlenging onderzoek naar effecten van berkenopslag en dichtheid op hoogveenvegetaties behorende tot het natte zandlandschap. Den Haag [etc.], Directie Kennis en Innovatie, Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie [etc.].
- Noordhuizen, B. (2003). Supporting and impeding factors for implementation of the natura 2000 policy in a comparative perspective. [S.l., s.n.].
- Noordijk, J., A. P. Schaffers, T. Heijerman and K. V. Sykora (2011). "Using movement and habitat corridors to improve the connectivity for heathland carabid beetles." *Journal for Nature Conservation* **19**(5): 276-284.
- Pouwels, R., J. Verboom, H. Kuipers and R. M. A. Wegman (2010). Herijking EHS Noord-Holland : een toets vanuit het perspectief van ruimtelijke samenhang. Wageningen, Alterra.
- Raeymaekers, G., K. Sundseth and N. e. V. Ministerie van Landbouw (2006). 15 jaar life-natuur in Nederland : Europese participatie in natuurherstelprojecten. Den Haag, Ministerie van LNV.
- Riksen, M., M. Nijssen, L. Sparrius, R. J. Bijlsma, A. van den Burg, H. van Dobben, P. Jungerius, R. Ketner-Oostra, A. Kooiman, L. Kuiters, C. van Swaay, C. van Turnhout and R. de Waal (2011). Effectgerichte maatregelen voor het herstel en beheer van stuifzanden : OBN stuifzandonderzoek 2006-2010. Ede, Directie Kennis en Innovatie, Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.
- Riksen, M., L. Sparrius and M. Nijssen (2011). Stuifzanden : advies voor beheer en herstel van stuifzanden. [S.l.], O+BN [etc.].
- Roder, F. R. (2001). "Natuurontwikkeling in het Vossemeer." *De Levende Natuur* **102**(5): 246-247.
- Sarneel, J., M. D. Pires, M. Christianen, J. Geurts, G. Mulderij, L. Bakker, J. Schouwenaars, M. Klinge, J. Verhoeven, W. Verberk, H. Esselink, B. Ibelings, E. van Donk, J. Roelofs and L. Lamers (2007). Onderzoek ten behoeve van het herstel en beheer van Nederlandse laagveenwateren : tussentijdse OBN-rapportage (Fase 2, eerste onderzoeksjaar). [Utrecht], Universiteit Utrecht.
- Snep, R., A. Schotman, R. Jochem, P. Schippers, J. W. van Veen, A. Griffioen and P. Slim (2007). Spatial relations among coastal bird populations in NEW! Delta estuaries and ports : exploration of how metapopulation concept can provide new clues for the conservation of protected coastal bird species with the Common Tern as example. Wageningen, Alterra Wageningen UR.
- Søndergaard, M., E. Jeppesen, T. L. Lauridsen, C. Skov, E. H. Van Nes, R. Roijackers, E. Lammens and R. Portielje (2007).

- "Lake restoration: Successes, failures and long-term effects." *Journal of Applied Ecology* **44**(6): 1095-1105.
- Strookman, M. and O. Waterschap Roer en (2011). Herinrichting Hemelbeek : ontwikkeling van de Hemelbeek na herinrichting : monitoringsresultaten 1996-2011. Sittard, Waterschap Roer en Overmaas.
- Sunseth, K. and G. Raeymaekers (2006). 15 years of Life-Europe : Europe's contribution to Natura 2000 in the Netherlands. Den Haag, Ministry of Agriculture, Nature and Food Quality.
- Tomassen, H. (2011). Onderzoek ten behoeve van herstel en beheer van Nederlandse hoogvenen : eindrapportage 2e fase OBN Hoogvenen 2004-2006. Den Haag [etc.], Directie Kennis en Innovatie, Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie [etc.].
- Tomassen, H., A. Grootjans and F. Smolders (2011). Herstel van biodiversiteit en landschapsecologische relaties in het natte zandlandschap: Herkomst van CO₂ voor hoogveengroei en basenverzadiging in hoogveentjes. Ede, Directie Kennis en Innovatie, Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie.
- van der Grift, E. A. (2005). "Defragmentation in the Netherlands: A success story?" *Gaia-Ecological Perspectives for Science and Society* **14**(2): 144-147.
- van der Grift, E. A., T. van der Sluis, J. Dirksen and M. J. Epe (2009). Advies ontsnippering van de Natte As in het Hunzedal bij de kruising met de N33. Wageningen, Alterra.
- van der Heiden, S. M. (2010). Onderzoeksmonitoring Voornes Duin 2004-2008 : duingrasland herstelprojecten De Pan en Vogelpoel. Ede, Ministerie LNV, Directie Kennis en Innovatie.
- van der Meulen, D. and F. Vredenburg (2014). Het Anlooërdiepje natuurlijk! : onderzoek naar oplossingen voor de verdroging rondom het Anlooërdiepje. [S.l., s.n.].
- van der Meulen, F., B. van der Valk, L. Baars, E. Schoor and H. van Woerden (2014). "Development of new dunes in the Dutch Delta: nature compensation and 'building with nature'." *Journal of Coastal Conservation* **18**(5): 505-513.
- van Dijk, G., P. J. Westendorp, R. Loeb, F. Smolders, H. van Kleef, L. Lamers and M. Klinge (2013). Natuurherstel in ondiepe plassen in het zeelei- en laagveenlandschap : kansen voor kleimeren. Driebergen, Bosschap, bedrijfschap voor bos en natuur.
- van Duinen, G. J. (2011). Herstel van biodiversiteit en landschapsecologische relaties in het natte zandlandschap: Betekenis van milieugradiënten voor herstel van de fauna van het natte zandlandschap. Ede, Directie Kennis en Innovatie, Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie.
- van Duinen, G. J., H. Tomassen, J. Limpens, F. Smolders, S. van der Schaaf, W. Verberk, D. Groenendijk, M. Wallis de Vries and J. Roelofs (2011). Perspectieven voor hoogveenherstel in Nederland : samenvatting onderzoek en handleiding hoogveenherstel 1998-2010. Den Haag [etc.], Directie Kennis en Innovatie, Ministerie van Economische zaken, Landbouw en Innovatie [etc.].
- van Herpen, F. and J. Groenendijk (2013). Watersysteemrapportage De Deelen 2000-2012 : evaluatie van herstelmaatregelen t.b.v. de oppervlaktewaterkwaliteit. Amsterdam, Royal Haskoning.
- van Langevelde, F. (1999). Habitat connectivity and fragmented nuthatch populations in agricultural landscapes. Proefschrift Wageningen, Van Langevelde.
- van Noordwijk, T., M. Weijters, N. Smits, R. Bobbink, L. Kuiters, E. Verbaarschot, R. Versluijs, J. Kuper, W. Floor-Zwart, R. Huiskes, E. Remke and H. Siepel (2013). Uitbreiding en herstel van Zuid-Limburgse hellingschraallanden : eindrapportage 2e fase O+BN onderzoek. Driebergen, Bosschap, bedrijfschap voor bos en natuur.
- van Turnhout, C. (2008). Herstelmaatregelen in heideterreinen; invloed op de fauna : samenvatting OBN onderzoek en richtlijnen met betrekking tot de fauna. Ede, Directie Kennis, Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.
- Vikolainen, V., K. Lulofs and H. Bressers (2013). The transfer of building with nature approach in the context of EU Natura 2000. *Water Governance, Policy and Knowledge Transfer: International Studies on Contextual Water Management*: 242-262.
- Vogels, J. (2011). Effectgerichte maatregelen voor het herstel en beheer van faunagemeenschappen van heideterreinen : evaluatie van bestaande en nieuwe herstelmaatregelen (2006-2010). Driebergen, Bosschap [etc.].
- von Asmuth, J., A. Grootjans and S. van der Schaaf (2011). Herstel van biodiversiteit en landschapsecologische relaties in het natte zandlandschap: Over de dynamiek van peilen en fluxen in vennen en veentjes. Ede, Directie Kennis en Innovatie, Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie.
- Wallis de Vries, M., A. Boesveld, W. Bosman, M. Reemer, J. Regelink, A. J. Rossenaar, J. Schaminée and K. Veling (2009). Verkenning herstel kleinschalige lijnvormige infrastructuur Heuvelland. Ede, Directie Kennis, Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.
- Zwarts, L. (2009). Voedsel voor wadvogels in de Oosterschelde: nazomer 2009. Feanwâlden [Veenwouden], Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek.

Europa en wereldwijd

- Barreto, L., M. Van Eupen, K. Kok, R. H. G. Jongman, M. C. Ribeiro, A. Veldkamp, A. Hass and T. G. Oliveira (2012). "The impact of soybean expansion on mammal and bird, in the Balsas region, north Brazilian Cerrado." Journal for Nature Conservation **20**(6): 374-383.
- Bauschmann, G. (2007). Natura 2000 praktisch in Hessen : Artenschutz in Feld und Flur. Wiesbaden, Hessisches Ministerium für Umwelt, ländlichen Raum und Verbraucherschutz.
- Borges, P. A. V., B. Interreg Iii and M. Direcção Regional do Ambiente do Governo Regional da (2008). Listagem dos fungos, flora e fauna terrestres dos arquipélagos da Madeira e Selvagens = A list of the terrestrial fungi, flora and fauna of Madeira and Selvagens archipelago. Funchal, Madeira, Secretaria Regional do Ambiente e dos Recursos Naturais do Governo Regional da Madeira.
- Bouwma, I. M., D. A. Kamphorst, R. Beunen and R. C. van Apeldoorn (2008). Natura 2000 benchmark : a comparative analysis of the discussion on Natura 2000 management issues. Wageningen, Wettelijke Onderzoekstaken Natuur & Milieu.
- Brink, F. W. B. D., K.; Dumotier, M.; Jansen, A.J.M.; Schimmel-ten Kate H.L. (2003). "Wat is het perspectief voor de EHS en het VEN?" De Levende Natuur **104**(6): 292-296.
- Bundesanstalt für Alpenländische Landwirtschaft, G. (2002). Tagung für die Jägerschaft 2002 zum Thema Jagd und Natura 2000, 18. und 19. Februar 2002 an der BAL Gumpenstein. Irdning, BAL Gumpenstein.
- Buunk, W. W. (2003). Discovering the locus of European integration : the contribution of planning to European governance in the cases of structural fund programmes, trans-European networks, Natura 2000, and agri-environmental measures. Ook verschenen als proefschrift Nijmegen, 2003, Eburon.
- Davis, S. (1996). The Greek habitat project natura 2000 : an overview. Thessaloniki, Goulandris Natural History Museum, Greek Biotope/Wetland Centre.
- De Blust, G., R. W. Kruk, R. C. van Apeldoorn and A. R. J. Sier (2010). Natura2000 : information and communication on the designation and management of Natura2000 sites: Towards integrated management. Wageningen, Alterra.
- de Ponus, P. and A. Beckmann (2004). Natura 2000 in the new EU member states. Brussels, WWF.
- Decler, K. (2007). Europees beschermde natuur in Vlaanderen en het Belgisch deel van de Noordzee : habitattypen, dier- en plantensoorten. Brussel, Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek.
- Ellwanger, G. and E. Schröder (2006). Management von Natura 2000-Gebieten : Erfahrungen aus Deutschland und ausgewählten anderen Mitgliedsstaaten der Europäischen Union. Bonn - Bad Godesberg, Bundesamt für Naturschutz.
- European, C. (1997). Natura 2000 : managing our heritage. Luxembourg, Office for Official Publications of the European Communities.
- Ferranti, F., R. Beunen and M. Speranza (2010). "Natura 2000 Network: A Comparison of the Italian and Dutch Implementation Experiences." Journal of Environmental Policy & Planning **12**(3): 293-314.
- Fock, H. O. (2011). "Natura 2000 and the European Common Fisheries Policy." Marine Policy **35**(2): 181-188.
- Hepcan, S., C. C. Hepcan, I. M. Bouwma, R. H. G. Jongman and M. B. Ozkan (2009). "Ecological networks as a new approach for nature conservation in Turkey: A case study of Izmir Province." Landscape and Urban Planning **90**(3-4): 143-154.
- Hofmann, H. and A. Lang (1995). Harz und Hochharz : Deutsche Nationalparke. Herrsching, Verlagsgesellschaft Natura 2000.
- Jansen, J. (2008). "The infield-outfield farming system as a major solution for sustainable management of the semi-natural and cultural heritage in Parque Natural de Serra de Estrela." Lazaroa **29**: 19-26.
- Jansen, J. (2011). Managing Natura 2000 in a changing world : the case of the Serra da Estrela (Portugal). Proefschrift Radboud Universiteit Nijmegen, BOXPress.
- Joldersma, R., J. van Vliet and G. Kuneman (2009). Scanning the European landscape : working paper. Culemborg, CLM Research and Advice.
- Jones-Walters, L. and K. Čivić (2013). "European protected areas: Past, present and future." Journal for Nature Conservation **21**(2): 122-124.
- Jongman, R. H. G. (1995). "Ecological networks in Europe"congruent developments." Landschap **12**(3): 123-130.
- Jongman, R. H. G. (1995). "NATURE CONSERVATION PLANNING IN EUROPE - DEVELOPING ECOLOGICAL NETWORKS." Landscape and Urban Planning **32**(3): 169-183.
- Jongman, R. H. G. (2003). "Ecological networks and greenways in Europe: reasoning and concepts." Journal of Environmental Sciences-China **15**(2): 173-181.

- Jongman, R. H. G., I. M. Bouwma, A. Griffioen, L. Jones-Walters and A. M. Van Doorn (2011). "The Pan European Ecological Network: PEEN." Landscape Ecology **26**(3): 311-326.
- Jongman, R. H. G., R. G. H. Bunce, M. J. Metzger, C. A. Mucher, D. C. Howard and V. L. Mateus (2006). "Objectives and applications of a statistical environmental stratification of Europe." Landscape Ecology **21**(3): 409-419.
- Jongman, R. H. G., M. Kulvik and I. Kristiansen (2004). "European ecological networks and greenways." Landscape and Urban Planning **68**(2-3): 305-319.
- Kistenkas, F. H. (2008). Balans ecologie en economie in het natuurbeschermingsrecht : Nederland ook soepeler dan andere lidstaten? [Wageningen, Wageningen UR].
- Kleijn, D. (2008). Effecten van geluid op wilde soorten - implicaties voor soorten betrokken bij de aanwijzing van Natura 2000 gebieden. Wageningen, Alterra.
- Köhler, R. and K. Olschofsky (2006). Land cover change in Europe from the 1950ies to 2000 : aerial photo interpretation and derived statistics from 59 samples distributed across Europe. Hamburg, University of Hamburg, Institute of Worldforestry.
- Kruk, R. W., G. De Blust, R. C. van Apeldoorn, I. M. Bouwma and A. R. J. Sier (2010). Natura2000 : information and communication on the designation and management of Natura2000 sites: Organizing the management in 27 EU member states. Wageningen, Alterra.
- Landesanstalt für Umweltschutz, B.-W. (2002). Beeinträchtigungen, Erhaltungs- und Entwicklungsmaßnahmen von Lebensraumtypen und Lebensstätten von Arten : zur Umsetzung der Fauna-Flora-Habitat-Richtlinie in Baden-Württemberg. Karlsruhe, Landesanstalt für Umweltschutz Baden-Württemberg.
- Li, F., R. S. Wang, J. Paulussen and X. S. Liu (2005). "Comprehensive concept planning of urban greening based on ecological principles: a case study in Beijing, China." Landscape and Urban Planning **72**(4): 325-336.
- Loefroth, M. (1997). Svenska naturtyper i det europeiska naetverket Natura 2000. Stockholm, Naturvaerdsverket.
- Makaske, B., B. H. P. Maathuis, C. R. Padovani, C. Stolker, E. Mosselman and R. H. G. Jongman (2012). "Upstream and downstream controls of recent avulsions on the Taquari megafan, Pantanal, south-western Brazil." Earth Surface Processes and Landforms **37**(12): 1313-1326.
- Mander, U. and R. H. G. Jongman (1998). "Human impact on rural landscapes in central and northern Europe." Landscape and Urban Planning **41**(3-4): 149-153.
- Metzger, M. J., R. G. H. Bunce, R. H. G. Jongman, C. A. Mucher and J. W. Watkins (2005). "A climatic stratification of the environment of Europe." Global Ecology and Biogeography **14**(6): 549-563.
- Metzger, M. J., R. G. H. Bunce, R. H. G. Jongman, R. Sayre, A. Trabucco and R. Zomer (2013). "A high-resolution bioclimate map of the world: a unifying framework for global biodiversity research and monitoring." Global Ecology and Biogeography **22**(5): 630-638.
- Neven, M. G. G. and F. H. Kistenkas (2005). Highlights Eurosites insights : highlights on image, implementation, interpretation and integration of Natura 2000 in European perspective : United Kingdom, Sweden, Spain, France and Hungary. Wageningen, Alterra.
- Neven, M. G. G. and F. H. Kistenkas (2005). Streken vergeleken : hoofdlijnen imago, implementatie, interpretatie en integratie van Natura 2000 in Europees perspectief : [Verenigd Koninkrijk, Zweden, Spanje, Frankrijk en Hongarije]. Wageningen, Alterra.
- Neven, M. G. G., F. H. Kistenkas, R. C. van Apeldoorn, R. R. G. Schröder and A. Bruszik (2005). Eurosites insights : image, implementation, interpretation and integration of Natura 2000 in European perspective : United Kingdom, Sweden, Spain, France and Hungary. Wageningen, Alterra.
- Nordheim, H., D. Boedeker and J. C. Krause (2006). Progress in Marine Conservation in Europe : NATURA 2000 Sites in German Offshore Waters. Berlin, Heidelberg, Springer-Verlag Berlin Heidelberg.
- Ortega, M., C. Guerra, J. P. Honrado, M. J. Metzger, R. G. H. Bunce and R. H. G. Jongman (2013). "Surveillance of habitats and plant diversity indicators across a regional gradient in the Iberian Peninsula." Ecological Indicators **33**: 36-44.
- Ortega, M., M. J. Metzger, R. G. H. Bunce, T. Wrbka, A. Allard, R. H. G. Jongman and R. Elena-Rossello (2012). "The potential for integration of environmental data from regional stratifications into a European monitoring framework." Journal of Environmental Planning and Management **55**(1): 39-57.
- Petersen, B. (2003). Das europäische Schutzgebietssystem Natura 2000 : Ökologie und Verbreitung von Arten der FFH-Richtlinie in Deutschland. Bonn-Bad Godesberg, Bundesamt für Naturschutz.
- Prince, H. E., R. G. H. Bunce and R. H. G. Jongman (2012). "Changes in the vegetation composition of hay meadows between 1993 and 2009 in the Picos de Europa and implications for nature conservation." Journal for Nature Conservation **20**(3): 162-169.

- Schaal, R., S. Apel, R. Heinzmann, R. Berg and B.-W. Landesanstalt für Umweltschutz (2003). Natura 2000 in Baden-Württemberg : Europa gestalten, Natur erhalten. Karlsruhe, LfU.
- Schepers, J. (2001). Natura 2000 : Netzwerk für den Naturschutz : Nordrhein-Westfalens Beitrag zum europäischen Naturerbe. Düsseldorf, Ministerium für Umwelt und Naturschutz, Landwirtschaft und Verbraucherschutz NRW.
- Sier, A. R. J., R. C. van Apeldoorn, G. de Blust and R. W. Kruk (2010). Natura2000 : information and communication on the designation and management of Natura2000 sites: A proposal for a Natura2000 partner award scheme. Wageningen, Alterra.
- Smith, J. K., E. J. Chacon-Moreno, R. H. G. Jongman, P. Wenting and J. H. Loedeman (2006). "Effect of dyke construction on water dynamics in the flooding savannahs of Venezuela." Earth Surface Processes and Landforms **31**(1): 81-96.
- Ssymank, A., U. Hauke and C. Rueckriem (1998). Das europäische Schutzgebietssystem Natura 2000 : BfN-Handbuch zur Umsetzung der Fauna - Flora -Habitat- Richtlinie (92/43/EWG) und der Vogelschutzrichtlinie (79/409/EWG). Bonn-Bad Godesberg, Bundesamt fuer Naturschutz.
- Steur, G. (2013). The management of Natura 2000 grasslands in the Atlantic Biogeographical region. With specific reference to the New Biogeographic process, ECNC. **CIER-S-2013-8**: 120.
- Sundseth, K. and P. Creed (2008). Natura 2000 : protecting Europe's biodiversity. Luxembourg, Office for Official Publications of the European communities.
- van Apeldoorn, R. C. (2007). Working with biodiversity goals in European directives : a comparison of the implementation of the Birds and Habitat Directives and the Water Framework Directive in the Netherlands, Belgium, France and Germany. Wageningen, Wettelijke Onderzoekstaken Natuur & Milieu.
- van Apeldoorn, R. C., R. W. Kruk, I. M. Bouwma, F. Ferranti, G. De Blust and A. R. J. Sier (2010). Natura2000 : information and communication on the design and management of Natura2000 sites : summary main report 1: the designation in 27 EU member states. Wageningen, Alterra Wageningen UR.
- van Apeldoorn, R. C., R. W. Kruk, I. M. Bouwma, F. Ferranti, G. De Blust and A. R. J. Sier (2010). Natura2000 : information et communication sur la désignation et la gestion de sites Natura2000 : synthèse rapport principal 1: désignation dans les 27 états membres de l'EU. Wageningen, Alterra Wageningen UR.
- van Apeldoorn, R. C., R. W. Kruk, I. M. Bouwma, F. Ferranti, G. De Blust and A. R. J. Sier (2010). Natura2000 : Information und Kommunikation über die Ausweisung und die Pflege von Natura2000 Schutzgebieten : Zusammenfassung Hauptbericht 1: die Ausweisung in 27 EU Mitgliedsstaaten. Wageningen, Alterra Wageningen UR.
- van Rheenen, T., M. van Bavel, C. Graveland and T. Selnes (2005). Putting nature on the EU political agenda : a review of four policy dossiers. The Hague, LEI.
- Veen, P., J. Fanta, I. Raev, I. A. Biriş, J. de Smidt and B. Maes (2010). "Virgin forests in Romania and Bulgaria: Results of two national inventory projects and their implications for protection." Biodiversity and Conservation **19**(6): 1805-1819.
- Vegh, M. and D. Szücs (1999). Establishing Natura 2000 in EU accession countries : proceedings. Tilburg, European Centre for Nature Conservation.
- Zaharia, T., D. Micu, V. Todorova, D. Van Elburg, V. Nita, V. Maximov and M. Golumbeanu (2010). "The coherence of the romanian marine protected areas network." Journal of Environmental Protection and Ecology **11**(1): 199-208.
- Zanini, E. and B. Reithmayer (2004). NATURA 2000 in Österreich. Wien, Neuer Wissenschaftlicher Verlag.
- Zingstra, H., Z. Gulbinas, E. Querner, K. Kitnaes, A. Povilaitis, Ra and V. omavicius (2006). Management and restoration of Natura 2000 sites in the Dovine River Basin : pilot project for a combined implementation of the EU water framework directive and the EU birds and habitats directive in Lithuania. Wageningen, Wageningen International.
- Zingstra, H., K. Kitnaes, W. Swart, Y. Grigorova, M. Dimitrova, A. Kovachev, P. Tzvetkov, V. Vassilev, G. Stefanov and M. Todorova (2010). Manual for promoting agri-environment measures in Natura 2000 sites in Bulgaria : in the frame of the project: Introducing nature friendly farming in Natura 2000 sites in Bulgaria, July 2010. Wageningen, Wageningen UR, Centre for Development Innovation.
- Zingstra, H., W. Swart and Y. Grigorova (2010). Model for calculating agri-environment payments in Natura 2000 sites : introducing nature friendly farming in Natura 2000 sites in Bulgaria. Wageningen, Wageningen UR Centre for Development Innovation.

Stakeholders

- Brosens, M. and P. Samenwerkingsverband Sprekend (2009). "Logisch, maar wel spannend" : twaalf gesprekken over de Houtskoolschets Europees Landbouwbeleid 2020. [S.l.], Samenwerkingsverband Sprekend Platteland.
- Corporaal, J. and S. e. P. Praktijkonderzoek Rundvee (2000). Activiteiten en knelpunten Agrarische natuurverenigingen : resultaten van enquêtes onder 40 natuurverenigingen uitgevoerd in samenwerking met In Natura en DLV. Lelystad, Praktijkonderzoek Rundvee, Schapen en Paarden (PR).
- de Vries, J. (2008). Dealing with dilemmas : the role of trust in spatial planning. [S.l., s.n.].
- Ferranti, F. (2011). Natura 2000 as a discursive strategy: interpretations, power dynamics and (dis)empowerment of actors. [S.l., s.n.].
- Fliervoet, J. M., R. J. G. Van den Born, A. J. M. Smits and L. Knippenberg (2013). "Combining safety and nature: A multi-stakeholder perspective on integrated floodplain management." Journal of Environmental Management **128**: 1033-1042.
- Hu, H. (2012). Understand conflict development process : a case study in Natura 2000 site: uiterwaarden Neder-Rijn. [S.l., s.n.].
- Huis, i. and M. J. t Veld (2011). Participeren in Natura 2000: een utopie? : verwachtingen en ervaringen in het Natura 2000-gebiedsproces in de provincie Overijssel. [S.l., s.n.].
- Jones-Walters, L. and A. Çil (2011). "Biodiversity and stakeholder participation." Journal for Nature Conservation **19**(6): 327-329.
- Jongman, R. H. G. and C. R. Padovani (2006). "Interaction between stakeholders and research for integrated river basin management." International Journal of Water Resources Development **22**(1): 49-60.
- Karper, M. (2011). Role of knowledge in implementation process of Natura 2000 : an stakeholders analysis in relation to Natura 2000 in the Netherlands. [S.l., s.n.].
- Kenbeek, E. and W. K. R. E. van Wingerden (2004). Verplicht of vrijwillig? : draagvlak bij agrariërs voor gebiedsbescherming in het kader van Natura 2000. Wageningen, Alterra.
- Melman, T. C. P., J. J. H. van den Akker, A. G. M. Schotman, F. G. W. A. Ottburg, H. P. J. Huiskes and M. Kiers (2011). Natuurboerderij Hoeve Stein : van Boeren met natuur naar Natuur met boeren. Wageningen, Alterra.
- Ministerie van Landbouw, N. e. V. (2008). Start inspraak 29 Natura 2000-gebieden. [Den Haag], Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.
- Minten, S., B. Groot, T. Kuhlman, J. de Hoop and S. Reinhard (2010). Evenredige participatie Natura 2000-beheerplannen. Den Haag, LEI.
- Schmidt, A. M., L. A. E. Vullings, J. M. Houtkamp, B. C. Breman, G. J. Franke and S. M. Hennekens (2012). Mobiele applicaties voor burgerparticipatie in het EL&I-beleid. Wageningen, Alterra Wageningen UR.
- Schotsman, W. (2010). The myth of stakeholder participation : the effects and consequences in planning processes. [S.l., s.n.].
- van den Bosch, F. J. P. (2007). Draagvlak voor het Natura 2000 gebiedenbeleid : onder relevante betrokkenen op regionaal niveau. Wageningen, Wettelijke Onderzoekstaken Natuur & Milieu.

Toekomstvisies

- Anonymus (2003). Ruimte voor de rivier: Strategisch kader Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn : Ruimte voor de Rivier en Ruimte voor Natura 2000. [Den Haag], Ministerie van Verkeer en Waterstaat [etc.].
- Anonymus Anonymus (2009). OBN: van standplaats tot landschap. Wageningen, De Levende Natuur.
- Anonymus (2012). Visie Natuurmonumenten op natuur en landschap in 2040. ['s-Graveland], Natuurmonumenten.
- Dirx, G. H. P. (2010). Quick responsfunctie 2009 : verslag van werkzaamheden. Wageningen, Wettelijke Onderzoekstaken Natuur & Milieu.
- Liefveld, W. M., B. van den Boogaard and W. Lengkeek (2010). Projectmonitoring RWS Zuid-Holland : projectinventarisatie en monitoringsprogramma. Culemborg, Bureau Waardenburg.
- Platteeuw, M., R. P. B. Foppen and M. R. van Eerden (2010). "The need for future wetland bird studies: scales of habitat use as input for ecological restoration and spatial water management." Ardea **98**(3): 403-416.
- Popovici, C. (2007). The identification of training needs as a catalyst for Natura 2000 competence development : a

- case study of the Romanian non-governmental sector. [S.l., s.n.].
- Schmidt, A. M., L. A. E. Vullings and P. van den Pol (2012). De Digitale Keten Natuur : advies aan EZ en IPO over de informatievoorziening voor het natuurbeleid. Wageningen, Alterra Wageningen UR.
- Schotman, A. G. M. (2012). Ecologie van de toekomstige kust : bouwstenen voor de nationale visie kust. Wageningen, Alterra Wageningen UR.
- Van Der Sluis, T., J. Romanowski, J. Matuszkiewicz and I. Bouwma (2007). Comparison of scenarios for the Vistula river, Poland. Landscape Ecological Applications in Man-Influenced Areas: Linking Man and Nature Systems: 417-433.
- Van der Windt, H. J. and J. A. A. Swart (2008). "Ecological corridors, connecting science and politics: the case of the Green River in the Netherlands." Journal of Applied Ecology **45**(1): 124-132.
- Verschoor, G. v. d. B., F.W.B. (2003). "Ecologische streefbeelden geven regionale invulling van de EHS." De Levende Natuur **104**(6): 236240.
- Viol, V., T. Hermans and G. Velthof (2010). Veehouderij binnen de milieugebruiksruimte : opties voor sturingsinstrumenten veehouderij vanaf 2015. [S.l.], Capgemini Consulting [etc.].
- Vogelbescherming, N. (2007). Publiek geld voor publieke goederen; de visie van Vogelbescherming Nederland op de toekomst van het gemeenschappelijk landbouwbeleid. Zeist, Vogelbescherming Nederland.
- Wetenschappelijk Instituut voor het, C. D. A. (2010). Versterken en verbinden: een christendemocratische visie op het platteland. Den Haag, Wetenschappelijk Instituut voor het CDA.
- Wiersinga, W. A. and M. Brunsveld (2014). Kennisnetwerk OBN : kennisagenda 2014-2018. Driebergen, Vereniging van Bos- en Natuurterreineigenaren (VBNE).